

T.C.
ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TURİZM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN MESLEKİ ALGI VE
BEKLENTİLERİ İLE GELECEK KAYGILARININ SEKTÖRDE ÇALIŞMA
İSTEĞİ ÜZERİNE ETKİSİ: ANTALYA İLİNDE TURİZM EĞİTİMİ ALAN
YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR UYGULAMA

Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Elif Pelin KUYBU ROL

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Serpil KOCAMAN

Alanya, 2019

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne

Elif Pelin KUYBU ROL'ün bu çalışması, jürimiz tarafından Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Sağbetullah MERİÇ

Üye (Danışmanı) : Dr. Öğr. Üyesi Serpil KOCAMAN

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Nacide ÖTER

Tez Başlığı: Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleki Algı ve Beklentileri İle Gelecek Kaygılarının Sektörde Çalışma İsteği Üzerine Etkisi: Antalya İlinde Turizm Eğitimi Alan Yükseköğretim Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi :13/12/2019

Mezuniyet Tarihi :.../.../20...

.....
Müdür

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tezi Hazırlayan

Elif Pelin KUYBU ROL

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ	iv
TABLolar LİSTESİ	v
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
ÖNSÖZ	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

EĞİTİM VE MESLEKİ BEKLENTİ

1.1 Eğitim Kavramı	3
1.1.1 İnfomal Eğitim	4
1.1.2 Formal Eğitim	5
1.1.2.1 Örgün Eğitim	5
1.1.2.2 Yaygın Eğitim	5
1.2 Mesleki Turizm Eğitimi	6
1.3 Mesleki Eğitim	7
1.4 Beklenti Kavramı	8
1.4.1 Mesleki Beklenti	8
1.4.2 Beklenti Teorileri	9
1.4.2.1 Vroom'un Beklenti Teorisi	9
1.4.2.2 Lawler ve Porter'in Geliştirdiği Beklenti Kuramı	11
1.4.3 Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleki Beklentileri	11
1.4.4 Beklenti ile İlgili Yapılan Araştırmalar	12

İKİNCİ BÖLÜM

KAYGI, GELECEK KAYGISI VE ÇALIŞMA İSTEĞİ

2.1 Kaygı.....	16
2.1.1 Kaygının Nedenleri.....	17
2.1.2 Kaygının Sınıflandırılması.....	18
2.1.3 Gelecek Kaygısı.....	18
2.1.4 Gelecek Kaygısı İle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	19
2.1.5 Turizm Sektöründe Çalışma İsteği	21
2.1.6 Turizm Sektöründe Çalışma İsteğine Yönelik Yapılan Çalışmalar.....	22

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖĞRENCİLERİN MESLEKİ ALGI VE BEKLENTİLERİ İLE GELECEK KAYGILARININ SEKTÖRDE ÇALIŞMA İSTEĞİNE ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

3.1 Amacı ve Önemi	25
3.2 Araştırma Soruları	26
3.3 Kapsamı ve Sınırlılıkları.....	27
3.4 Araştırmanın Yöntemi	27
3.4.1 Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	27
3.4.2 Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri.....	29
3.4.2.1 Basit Aracılık Modeli	29
3.4.2.2 Hipotezler	30
3.4.3 Ölçekler ve Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi.....	31
3.4.4. Faktör Analizi	32
3.4.5 Kullanılan Analiz Teknikleri	37
3.4.6 Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Ölçeklerine İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları.....	38
3.4.7 Ölçeklerde Bulunan İfadelere Verilen Puanların Betimsel İstatistikleri	39
3.5 Araştırmanın Bulguları	42
3.5.1 Demografik Bulgular	43

3.5.2 Cinsiyete Göre Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı Ve Çalışma İsteği Düzeylerinin T-Testi Analizi	47
3.5.4 Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Bölümler İle Mesleki Algı ve Beklentileri, Gelecek Kaygıları ve Çalışma İstekleri Arasındaki İlişki.....	48
3.5.5 Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyleri İle Mesleki Algı ve Beklentileri, Gelecek Kaygıları ve Çalışma İstekleri Arasındaki İlişki.....	50
3.5.3 Katılımcıların Ağırlıklı Genel Not Ortalamaları İle Mesleki Algı ve Beklentileri, Gelecek Kaygıları ve Çalışma İstekleri Arasındaki İlişki.....	52
3.5.6 Katılımcıların Deneyim Düzeyleri İle Mesleki Algı ve Beklentileri, Gelecek Kaygıları ve Çalışma İstekleri Arasındaki İlişki	54
3.5.7 Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Bölümleri Tercih Sıraları İle Mesleki Algı ve Beklentileri, Gelecek Kaygıları ve Çalışma İstekleri Arasındaki İlişki...	55
3.5.8 Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleki Algı ve Beklentileri Ve Gelecek Kaygıları İle Sektörde Çalışma İstekleri Arasındaki İlişki	56
3.5.8.1 Korelasyon Analizi	56
3.5.8.2 Aracı Değişken Analizleri	60
SONUÇ VE TARTIŞMA	63
KAYNAKÇA.....	66
EKLER	76
EK 1. Anket Formu.....	76
EK 2. Process Analizi Çıktısı	78
ÖZGEÇMİŞ	80

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. 1 Eğitim Şeması	4
Şekil 1. 2 Vroom'un Beklenti Teorisi	10
Şekil 3. 1 Basit Aracılık Modeli (Model Templates for PROCESS for SPSS and SAS, Andrew F. Hayes).....	30
Şekil 3. 2 Aracı Değişken Grafiği	61

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3. 1 Araştırma Evrenini Oluşturan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Üniversite ve Okul Dağılımları.....	28
Tablo 3. 2 Sektörle İlgili Görüş ve Beklenti Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	33
Tablo 3. 3 Gelecek Kaygısı Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları	35
Tablo 3. 4 Çalışma İsteği Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları	36
Tablo 3. 5 Faktör Alt Boyutlarına Ait Normallik Analizi Tablosu	38
Tablo 3. 6 Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı Ve Çalışma İsteği Ölçeklerine İlişkin Güvenirlik Analizi Bulguları	39
Tablo 3. 7 Katılımcıların Mesleki Algı ve Beklentiler Ölçeğinde Bulunan İfadelere Verdikleri Puanların Betimsel İstatistikleri	40
Tablo 3. 8 Gelecek Kaygısı Ölçeğinde Bulunan İfadelere Verdikleri Puanların Betimsel İstatistikleri	41
Tablo 3. 9 Katılımcıların Çalışma İsteği Ölçeğinde Bulunan İfadelere Verdikleri Puanların Betimsel İstatistikleri	42
Tablo 3. 10 Yaşa Göre Öğrencilerin Dağılımı	43
Tablo 3. 11 Cinsiyete Göre Öğrencilerin Dağılımı	43
Tablo 3. 12 Öğrenim Durumuna Göre Öğrencilerin Dağılımı	44
Tablo 3. 13 Bölüme Göre Öğrencilerin Dağılımı.....	44
Tablo 3. 14 Sınıfa Göre Öğrencilerin Dağılımı.....	45
Tablo 3. 15 AGNO'na Göre Öğrencilerin Dağılımı	45
Tablo 3. 16 Deneyime Göre Öğrencilerin Dağılımı	46
Tablo 3. 17 Tercih Sırasına Göre Öğrencilerin Dağılımı	46
Tablo 3. 18 Katılımcıların Mesleki Algı ve Beklenti Düzeyleri, Kaygı Düzeyleri Ve Çalışma İsteği Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin T-Testi Analizi	47
Tablo 3. 19 Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Bölüm Değişkenleri İle Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	48
Tablo 3. 20 Bölüm Değişkenine Göre Farklılığın Hangi Gruplar Arasında Olduğunu Belirlemeye Yönelik Post Hoc (Tukey) Analizi Sonuçları	49
Tablo 3. 21 Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkenleri İle Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	50

Tablo 3. 22 Sınıf Değişkenine Göre Farklılığın Hangi Gruplar Arasında Olduğunu Belirlemeye Yönelik Post Hoc (Tukey) Analizi Sonuçları	51
Tablo 3. 23 Katılımcıları AGNO değişkenleri İle Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Düzeylerine ilişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	53
Tablo 3. 24 Katılımcıların Deneyim Değişkenleri İle Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	54
Tablo 3. 25 Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Bölümleri Tercih Ettikleri Sıra İle Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	55
Tablo 3. 26 Mesleki Algı ve Beklenti ve Alt Boyutlarının Çalışma İsteği İle İlişkisi	57
Tablo 3. 27 Gelecek Kaygısı ve Alt Boyutlarının Çalışma İsteği İle İlişkisi	58
Tablo 3. 28 Mesleki Algı ve Beklenti ile Gelecek Kaygısı İlişkisi	59
Tablo 3. 29 Aracı Değişken (Mediator) Analiz	60
Tablo 3. 30 Hipotezlerin Değerlendirilmesi	62

KISALTMALAR LİSTESİ

AGNO	Ağırlıklı Genel Not Ortalaması
Akt.	Aktaran
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KMO	Kaiser-Meyer-Olkin
MYO	Meslek Yüksek Okulu
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences (İstatistiksel Analize Yönelik Bir Bilgisayar Programı)
TDK	Türk Dil Kurumu
TUİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNWTO	United Nations World Tourism Organization (Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü)
Vd.	Ve Diğerleri
YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu

ÖZET

Turizm, her yıl artan turist sayıları ve turizm gelirleri sebebiyle birçok ülke için vazgeçilmez bir endüstri haline gelmiştir. Doğası gereği turizm olgusunun merkezinde insan unsuru vardır. Küreselleşmenin bir sonucu olarak rekabet ortamının giderek yoğunlaştığı günümüzde, başarıda en önemli faktörün insan kaynağı olduğu açıktır. Diğer tüm alanlarda olduğu gibi, emek-yoğun bir endüstri olan turizm endüstrisi için bu durum daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenle, turizm eğitimi almış insanların istihdam edildiği işletmeler, rakiplerinden bir adım ilerde olabilme adına önemli bir avantaja sahiptirler. Turizm eğitimi alan öğrencilerin mezun olduktan sonra sektörde çalışmalarının sağlanması turizm işletmeleri için oldukça önemlidir. Bu araştırmada turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma isteklerini etkileyen faktörlerden olan, mesleki algı ve beklenti ile gelecek kaygısı konuları ele alınmıştır. Çalışmanın temel amacı, öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ile gelecek kaygılarının turizm sektöründe çalışma istekleri üzerindeki etkilerini ve gelecekteki kaygı değişkeninin diğer iki değişken arasında aracı bir değişken olup olmadığını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda kolayda örnekleme yoluyla belirlenen 364 turizm bölümü öğrencisine yüz yüze anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22.00 programına girilerek betimsel istatistikler ve değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, mesleki algı ve beklenti ile çalışma isteği arasında pozitif bir ilişki, gelecek kaygısı ile çalışma isteği arasında negatif bir ilişki ve mesleki algı ve beklenti ile gelecekte kaygısı arasında negatif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Gelecek kaygısı değişkeninin, mesleki algı ve beklenti ile öğrencilerin çalışma isteği arasında kısmi bir aracı değişken olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı, Çalışma İsteği, Aracı Değişken, Turizm Eğitimi.

ABSTRACT

Tourism has become an indispensable industry for many countries due to the increasing number of tourists and tourism revenues. As a course of its nature, there is human factor at the center of the tourism phenomenon. In today's increasingly competitive environment, as a result of globalization, it is clear that the most important factor in success is human resources. As in all other sectors, this is becoming more important for the tourism industry as a labor-intensive industry. For this reason, enterprises which are employing people with tourism education, have a significant advantage to be one step ahead of their competitors. It is very important for tourism enterprises that the students who received tourism education work in the sector after graduation. In this research, professional perceptions and expectations and future anxiety, which are among the factors affecting the desire of the students who received tourism education to work in the sector, have been discussed. The main purpose of the study is to examine the effects of students' professional perceptions and expectations and future anxieties on their desire to work in tourism sector and whether the future anxiety variable is a mediating variable between the other two variables. For this purpose, face to face surveys were applied to 364 tourism department students who were determined by easy sampling. The data obtained were entered into SPSS 22.00 program and descriptive statistics and relationships between variables were examined. According to the results of the analysis, there was a positive relationship between professional perception and expectation and desire to work, a negative relationship between future anxiety and desire to work, and a negative relationship between professional perception and expectation and future anxiety. It was revealed that the future anxiety variable was a partial mediator variable between professional perception and expectation and students' desire to work.

Keywords: Professional Perception and Expectation, Future Anxiety, Desire to Work, Partial Mediator Variable, Tourism Education.

ÖNSÖZ

Yüksek lisans tez çalışmamın bitmesi için desteğini benden esirgemeyen, hayatımın her alanında bana destek olan ve verdiği güvenle bundan sonra da olacağımı bildiğim eşim Arş. Gör. Serkan ROL'e, bugünlere gelmemde büyük emekleri olan ve özveriyle her koşulda beni destekleyen aileme, yüksek lisans öğrenimim süresince ders esnasında, ders dışında ve ihtiyaç duyduğum her alanda yardımlarını benden esirgemeyen çok değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Nacide ÖTER'e, her daim bilgi ve tecrübesini benimle paylaşan Sayın Dr. Öğr. Üyesi Tolga GÜL'e ve danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Serpil KOCAMAN'a

Sonsuz Teşekkürlerimi Sunuyorum.

Elif Pelin KUYBU ROL

GİRİŞ

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (United Nations World Tourism Organization [UNWTO], 2019: 2) verilerine göre uluslararası turist sayıları 2018'de %5 artarak 1,4 milyara, uluslararası turizm gelirleri ise %4 artarak 1,7 trilyon dolara ulaşmıştır. İhracat gelirleri arasında yer alan bu gelir kalemi toplam ihracat gelirlerinin %7'sini oluşturmaktadır. Ülkeler için ihracat gelirlerini arttırmak ve istihdam sağlamak gibi önemli kazanımları olan bu sektörün odağında insan unsuru vardır. Turizm endüstrisi bir hizmet endüstrisidir ve turizm işletmeleri emek yoğun işletmelerdir. Bu nedenle insan unsuru son derece önem arz etmektedir (Uygur, 2017: 61). Sektörde istihdam edilen insanların turizm eğitimi almış olmaları, belirli nitelikleri kazanmış olmalarına ve çalıştıkları işletmeler için rekabet unsuru olabilmelerine olanak sağlamaktadır. Araştırmada turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma isteklerini etkileyen faktörlerden olan mesleki algı ve beklenti ile gelecek kaygısı konuları ele alınmıştır. Bu iki değişkenin ayrı ayrı ve birlikte, öğrencilerin çalışma istekleri üzerinde ne denli etkilerinin olduğunun araştırılması büyük önem taşımaktadır. Turizm eğitimi alan öğrencilerin mezun olduktan sonra sektörde çalışmalarının sağlanması hem kendilerine hem de ülke turizmine katkı sağlayacağı aşikârdır.

Türkiye'de insanların bir yıl sonraki beklentilerine ilişkin TÜİK verilerine bakıldığında, 2016 yılında insanların %42,2 si hayatlarının daha iyi olacağı beklentisindeyken, 2018 yılında bu oran, %29'a düşmüştür. İnsanların mesleki anlamda beklenti ve kaygılarının belirlenmesi, iş- yaşam doyumlarının ve hayata dair memnuniyetlerinin artmasını sağlaması açısından oldukça önemlidir. Mesleki beklentileri karşılanmayan bireyler, iş hayatlarından memnun olmayacak, yaptıkları işten zevk almayacaklar ve sektörde çalışmayı bırakacaklardır. Turizm sektöründe iş devir hızının yüksek olması ve bu alandan mezun olan öğrencilerin farklı sektörlere yöneldiği düşünüldüğünde; öğrencilerin sektöre yönelik algı ve beklentilerinin ve gelecek kaygılarının belirlenmesi oldukça önemlidir.

Üniversite öğrencilerinin mesleki algı ve beklenti düzeyleri akademik başarılarını da önemli ölçüde etkilemektedir. Öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ile kaygı düzeylerinin belirlenmesi ve yükseköğretim kurumlarının bunlara cevap vermesi; yükseköğretim de kalitenin sağlanması açısından oldukça önemlidir. Bu sayede öğrencilerin, motivasyonları ve akademik başarıları da artacaktır. Güleri (1999: 56)'ye göre; beklentiler, gençlerin kendi yaşamlarını belirlerken, toplumsal yapıyı da değiştirecek kadar etkilidir. Çünkü toplumda gençlerin geleceğe yönelik beklentileri o toplumun çizgisini ve dinamiğini belirleyen en önemli etkenlerden biridir.

Turizm sektöründe müşteri memnuniyetinin sağlanmasında nitelikli çalışanlar oldukça önemlidir. Mesleki yeterliliğe sahip olan nitelikli çalışanların ruh ve beden sağlığının da iyi olması gerekir. Gelecekte sektörde istihdam edilecek olan turizm öğrencilerinin kaygı düzeyleri ve nedenlerinin belirlenmesi ve bunlara yönelik çözümler üretilmesi ruh sağlığını olumlu etkileyecektir. Bu da mesleki başarılarını arttıracaktır (Aşık, 2018).

Öğrencilerin mesleki algı ve beklenti ile gelecek kaygılarının belirlenmesi, Yükseköğretim Kurumları gibi eğitim kurumları, Kültür ve Turizm Bakanlığı gibi resmi kurumlar ve turizmle ilgili özel kuruluşlar için, sektöre yönelik yapılan hataların keşfedilmesi, önlenmesi ve eğitilmiş işgücünün sektörden uzaklaşmasının önüne geçilmesi açısından yol gösterici olacaktır. Ayrıca öğrencilerin mesleki beklentilerinin bilinmesi, kendisine uygun mesleği tercih etmesi açısından da oldukça önemlidir.

BİRİNCİ BÖLÜM

EĞİTİM VE MESLEKİ BEKLENTİ

1.1 Eğitim Kavramı

Türkiye de “eğitim” kelimesi, kavramsal olarak ilk kez 1940’lı yıllardan sonra kullanılmıştır. Daha öncesinde eğitim kelimesinin yerine terbiye kelimesi kullanılmaktaydı. (Başaran, 1984: 14).

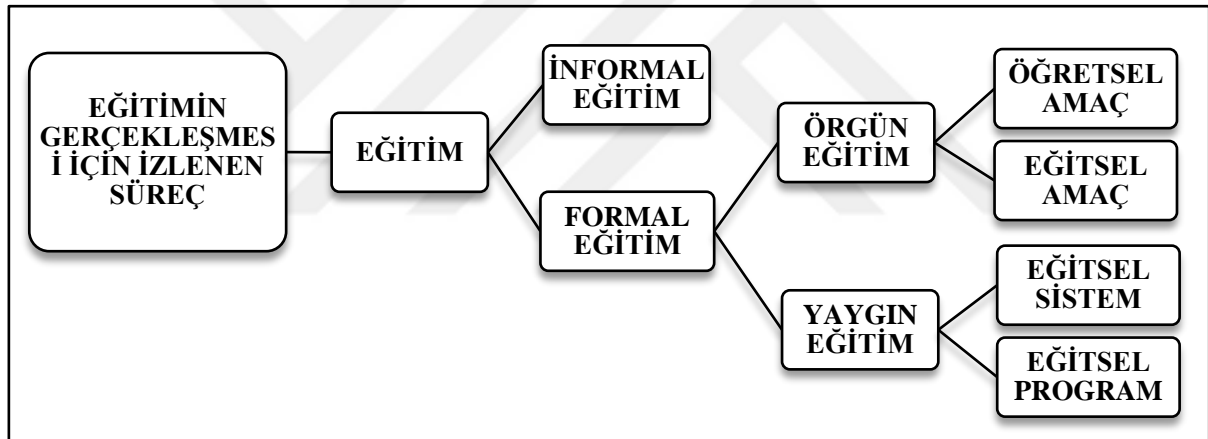
Eğitimle ilgili literatürde birçok tanımlama yapılmıştır. Tanımlardan bazılarında eğitimin tüm yönleri ele alınırken bazılarında ise eğitimin daha özel yönleri ele alınmıştır (Yavuz, 2018: 5). Taylor (1950) eğitimi “bireyin kendi yaşantısı yoluyla davranış değişikliği meydana getirme süreci” olarak tanımlamıştır (Taylor’dan aktaran Ertürk, 1994: 11). Fidan eğitimi; insanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci olarak tanımlamıştır (Fidan, 1985: 4). Dewey, eğitimin “yaşantıyı yeniden inşa yoluyla yetiştirme (veya yetiştirme)” olarak tanımlamıştır (Oğuz, 1999: 18). Türk Dil Kurumu (TDK) ise eğitimi; “çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye” olarak tanımlamıştır. Genel tanımıyla eğitim; bireyin davranışlarında kendi deneyim ve tecrübeleriyle ve bilinçli olarak olumlu farklılıklar yaratma sürecidir (Ertürk, 1994: 11). Bu tanımlara baktığımızda; eğitimin tanımında olması gereken özellikler şunlardır (Ekici, 2017: 32; Fidan, 1985: 10; Gürkan, 2006: 4);

- Eğitim Bir Süreçtir; Süreç, davranış değişikliği oluşturmak amacıyla ders öncesi, ders sırasında ve sonrasında tasarlanmış olan her türlü etkinlik, eylem, değerlendirme ve ürünleri kapsar. Öğrenmenin oluşmasını sağlayan her türlü etki eğitim sürecinin bir parçasıdır.
- İstendik Yönde olması gerekir; Anayasa ve diğer yasalarımızda belirtilen ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan eğitim politikalarına bağlı kalınarak, öğrencilere kazandırılmak istenen davranışları ifade etmektedir.
- Eğitim Sonunda Bireyde Davranış Değişikliği Oluşması; davranış organizmanın etkiye karşı gösterdiği tepki, tepkiye karşı da gösterdiği etkiler olarak tanımlanabilir. Eğitimsel açıdan davranışın gözlenebilir, ölçülebilir ve istendik olması gerekir.
- Kendi Yaşantısı Yoluyla; bireyin çevresiyle etkileşimi sonucunda bireyde kalan izlerdir. Kasıtlı olması davranışın planlı ve programlı bir şekilde kazandırılmasını ifade eder.

Eğitim kavramının farklı şekillerde tanımlanmasının nedenleri; eğitimin kapsamının oldukça geniş olması, dinamik bir yapıya sahip olması ve eğitime taraf olanların beklentilerinin farklı olmasıdır. Bunun yanında eğitim kavramının dayandığı felsefi akıma göre; hedeflerin, kazandırılacak davranışların ve kullanılan yöntemlerin farklı olmasından dolayı eğitim kavramına tek bir tanım yapmak oldukça zordur (Yavuz, 2018: 6).

Eğitim insanlığın doğuşundan beri daima var olmuştur. İnsanlar, ilkel bir kabileden temel ihtiyaçlarını karşılamak için kullanmış oldukları araç-gereçlerini geliştirmeye çalışırken bir taraftan da çocuklara, gençlere ve diğer yetişkinlere örgün olmayan eğitimler vermişlerdir (Varış, 1991: 12).

Eğitimin içeriği bireyin yaşantısına göre farklılıklar göstermektedir (Aslan, 2010: 83). Laska (1984: 205)'ya göre de eğitim formal ve informal eğitim olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Formal eğitim de kendi içerisinde örgün ve yaygın eğitim olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Şekil 1. 1 Eğitim Şeması

Kaynak: Laska, 1984: 205.

1.1.1 İnfomal Eğitim

İnfomal eğitim; belirli bir amaç, mekân ve plan dâhilinde olmayan, yaşam içerisinde kendiliğinden oluşan, uzman kişiler tarafından gerçekleştirilmeyen, olumlu öğrenmelerle birlikte olumsuz öğrenmelerin de gerçekleşebildiği kültürlenme sürecidir (Yavuz, 2018: 15). Başka bir ifadeyle bireyin doğduğu andan itibaren başlayıp yaşamı boyunca geçirdiği tüm öğrenme sürecidir (Kırmızı, 2017: 48).

İnfomal eğitim sürecinin iki önemli öğrenme yolu gözlem ve taklittir. İnsanlardaki birlikte yaşama içgüdüleri onları toplumun beklediği ve istediği davranışları öğrenmeye

yöneltir. Çok küçük ve ilkel toplumlarda eğitimin tamamen informal yollarla gerçekleştirildiği bilinmektedir (Yavuz, 2018: 15).

1.1.2 Formal Eğitim

Bir amaç doğrultusunda planlı ve programlı olarak belli bir mekânda uzman kişilerin rehberliğinde düzenlenen etkinliklerdir. Okullarda veya kurumlarda bir plan ya da program dâhilinde gerçekleştirilen eğitim formal eğitim kapsamına girmektedir (Demirel, 2015).

Formal eğitimde;

- Profesyonelce hazırlanmış eğitim araç gereçleri kullanılır.
- Eğitim amaçlıdır.
- Önceden bir program hazırlanır ve planlı olarak öğretim yapılır.
- Öğretmen eğitim sürecini planlar, uygular ve izler.
- Eğitim süreci içinde ki tüm aşamalar zamansal ve mekânsal açılardan kontrollü olarak yürütülür.
- Eğitim sürecince belli aşamalarda ve sonucunda değerlendirme işlemi yer alır.

Formal eğitim kapsamı içerisinde hem örgün eğitim kurumları (okullar) hem de yaygın eğitim kurumları (halk eğitim merkezleri vb.) yer almaktadır (Ekici, 2017: 34).

1.1.2.1 Örgün Eğitim

Örgün eğitim, önceden amaca göre hazırlanmış programlarla okul bünyesinde belirli bir yaş grubunda ve aynı seviyede olan bireylere sunulan düzenli eğitimidir. Örgün eğitim; okul öncesi eğitimden başlayarak ilköğretim (ilkokul ve ortaokul), ortaöğretim ve yükseköğretim süreçlerini içine alır. (Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi Ve Eylem Planı, 2014-2018: 15). Örgün eğitimin amacı; toplumu oluşturan bireylerin uyumlu bir şekilde yaşamaları için ihtiyaç duyulan temel davranışların geliştirilmesidir.

Örgün turizm eğitimi, Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)’na bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren ortaöğretim kurumları ile Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)’na bağlı olarak faaliyet gösteren ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarından oluşmaktadır (Tuna, 2002: 43; Ulama, Batman ve Ulama, 2015: 343).

1.1.2.2 Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, farklı açılardan örgün eğitimi destekler niteliktedir. Örgün eğitim sistemine dahil olmamış, herhangi bir aşamasından ayrılmış veya herhangi bir aşamasını bitirmiş bireyleri, genel veya mesleki teknik eğitim alanlarında eğitmek amacıyla örgün eğitim

ile birbirini tamamlamaktadırlar. Bu çerçevede örgün eğitim ile aynı vasıfları kazandırabilecek ve birbirinin her türlü imkânlarından yararlanacak biçimde bir bütünlük içinde düzenlenen eğitimidir.

Yaygın turizm eğitimi ile turizm bilincinin ve ekonomisinin halka öğretilmesi ve turizm sektöründe mesleki eğitim görmemiş kişilerin mesleki tecrübelerinin artırılması amaçlanmaktadır. Türkiye’de yaygın mesleki turizm eğitimi Kültür ve Turizm Bakanlığı, MEB, Anadolu Üniversitesi (Açıköğretim Fakültesi), Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), özel kuruluşlar, meslek kuruluşları, belediyeler, halk eğitimler ve işletmelerin hizmet içi eğitimleri şeklinde yapılmaktadır (Ünlüöner ve Boylu, 2005: 15; Çavuş, Ege ve Çolakoğlu, 2009: 233).

1.2 Mesleki Turizm Eğitimi

Turizm eğitiminin amacı; toplumda turizm bilincini yerleştirmek, turizm kaynaklarını korumak, turiste karşı onun sahip olduğu ekonomik güç, ırk, milliyet, din ve dil farkı gözetmeksizin, toplumdaki statüsüne ve siyasal ideolojilerine göre ayırım yapmadan eşit ve dürüst hizmet edecek genç nesiller yetiştirmektir. Bununla birlikte turizmin sağladığı uzun vadeli çıkarlar üzerine dikkati çekerek saygıya ve konukseverliğe dayalı bir anlayış düzenini yerleştirmektir (Ağaoğlu, 1991: 37). Turizm eğitimi, bir ülke insanının turizm olayı konusunda tutum ve davranışlarını geliştirebilmesi için o ülkede bulunan turizm eğitimi veren bütün kurumların yapmış olduğu çalışmaların tümünü ifade eder (Sarı, 2007).

Turizm alanında ilk programlara 1970’li yıllarda ilk olarak lisans düzeyinde başlanmıştır. Kısa süre sonra yüksek lisans düzeyinde de turizm eğitimi verilmiştir (Isayeva, 2018). Turizm eğitimi mesleki eğitimin bir parçası olup, turizmin gelişmesinin ve kalifiye iş gücünün artırılması açısından oldukça önemlidir (Olalı, 1984; Işık, Tırak ve Çapan, 2017).

Turizm eğitiminin amaçları;

- Turizm sektöründe sunulan hizmetin kalitesini yükseltmek,
- Turizm sektöründeki yönetim standartlarını yükseltmek,
- Turizm sektörü, eğitimciler ve yöneticiler arasında iş birliği sağlamak (Bayraktaroğlu, 2013: 3),
- Müşteri tatminini arttırmak,
- İşin kalitesini arttırmak,
- İş kazalarını azaltmak,
- Turizm eğitimini çeşitlendirmek ve sektörün ihtiyacı doğrultusunda nitelik ve nicelik bakımından hedefe ulaşılmasını sağlamak,

- Öğrencilere, mezun olduklarında turizm sektöründe iş bulabilmelerini sağlayacak mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranışların kazandırmak,
- İlgili bakanlık ve resmî kurumlar ile özel sektörün iş birliğinin ve koordinasyonun sürdürülebilirliğini sağlamak,
- Turizm sektöründeki eğitim maliyetlerini düşürmek,
- Turizm endüstrisinin gelişimine katkıda bulunarak turizmin ekonomik kalkınmadaki önemini arttırmak,
- Halkın turizme olan ilgisini arttırmak ve toplumda turizm bilincinin gelişmesini sağlamak.

Turizm sektörünün göstermiş olduğu olumlu gelişmeler kaliteli hizmet anlayışından doğmaktadır. Kaliteli hizmet de büyük ölçüde personelin yeterli ve istenilen düzeyde mesleki eğitim almış olmasına bağlıdır (Olalı, 1984; Hacıoğlu, 2008; Erdiñç ve Yılmaz, 2012; Eker ve Zengin, 2016). Nitelikli insan gücü ancak etkin ve kaliteli turizm eğitim ve öğretimiyle sağlanabilir (Eren vd., 2013:16).

Turizm eğitimi, turizm endüstrisinin hızlı gelişimi, turizm bilincinin oluşması, turist beklenti ve alışkanlıklarındaki değişikliklerden dolayı, önce orta öğretim, sonra yükseköğretim ve daha sonrasında lisansüstü eğitime yayılmıştır (Eker ve Zengin, 2016; Kozak, 2009: 2).

Türkiye’de turizm eğitimi örgün ve yaygın turizm eğitim olmak üzere iki şekilde yürütülmektedir (Avcıkurt ve Karaman, 2002). Örgün turizm eğitimi, Türkiye’de MEB’e bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren ortaöğretim kurumları ile YÖK’e bağlı olarak faaliyet gösteren ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarından oluşmaktadır (Tuna, 2002: 43). Tekbalkan (2017: 243)’a göre meslek yüksekokullarının temel amacı nitelikli ara eleman yetiştirme dir.

1.3 Mesleki Eğitim

Genel olarak mesleki eğitim, bir toplumdaki bireylerin meslek sahibi olabilmeleri ve bireye mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve uygulama yeteneklerini kazandırarak, kişinin kabiliyetlerinin fiziksel, entelektüel, duygusal, sosyal ve ekonomik yönlerden geliştirilmesini sağlama sürecidir (Aksu ve Bucak, 2012: 9).

1980’li yıllardan itibaren turizm sektörünün büyümesiyle ülkemizde de tesis ve yatak kapasitesi hızla artmıştır. Bu durum hizmet çeşitliliğini beraberinde getirmiş ve meslekî eğitim almış nitelikli işgücü açığı sorununu gündeme taşımıştır (Kızılırmak, 2012: 1).

Teknolojinin hayatımızın her alanına girmesiyle beraber bir ülkenin ekonomik açıdan kalkınması, gelişimin gerisinde kalmadan mal ve hizmet üretebilecek donanımlı işgücünün sağlanmasına bağlıdır ve bu da gerekli mesleki eğitime önem verilmesi ile gerçekleşebilir (Isayeva, 2018: 39).

Turizm sektörü için büyük önem taşıyan turistik kaynakların korunması ve bilinçli olarak kullanılması, turizm bilincinin topluma kazandırılmasıyla sağlanabilir. Turizm sektörünün sürdürülebilirliği ve ülke ekonomisine olan katkısının artırılması için gereken bu tür çalışmalar, mesleki eğitim kurumları tarafından planlanmakta ve uygulamaları yürütülmektedir (Aydemir, 2008: 11).

1.4 Beklenti Kavramı

Günçer (1982) beklenti; “bireylerin gerçekleri göz önünde bulundurarak, gelecekteki performanslarını tahmin etmeleri ya da gelecekteki performansları hakkında yargıda bulunmalarıdır” şeklinde tanımlamaktadır (Günçer’den Aktaran Erden, 1989). TÜİK (2003-2018) Yaşam Memnuniyeti Araştırması Raporunda beklenti kavramını, en genel anlamıyla geçmiş ve mevcut deneyimlerden yola çıkarak ileriye bakma, geleceği resmetme olarak tanımlamaktadır. Türk Dil Kurumu sözlüğünde ise beklenti “gerçekleşmesi beklenen şey” ve “bireyin belli şart ve durumların alacağı biçimler veya kendisinden beklenenler konusundaki öngörüsü” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2019). Beklenti için Morgan (2004) “beklenen davranışı ortaya çıkarma sürecinde kendini doğrulayan kehanet” demiştir (Morgan’dan aktaran Erden, 1989). İnsanın beklentisi geçmiş deneyimlerinden yola çıkarak gelecekte ne olabileceğine dair çıkarımlarda bulunmasıdır (Taş ve Özmen, 2019: 740). Genel olarak bakıldığında ise beklenti; sonuçları önceden tahmin edilemeyen durumlar karşısında bireyin davranışları veya psikolojik durumu olarak ifade edilmektedir (Kalyon, 2014).

TÜİK verilerine bakıldığında 2018 yılında insanların “herşeyin daha iyi olacağına” yönelik beklentisi hızla düşmüştür. 2010 yılından bu yana da en düşük rakamlara ulaşmıştır. Gündelik hayatın içinde önemli bir unsur olan beklenti kavramı, bireyin içerisinde bulunduğu durumların gelecekte ne gibi fayda sağlayacağı hakkındaki varsayımları olarak adlandırılabilir (Kalyon, 2014).

1.4.1 Mesleki Beklenti

Öğrencilerin yaşamış oldukları başarılar ve başarısızlıkları onların gelecekteki meslek yaşamlarına ilişkin beklentilerini etkilemektedir (Greenhouse’dan Aktaran Akman, 1992: 126). Öğrencilerin geleceğe ilişkin olumlu ya da olumsuz beklentiler içerisinde olması, mesleki anlamda turizm sektöründe çalışma isteğini etkileyecektir (Akman, 1992: 126).

Kandiko ve Mawrein (2013) İngiltere`de öğrenci algılamalarını etkileyen faktörleri konu alan araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin eğitimlerine önemli miktarda zaman ve para yatırdıklarından dolayı, okullarından öğrenimlerini destekleme ve kariyer olanaklarını artırma konusunda açık beklentilere sahip olduklarını belirtmişlerdir. Güleri'nin (1998) çalışmasında ise; üniversitede okuyan öğrencilerin gelecekte en büyük beklentileri, iş sahibi olabilmek ve işinde yükselmektir (Güleri, 1998). Kişilerin geçmişteki beklentileri; teknolojik değişimlere ve kültürel yaşama bağlı olarak gelecekte değişiklik gösterebilir (Tuncer, 2011: 936).

Turizm sektörü uzun süreli kariyer imkânı sağlayan bir sektör olarak algılanmamakta, çalışanlar ilerleyen yaşlarında başka sektörlerle yönelmektedirler. (Unur, Duman ve Tepeci, 2004; Özdiçiner ve Kalıncara, 2005; Çimen, 2006). Ayrıca öğrencilerin, turizm sektöründeki işlerin düşük ücretli ve uzun çalışma saatleri gibi temel özelliklerinin farkında olmalarının, iş doyumları ve motivasyonları üzerinde olumsuz etki yarattığı ve onları sektörden ayrılmaya yönelttiği tespit edilmiştir (Jiang ve Tribe, 2009).

1.4.2 Beklenti Teorileri

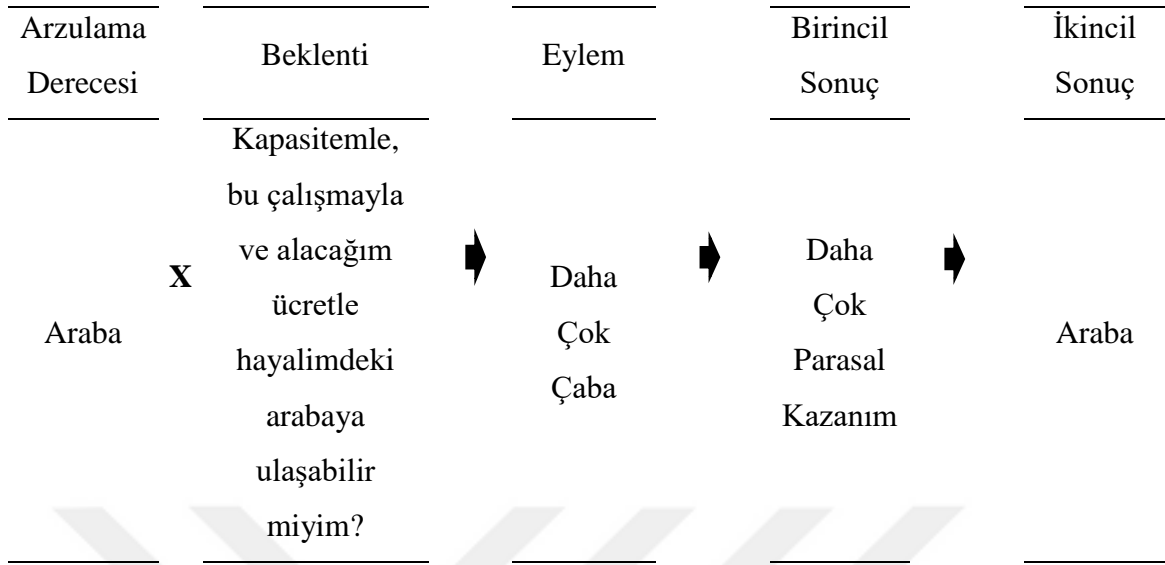
Bu başlık altında beklenti teorilerinden Vroom'un beklenti teorisi ve Porter-Lawler teorisi açıklanacaktır.

1.4.2.1 Vroom'un Beklenti Teorisi

Victor Harold Vroom tarafından geliştirilen güdüleme bekleyiş kuramı geniş kabul görmüştür (Barlı, 2008). Wroom'un beklenti teorisi bir süreç kuramıdır. Süreç kuramları, davranışın ortaya çıkışından durdurulmasına kadar olan faaliyetlerdeki değişkenleri açıklarlar. Vroom'un beklenti teorisine göre, iş ve görev başarısı büyük ölçüde ödüllendirilmiş bir davranışın fonksiyonudur (Eren, 2004: 532).

Vroom'a göre, motivasyonun derecesi ya da gücü: ulaşılması amaçlanan herhangi bir şeyin, birey için cazibesi ya da arzulanma derecesi ile ortaya konabilecek eylemin ve çabanın bu hedefe ulaşılabilirlik ihtimalinin kişi tarafından değerlendirilmesinin çarpımıdır (Barlı, 2008).

$$\text{Güdülenme Gücü} = \text{Arzulama derecesi (cazibe-çekim)} \times \text{Beklenti}$$

Şekil 1. 2 Vroom'un Beklenti Teorisi

Güdülenme sürecinde esas rol oynayan sonuçlar (hedefler), arzulama derecesi (hedefin cazibesi), ve beklenti faktörleridir. Beklenti modeli Şekil 1.2 de görüldüğü gibi şematize edilebilir. Herhangi bir şeyin arzulanması ve yeterli performans ile ona ulaşabileceği beklentisi, bireyin güdülenmesini sağlar. Güdülenme ise bireyin eyleme geçmesine yol açar. Burada fazla çabanın da neticesinde ortaya çıkan eylemin sonucunda birincil düzey amaçlara ulaşılması beklenir. Birincil düzey amaçlara ulaştıktan sonra onun aracılığı ile asıl amacına yani ikincil düzey sonuçlara ulaşır. Bireyler tecrübeleri sonucunda hangi sonuçları (ödülleri) daha çok istediklerini (arzuları) belirlerler (Barlı, 2008).

Vroom, beklenti teorisinde, örgütte bireyleri genel olarak nelerin güdülediğine değil, her bir bireyin nasıl güdülendiği konusunu vurgulamıştır. Vroom'a göre bireyi çalışmaya güdüleyen iki etken bulunmaktadır. Birincisi, çaba sonunda elde etmeyi düşündüğü bazı beklentiler, ikincisi ise, çaba sonunda kendinden beklenen başarıya ulaşma olasılığıdır (Eren, 2004: 534).

Vroom'un beklenti teorisini pek çok yönden test etmek için araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmaların bir kısmında teoriyi destekleyici sonuçlara ulaşılmış, bir kısmında ise teoriyi destekleyici sonuçlar vermemiştir. Ama yapılan araştırmalar genel olarak, teorinin örgütlerdeki bazı güdüsel sorunları açıklamada yararlı olduğunu ancak, tümünü çözümlenemediğini göstermektedir. Ayrıca kuram oldukça karmaşıktır. Çünkü insanların herhangi bir ödüle ihtiyaç şiddetleri zaman içerisinde değişebilmektedir (Eren, 2004: 541; Barlı, 2008: 224).

Özetle bu teorinin ön plana çıkardığı hususlar şunlardır;

- Beklenti teorisi davranışın bilinçli bir karar verme sürecinin sonucu olarak ortaya çıkmıştır.
- Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin tersine, beklenti teorisi motivasyon ve davranıştaki bireysel farklılıkların açıklanmasına yardımcı olmuştur.
- Beklenti teorisi davranışın rasyonel olduğunu ve güdülerimizin de farkında olduğumuzu kabul eder (Barlı, 2008: 225).

1.4.2.2 Lawler ve Porter'in Geliştirdiği Beklenti Kuramı

Lawler ve Porter, Vroom'un beklenti kuramını daha kapsamlı bir hale getirerek geliştirmişlerdir. İlk geliştirdikleri konu, kişinin kendi başarısını değerlendirmesine bağlı olarak ortaya çıkan ve onun nihai doyumunu etkileyen ödüllendirme adaletiyle ilgilidir. Yani birey kendisine verilen ödülü başkaları ile mukayese etmekte ve başarısına uygun olmayan bir değerlendirmeye maruz kaldığında doyumunu düşmektedir. Bu kuramda yüksek başarının yüksek doyum verebilmesi için iş görenlerin bekleyişleri ile ödül arasında bir dengenin kurulması ve dağıtılan ödüllerin adil olması gerekir (Eren, 2004: 542).

Bu teoriye göre, birey belli bir performansla başarabileceği amaç ve hedef için çaba sarf edecektir. Ancak bunun için sadece çaba yeterli olmayıp, kişinin fiziki ve zihni kapasite ve özellikleri ile rol ve görev algılamaları da performansını etkileyecektir. İş görenin içinde çalıştığı örgütte görev tanımları yapılmamış, yetki ve sorumluluklar belirtilmemişse, bu takdirde başarı ve güdülemeler de olumsuz etkilenecektir (Eren, 2004: 542; Barlı, 2008: 225).

Beklenti kuramları yöneticilerin, güdülenmenin bağlı olduğu değişkenleri görmelerine ve buna göre çalışmalar yapmaları konusunda yardımcı olmaktadır. Ancak bu teorinin; hangi tür ödüllerin güdülemede daha başarılı olduğu sorusuna cevap verecek kadar yeterli değildir. Çünkü bu konu kişisel özelliklere göre değişiklik göstermektedir (Eren, 2004: 543).

1.4.3 Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleki Beklentileri

Turizm endüstrisi, emek-yoğun bir yapısı olmasının yanında misafir-çalışan etkileşiminin de yüksek olduğu bir sektördür. Bu nedenle çalışanların eğitilmiş olmaları hizmet kalitesinin yükselmesi ve dolayısıyla sektörün başarısı ile doğrudan ilgilidir (Çavuş ve Kaya, 2015:105). Turizm eğitimi alan öğrencilerin mezuniyetlerinden sonra kariyerlerini farklı bir sektörde planlamalarının temel nedenleri; turizm sektörünün zor çalışma koşulları ve geleceğe dair endişelerinin olmasıdır (Türker, Uçar ve Ateş, 2016: 313). Turizm sektörü ile ilgili bu ve benzeri olumsuz algılar öğrencilerin meslek tercihlerini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle

sektörün ihtiyacı olan eğitimli insan gücünün kaybedilmemesi açısından öğrencilerin sektörle ilgili algı ve beklentilerinin mercek altına alınması büyük önem taşımaktadır.

1.4.4 Beklenti ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Üniversitelerde turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki beklentilerini ve tatmin düzeylerini ölçen Güzel, (2006) Gazi Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi ve Başkent Üniversitesinde turizm eğitimi alan 187 öğrenciyi örnekleme dâhil etmiştir. Araştırma sonucunda; Yükseköğretim Kurumlarında sunulan turizm eğitiminin öğrencilerin beklentilerin karşılamadığını ve öğrencilerin tatmin düzeylerinin oldukça düşük olduğunu tespit etmiştir.

Yükseköğretim gençliğinin gelecek beklentilerini araştıran Tuncer (2011), Tunceli Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören 430 öğrenciyi örnekleme almıştır. Yükseköğretim gençliğinin gelecek beklentilerini demografik değişkenlere göre araştırmıştır. Araştırma sonuçlarında; sınıf değişkenine göre, ailenin yaşadığı yere göre, gelir durumuna göre, anne ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre bakıldığında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Cinsiyete göre bakıldığında kız öğrenciler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Kardeş sayısına göre bakıldığında 3-4 kardeş sayısına sahip öğrenciler ile 5 ve üzeri kardeş sayısına sahip öğrenciler arasında anlamlı fark bulunmuştur. Genel olarak bütün programlardaki öğrencilerin gelecek beklenti ortalamalarının yüksek olması, gelecek beklentileri anlamında öğrencilerin iyimser olduğu şeklinde yorumlamıştır.

Muhasebe meslek mensuplarının mesleki beklentilerini ve sorunlarını araştıran Gökğöz ve Zeytin (2012), Bilecik ve Yalova illerindeki muhasebe meslek mensuplarından (serbest muhasebeci, mali müşavir ve yeminli mali müşavir) oluşan 127 kişiyi örnekleme almıştır. Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının mesleki beklentilerini çeşitli değişkenlere göre araştırmıştır. Araştırma sonucunda muhasebe mensuplarının beklentileri en çok, “ücretlerinin zamanında ve aylık olarak ödenmesi” yönünde olduğunu ifade etmiştir.

Turizm İşletmeciliği eğitimi alan öğrencilerin kariyer beklentilerin araştıran Aymankuy ve Aymankuy (2013), Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nda öğrenim gören 328 öğrenciyi örnekleme almıştır. Araştırma sonuçlarına; demografik faktörlerden cinsiyete göre bakıldığında, erkeklerin turizm sektöründeki kariyer beklentileri kadınlara göre daha fazla olduğuna ulaşmıştır. Diğer değişkenler açısından bakıldığında; öğrencilerin turizm sektöründeki ücretlerin diğer sektörlerdeki ücretlerle aynı olduğunu düşündüğü, prim bahşış gibi ek ücretlerin tatmin edici olmadığı, turizm sektöründeki çalışma saatlerinin düzensiz olduğu, diğer sektörlerle göre turizm sektöründe

çalışmanın daha yorucu hissettirdiği, sosyal güvence imkanlarının yetersiz olduğu, toplum tarafından turizm sektörünün itibarlı olarak görülmediği, turizm sektörünün uzun yıllar çalışmak için uygun olmadığı, ancak turizm sektöründe yönetici pozisyonuna kadar gelebilecekleri inancına yüksek oldukları sonuçlarına ulaşmıştır.

Lisans düzeyinde turizm öğrencilerinin, turizm sektöründe çalışma eğilimlerini belirlemeye yönelik çalışma yapan Çatı ve Bilgin (2013), çalışmasına Türkiye'nin 7 coğrafi bölgesinden 370 öğrenciyi kümeleme örnekleme yöntemiyle dahil etmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin, sektörde çalışma koşullarının ağır olması, turizm mesleğinin sosyal statüsünün düşük olması, iş tanımlarının ve mesleki standartların yeterli olmamasından ve sürekli istihdam imkanlarının az olmasından dolayı sektöre yönelik olumsuz algılara sahip oldukları, ancak Türkiye'de turizmin gelişen bir sektör olması, turizm sektörünün iş bulma açısından iyi bir sektör olması, kariyer ve yüksek kazanç imkanları sunması, turizm sektöründeki iletişim imkânlarının çokluğu gibi faktörlerden dolayı sektöre karşı algılarının pozitif olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Önlisans turizm ve otel işletmeciliği programı öğrencilerinin kariyer planlaması üzerine araştırma yapan Dinçer, Kaya ve Akova (2013), İstanbul Üniversitesi ve Gümüşhane Üniversitesi önlisans turizm ve otel işletmeciliği programı öğrencilerinden 166 kişiyi örnekleme dâhil etmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin %80'den fazlası turizm endüstrisinde kariyer yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Turizm meslek lisesinden mezun öğrencilerin turizm sektörüne karşı tutumları, diğer liselerden mezun öğrencilere göre daha olumlu bulunmuştur. Ayrıca sektör deneyimi fazla olan öğrencilerin sektöre karşı tutumları daha olumlu olduğu belirtilmiştir.

Turizm eğitimi alan öğrencilerin turizmde kariyer algılarına yönelik çalışma yapan Güzel vd., (2014), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mersin Üniversitesi ve KKTC Girne Amerikan Üniversitesi'nde turizm eğitimi alan 3.sınıf ve 4.sınıf öğrencilerinden 414 kişiyi örnekleme dahil etmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin turizm sektöründe kariyer algılarını yükselten etkenlerin; “turizmin yurtdışında çalışma olanağı sağlaması”, ve “yeni insanlarla tanışmanın verdiği keyif” olarak belirtilmiştir. Turizm sektöründe öğrencilerin kariyer algılarını olumsuz yönde etkileyen etmenlerin ise; “turizmin diğer işlerden daha az saygınlığının olması”, “turizmin cinsiyet ayrımına yol açması”, “sosyal yaşantıya zaman bırakmaması”, ve “ekonomik getirisinin az olması” olarak araştırma sonucunda belirtilmiştir.

Önlisans düzeyinde eğitim alan açılış programı öğrencilerinin mesleki tutumlarını inceleyen Kurnaz, Kurnaz ve Kılıç (2014), önlisans düzeyinde açılış bölümü okuyan 250 öğrenciyi örnekleme dahil etmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin %72,4 ü “açılıştan

nefret ediyorum” ifadesine katılmamışlardır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısı aşçılık mesleğini keyifli bulmuşlardır. Öğrencilerin genel olarak aşçılık mesleğine ilişkin tutumları olumludur.

Unur ve Köşker (2015), Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yüksek Öğrenim Kurumu istatistikleri ile ulusal rapor ve araştırmalardan oluşan ikincil veri kaynaklarından elde ettikleri bilgileri değerlendirip yorumlayarak bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada; turizm sektöründe çalışma koşullarının genelde çok ağır ve olumsuz olduğu, turizm sektöründe çalışmanın saygınlık kazandırmayacağı, stajların çok ağır olduğu ve staj sonrasında öğrencilerin sektörden soğudukları, önlisans ve lisans eğitimi alan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun üniversite tercihlerinde bölümlerini son sıralarda tercih ettikleri sonuçlarına varmışlardır.

Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleğin geleceğine ilişkin bakış açılarını inceleyen; Üzümcü, Alyakut ve Günsel (2015), Kocaeli Üniversitesi Kartepe Turizm MYO öğrencilerinden 223 kişiyi örnekleme dahil etmişlerdir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin mesleki beklentilerine bakıldığında ilk sırayı ücretler ikinci sırayı da kariyer konusu almaktadır. Son sıraları ise; çalışma koşullarındaki zorluklar ve uzun, yorucu çalışma saatleri konuları almaktadır. Çalışmada öğrenciler; turizm eğitimi ile turizm sektöründe hızla yükselebileceklerini ve uzun yıllar sektörde çalışabileceklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, mesleki turizm deneyimi elde etmiş öğrencilerin, mesleğin geleceğine ilişkin beklentilerinin olumlu yönde olduğunu, turizm sektöründe çalışmanın eğlenceli ve keyif verici buldukları, mezun olduklarında öğrencilerin büyük çoğunluğu uzun yıllar turizm sektöründe çalışacakları sonuçlarına ulaşmışlardır.

Turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörü algıları üzerine araştırma yapan Türker, Uçar ve Ateş (2016), Karabük Üniversitesi’nde turizm eğitimi alan 393 öğrenciyi örnekleme dâhil etmişlerdir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin en olumsuz algılarının sektördeki çalışma koşullarına yönelik olduğunu tespit etmişlerdir. Turizm endüstrisinde çalışma saatlerinin düzensiz ve çok uzun olması, işin yorucu ve çalışma ortamının stresli olması, sektörün mevsimlik özelliği nedeniyle sektörde daimi bir iş bulmanın güç olduğu ve sektörde çalışarak aile yaşantısını sürdürmenin zorluğu öğrencilerin sektöre karşı olumsuz bir tavır göstermesinin nedenlerindedir. Öğrenciler turizm sektöründeki işlerin gerektirdiği yeterliliğe sahip olduklarını, kişiliklerinin bu sektörde çalışmaya uygun olduğunu, insanlara hizmet vermekten mutlu olduklarını ve kısa sürede sektörde iyi noktalara geleceklerine inandıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler sektörden elde edilen kazançların rahat bir yaşam

sürmek için yetersiz olduğunu düşünmektedir. Turizm sektöründe çalışmış olan kişilerin sektöre yönelik bakış açıları daha olumlu bulunmuştur.

Gastronomi ve mutfak sanatları bölümü öğrencilerinin mesleki beklentileri üzerine araştırma yapan Özdemir (2017), 2014-2015 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören gastronomi ve mutfak sanatları bölümü okuyan 1946 öğrenciyi örnekleme dahil etmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin, büyük kısmı bu alanda akademik kariyer yapmak istediklerini belirtmişlerdir.

Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki beklenti ve algılarını Türkiye ve Polonya eğitimi kapsamında değerlendirmeler yapan Isayeva (2018); Lisans düzeyinde eğitim alan Akdeniz Üniversitesi öğrencisi 219 kişiyi ve Varşova Yaşam Bilimleri Üniversitesinde, 152 öğrenciyi örnekleme almıştır. Araştırma sonucunda; her iki üniversitede de sınıflara göre beklenti düzeylerine bakıldığında 1. Sınıftaki öğrencilerin mesleki beklentileri en yüksektir. Genel anlamda Polonya'daki öğrencilerin mesleki beklentileri Türkiye'de ki Öğrencilerin mesleki beklentilerinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Turizm eğitimi alan üniversite öğrencilerinin mesleki beklentileri ve sosyo-ekonomik profilleri üzerine araştırma yapan Akyol, Oğan ve Oğan (2018), Artvin Çoruh Üniversitesi Arhavi Meslek Yüksek Okulu, Turizm ve Seyahat Hizmetleri ile Turizm ve Otel İşletmeciliği programlarında eğitim-öğretim gören 56 öğrenciyi araştırma örnekleme almışlardır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin turizm mesleğinin geleceğine yönelik genel olarak olumlu beklentilere sahip olduğunu, bölüme kendi istekleri doğrultusunda geldikleri ve aynı zamanda öğrencilerin sevdiği meslek olduğu için turizm bölümünü tercih ettiğini ifade etmiştir. Ancak çalışmada turizm bölümüne isteyerek gelmeleri ile mesleki beklenti arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Demografik faktörlerden cinsiyet ile mesleki beklenti arasında da anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Öğrenciler; Turizm sektöründe çalışmanın diğer sektörlerle göre daha yorucu olduğunu, ücret konusunda beklentilerinin karşılanmadığını, çalışma saatlerinin çok fazla olduğu konularında beklentilerinin sektörün karşılanmadığını ifade etmişlerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

KAYGI, GELECEK KAYGISI VE ÇALIŞMA İSTEĞİ

2.1 Kaygı

Kaygı kavramı ilk tanımlayan Freud olmuştur. Egonun bir işlevi olarak tanımlanmıştır. May (2013: 41) çalışmasında kaygıyı, “birey olarak varlığımız tehdit altına girdiğinde hissettiğimiz duygu” olarak tanımlamıştır. TDK sözlüğünde ise kaygı “genellikle kötü bir şey olacaktıymış düşüncesiyle ortaya çıkan ve sebebi bilinmeyen gerginlik duygusu” ve “üzüntü, endişe duyulan düşünce, gam, tasa” olarak tanımlanmıştır. Amerika Psikoloji Derneği (2019) ise kaygıyı gelecekteki bir endişenin öngörülmesinden kaynaklı kas gerginliği ve kaçınma davranışı olarak tanımlamıştır.

Seyyar (2014: 86)’a göre kaygı; genelde sebebi bilinmeyen belirsiz ve anlamsız korkudur. Donmuş ve arkadaşları kaygıyı; “bilişsel, duyuşsal, davranışsal ve psikomotor süreçleri içeren, kişinin bilinçli tarafı ile algıladığı bir tehlike sinyali olarak tanımlamışlardır. Ayrıca genellikle kötü bir şey olacaktıymış düşüncesiyle ortaya çıkan ve sebebi bilinmeyen gerginlik duygusu olarak nitelemişlerdir (Donmuş, Akpınar ve Eroğlu; 2017:3). Kaya ve Varol, (2004: 32) kaygının, bireyin benlik bütünlüğünün tehdit edildiği durumlarda ortaya çıktığını belirtmişlerdir.

Kaygı kelimesinin kökenine bakıldığında endişe, korku, merak anlamlarına gelen eski Yunanca "anxietas" sözcüğünden gelmektedir (Köknel, 1989: 44). Kaygı olgusunun tarihsel kökenine bakıldığında, Kiekegaard’ın görüşleri ve felsefesi doğrultusunda ilk açıklama girişiminde bulunan Freud olmuştur. Freud kaygıyı istenmeyen duygusal durum ve koşulların hissedilmesi olarak açıklamıştır (Spielberg, 2010: 9; Yazıcıoğlu ve Sarıkaya, 2018: 1257).

Birey, gelecekte kötü bir şey olacak hissiyle, tedirginlikten panik derecesine kadar değişik şiddetlerde kaygı duyar (Kaya ve Varol, 2004). Kaygının bilişsel, bedensel, davranışsal ve duygusal boyutlarda belirtilerine bakıldığında; bilişsel boyutta, kişi kendisiyle ilgili olumsuz değerlendirmelerde bulunur, performansından endişe duyar. Bedensel boyutta; solunumun değişmesi, kalp atış hızının artması, benzin sararması, ağzın kurumaması, baş ağrısı, baş dönmesi, terleme, kaslarda gerginlik, bulantı, çarpıntı, güçsüzlük, halsizlik, iştahsızlık, kan basıncı düşmesi ve uykusuzluğa neden olur. Davranışsal açıdan bakıldığında; becerisizlik ve içine kapanıklığa neden olur. Duygusal açıdan bakıldığında; endişe, gerginlik, güvensizlik, korku, panik, şaşkınlık, tedirginlik ve huzursuzluğa neden olur (Geen, 1985; Kaya ve Varol, 2004). Anksiyete bozuklukları, zihinsel bozuklukların en sık görülenidir (Amerikan Psikoloji Derneği, 2019).

Anksiyete strese verilen normal bir reaksiyondur ve bazı durumlarda yararlı olabilir. Tehlikelere karşı bizi uyarabilir ve dikkatimizi hazırlamamıza yardımcı olabilir (Akgün, Gönen ve Aydın, 2007). Allwright ve Bailey (1991)' e göre, kaygı o kadar da olumsuz bir duygu değildir. Kaygının olumsuz özelliklerinin yanında olumlu özellikleri de bulunmaktadır. Kaygının 3 tür önemli etkisi bulunmaktadır. Bunlar; uyarıcı etki, koruyucu etki ve motive edici etkidir. Koruyucu etkide; birey yaralanma, acı, ayrılık, düş kırıklığı, ceza gibi olumsuz durumlara karşı kendisini hazırlar. Motive edici etki de ise; başarısız olma endişesiyle birey daha çok çalışır. (Akgün, Gönen ve Aydın, 2007: 284).

Akgün, Gönen ve Aydın (2007: 284)'a göre, kaygının olumlu etkisinde, birey toplum içinde önemli konumlara gelmek için motive olmakta ve öğrenmeye karşı daha çok istekli olmaktadır. Ancak kaygı birey tarafından iyi yönetilemezse, ne kadar çaba gösterirse göstereceği başarısız olacağını düşünürse, kaygının esiri olacak ve başarabileceğinin daha azını başaracaktır. Kaygı stres ve depresyon durumunun da oluşmasına neden olmaktadır. İnsanların kaygı düzeyleri günümüzde daha da artmaktadır (Çetin, 2013).

2.1.1 Kaygının Nedenleri

Organizmayı olumsuz olarak etkileyen, benlik değerini tehdit eden durumlar kaygıya neden olur. Teknolojinin hızla gelişmesi, bilimsel buluşlar, nüfus artışı ve ekonomik sıkıntılar gibi çevresel faktörler stresi artırır (Alisinanoğlu ve Ulutaş, 2000).

Amerikan Psikoloji Derneği (2019); anksiyete bozukluklarının nedenlerinin tam olarak belirlenemediğini, ancak daha çok genetik, çevresel, psikolojik ve gelişimsel faktörlerin etkili olduğunu belirtmektedir. Bir bireyin çevresini algılayış biçiminden dolayı hissettiği korku, kaygı ve tehlike durumu diğer bireylerin de bu duyguları hissedeceği anlamına gelmeyebilir. Bireyin çevresinden dolayı yaşadığı kaygıda, yetiştiği kültürün etkisi vardır (Cüceloğlu, 2016: 277).

Bundan dolayı, bir kültürde kaygı oluşturan bir çevre diğer kültürlerde kaygı oluşturmaz. Kaygı durumunu oluşmasına neden olan ortamdaki ortak yönler şunlardır;

- 1- Desteğin çekilmesi; bireyin sürekli olarak çevresinde olan kişilerden ve yaşadığı çevreden ayrılması durumunda, yani alışagelmış olduğu çevresinden ayrıldığında desteğin çekilmesinden kaynaklı kaygı duyar.
- 2- Olumsuz bir sonucu bekleme; sonucun belirsizlik taşıdığı ama büyük olasılıkla bireyin istemeyeceği şekilde sonuçlanacağını bildiği durumlarda kaygı yaşar.
- 3- İç çelişki; insanın inandığı ve önem verdiği bir fikrin tam tersi yönde davrandığında bir iç çelişki oluşur ve gerginlikle beraber kaygı yaşar.

- 4- Belirsizlik; gelecekte ne olacağını bilmeme durumu kaygının en çok yaşandığı durumlardan biridir. İleride olayların olumsuz sonuçlanacağını bilmek, ne olacağını hiç bilmemesine göre daha iyidir. Güdüsel olarak insanlar belirsizliği gidermeye çalışırlar (Cüceloğlu, 2016: 278).

2.1.2 Kaygının Sınıflandırılması

Bireyin kaygı düzeyinin başarıya olan etkisinin incelendiği bir araştırmada kaygı, kolaylaştırıcı ve engelleyici kaygı olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Kolaylaştırıcı kaygıya ilk dikkati çeken Albert ve Haber (1960) olmuştur. Kolaylaştırıcı kaygı da birey yeni öğrenme ortamına girdiğinde yaklaşım gösterirken, engelleyici kaygı da birey kaçınma davranışı gösterir (Scovel, 1991). Kolaylaştırıcı kaygı başarı performansını artırırken, engelleyici kaygı başarı performansını düşürür (Jones, 1986).

Kaygı, süresine ve şiddetine göre bakıldığında; akut ve kronik kaygı olarak sınıflandırılmıştır. Akut kaygı kısa süreli fakat yoğun olurken kronik kaygı, daha az yoğunlukta fakat daha uzun süreli olur (Canbaz, 2001: 30).

Spielberg, kaygıyı durumluk ve sürekli kaygı olmak üzere iki başlık altında incelemiştir. Durumluk kaygıda; belli bir zamanda otonom sinir sistemi uyarılır. Geçici ve kısa sürelidir. Genellikle tehdit veya tehlike gibi durumlarda ortaya çıkar. Sürekli kaygı ise; gelecekte yaşanan kaygı olasılığını düşünen, kaygı durumunun devamlılık göstermesinden dolayı ve kişilik özelliği haline gelen kaygı durumudur (Kutunis ve Tunç, 2013: 5; Spielberger, 1972; Spielberger ve diğ., 1970). Sürekli kaygı tedavi gerektirir (Öner ve Le Compte, 1985). Tehlikeli koşulların sebep olduğu geçici duruma bağlı olan kaygı türü durumluk kaygı, bireye kendi öz değerlerinin tehdit edildiği duygusunu veren ve bireye içinde bulunduğu durumu stresli olarak yorumlatan kaygı türü de sürekli kaygı olarak tanımlanmaktadır (Kaya ve Varol, 2004).

Scovel (1978), ise kişinin karakterinden kaynaklanan kaygı ile çevresinden kaynaklanan kaygı arasında farklılıklar olduğunu belirtmiştir. Mükemmeliyetçi kişilerde geleceğe yönelik kaygı daha fazladır (Akgün, Gönen ve Aydın, 2007: 285).

2.1.3 Gelecek Kaygısı

Hemen hemen her türlü kaygı geleceğin bir unsuruna sahiptir. Ancak bu gelecek en fazla dakikalar, saatler veya günlerle sınırlı yakın gelecektir. Gelecek kaygısı kavramı ise daha büyük zamansal mesafe ile temsil edilen geleceği ifade eder. Bu kaygı türü, uzak bir kişisel gelecekte korku, belirsizlik ve elverişsiz değişikliklerin endişe durumu olarak algılanmaktadır. Kişisel gelecek, hedef belirleme, planlama ve gerçekleştirme unsurlarını

içine alır. Bu anlamda gelecek, olumlu bir motivasyona sahiptir. Bununla birlikte insan, hedeflerine ulaşır ulaşamayacağından ve şu anda bilişsel olarak arzuladığı gelecek dünyasının gelecekteki gerçek dünyası ile ne kadar örtüşeceğinden emin değildir. Gelecek perspektifi, bu alanın neyle doldurulması beklendiğine bağlı olarak, daha olumlu veya daha olumsuz olaylarla bağlantılı şekilde, farklı bilişsel süreçler ve duygusal tutumlar için açık bir alan oluşturur (Zaleski, 1995). Örneğin, bir tesisin kapatılacağına dair söylentiler, o tesiste çalışan bir bireyin işini kaybetme ihtimalinden endişe duymasına neden olabilir. Olası gelecek hakkında gerçek duygusal deneyimler var olsa da genellikle duygusal tahminler yürütülür (Baumgartner vd., 2008).

Geleceğe yönelik düşünme, olumsuz düşünceler ve geleceğe ilişkin korkular içerebilir. Bu durum zamanla zihinsel ve fiziksel sağlık üzerinde zararlı bir etkiye yol açabilir. Olumlu veya olumsuz olarak değerlendirilmiş gelecek düşüncesi, birbirlerinden bağımsız olarak etki edebilir; gelecekteki hedeflere odaklanmanın, yaşamın birçok değişikliğine uyum sağlayabilmemize yardımcı olabileceği, ancak belirsiz bir gelecek hakkında korku duymanın yaşam zevkimizi ve mutluluğumuzu olumsuz etkileyebileceği görülmüştür. Bunun yanında gelecekteki tehdit korkusu ve kontrol kaybının, travma sonrası stres bozukluğunun güçlü belirleyicileri olduğu bilinmektedir. (Holman ve Silver, 2006).

Zaleski (1989)' ye göre dini, hümanist, ahlaki ve bilimsel değerler gelecek kaygısı ile negatif ilişkilidir. Manevi değerler, örneğin dini bağlılık, kişinin geleceğine yönelik olumsuz kaygılarını azaltmaktadır. Gelecek kaygısı yüksek olan kişilerin bazı bilişsel ve davranışsal kalıpları ortaya çıkardığını görülür. Bu tür bireyler, yaşamlarını kişisel olarak iyileştiremezler, bu nedenle hiçbir şey yapmanın bir anlamı yoktur ve hayal kırıklığını önlemek için geleceği planlamazlar. Gelecekteki meseleleri daha az mizahla ele alırlar. Edinilen bilgilerin yaşamda yararlı olacağına, sağlıklarına ve bedenlerine daha çok özen göstermeleri gerektiğine inanmazlar. Bu nedenle gelecekteki zor yaşam durumları için güçlerini koruyamazlar.

2.1.4 Gelecek Kaygısı İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Turizm eğitimi alan öğrencilerin umutsuzluk ve kaygı düzeylerini çeşitli değişkenler açısından inceleyen Üngüren (2007), Antalya ilinde ortaöğretim ve Yükseköğretim kurumlarında turizm eğitimi alan 496 öğrenciyi örnekleme dahil etmiştir. Araştırma sonucunda; erkek öğrencilerin kaygı düzeyleri kadın öğrencilerin kaygı düzeylerine göre daha yüksek çıkmıştır. Öğrencilerin sınıfları yükseldikçe kaygı düzeylerinin arttığı sonucuna ulaşmıştır. Okudukları bölümü kendi istekleri doğrultusunda tercih edenlerin kaygı düzeyleri,

diğer öğrencilere göre daha düşük bulunmuştur. Öğrencilerin başarı durumu düştükçe kaygı düzeylerinin yükseldiği sonucuna ulaşmıştır.

Turizm eğitimi alan öğrencilerin geleceğe yönelik bakış açılarını inceleyen; Baltacı, Üngüren, Avsallı ve Demirel (2012), Akdeniz Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi ve Balıkesir Üniversitesi'nde turizm eğitimi alan 446 öğrenciyi örnekleme dâhil etmiştir. Araştırma sonucunda; erkek öğrencilerin gelecek kaygısının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğunu, 27 yaş ve üzerindeki öğrencilerin, daha alt yaş gruplarındaki öğrencilere göre gelecek kaygılarının daha düşük, turizm işletmeciliği bölümü öğrencilerinin gelecek kaygılarının, turizm eğitimi alan diğer bölüm öğrencilerine göre daha yüksek olduğu, ayrıca diğer bölümlere göre kariyer yapma isteklerinin daha düşük olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada Yılmaz ve arkadaşları (2014), Pınarhisar Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören 246 öğrenciyi örnekleme dâhil ederek kaygı düzeylerini incelemişlerdir. Araştırma sonucunda, kız öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinin, erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu, öğrencilerin akademik başarı durumları ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörü ile ilgili algılarının çalışma niyetleri üzerindeki etkisini inceleyen Orhan (2015), Türkiye genelinde lisans düzeyinde turizm eğitimi alan 755 öğrenciyi örnekleme dahil etmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin mesleki açıdan geleceklerini turizm sektöründe görmedikleri, gelecek kaygısı taşıdıkları sonuçlarına ulaşmıştır.

Üniversite öğrencilerinin sürekli kaygı düzeylerini inceleyen Uzuntarla ve arkadaşları (2015), Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinden 370 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin genel olarak yüksek seviyede kaygı yaşadıkları, kadın öğrencilerin kaygı düzeyleri erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Üniversite öğrencilerinin gelecek kaygıları üzerine araştırma yapan Kula ve Saraç (2016), Ahi Evran Üniversitesi dördüncü sınıfta öğrenim gören 1293 öğrenci örnekleme dâhil edilerek kaygı düzeylerini incelemişlerdir. Araştırma sonucunda; kız öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri erkek öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinden daha yüksek olduğu, ağırlıklı genel not ortalamasının kaygı düzeyi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadığı, öğrencilerin genel olarak orta düzeyde kaygı yaşadıkları sonuçlarına ulaşmıştır.

Üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygıları üzerine araştırma yapan Tayfun ve Korkmaz (2016), Süleyman Demirel Üniversitesi'nden 441 öğrenciyi örnekleme dahil etmiştir. Araştırma sonucunda; son sınıf öğrencilerde işsizlik kaygısı bulunmaktadır. Bu kaygılarının nedenleri genel olarak, ekonomik istihdamın daralması, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık, özgüven eksikliği, bilgi ve beceri eksikliği olarak belirlenmiştir. İş bulma konusunda karamsar olan öğrencilerin, daha fazla kaygı yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların genel işsizlik kaygısı erkeklerden yüksek çıkmıştır. Akademik başarı düzeyleri ile işsizlik kaygısı arasında ilişki bulunamamıştır. İşsizlik kaygısı sürekli kaygı durumunda ortaya çıkmaktadır.

Turizm rehberliği bölümü öğrencilerinin mesleki kaygılarını inceleyen Çınar (2018), örnekleme Adnan Menderes Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitelerinde Turizm Rehberliği bölümü okuyan 537 öğrenciyi dahil etmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin kaygı düzeylerinin orta derecede olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca kadın öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerini erkek öğrencilerden daha yüksek bulmuştur.

Önlisans Turist Rehberliği Eğitimi Alan Öğrencilerin Geleceğe Ait Düşüncelerinin Belirlenmesine yönelik çalışma yapan Kurnaz ve Kurnaz (2018), Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu Turist Rehberliği programı öğrencilerinden 144 kişiyi örnekleme almıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin eğitim memnuniyeti açısından olumlu düşündükleri, geleceğe yönelik planlarının olduğu, akademik kariyer yapmak istedikleri ve gelecek kaygı düzeylerinin düşük seviyede çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Turizm öğrencilerinin kaygı düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma yapan Aşık (2018), Balıkesir Meslek Yüksekokulu Turizm ve Otelcilik programında eğitim gören 104 öğrenciyi örnekleme dahil etmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin genel olarak sürekli kaygı seviyesi orta düzeyde, son sınıftaki öğrencilerin kaygı düzeylerinin 1. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu, not ortalaması yüksek olan öğrencilerin kaygı düzeyinin, not ortalaması düşük olanlara göre daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

2.1.5 Turizm Sektöründe Çalışma İsteği

Turizm sektörü konaklama, seyahat, yiyecek içecek ve eğlence hizmetleri gibi birçok alanda hizmet vermesinden dolayı istihdam yoluyla da ekonomiye katkı sağlamaktadır (Şit, 2016: 102). Turizm sektörünün gelişmesi ve sürdürülebilirliğinde, sunulan hizmetin kalitesi oldukça önemlidir. Hizmet kalitesini arttırmak için sektörde çalışan kalifiye elemanların sayısı arttırılmalıdır. Dünya da ve Türkiye'de yapılan araştırmalar turizm eğitimi alan öğrencilerin

büyük bir kısmının turizm sektöründe geleceklerini görmediklerini ve sektörde bir süre çalıştıktan sonra, çalışmayı bıraktıklarını ortaya koymaktadır (Köşker ve Unur, 2017; Tuna vd., 2017; 44). Bu durum hem kalifiye personel sorunu hem de yüksek düzeyde iş gören devir hızı anlamına gelmektedir. Her iki durum da yüksek maliyetleri nedeniyle turizm sektörü için ciddi problemler oluşturmaktadır (Seymen vd., 2017; 403). Bu nedenle turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma isteklerinin ne düzeyde olduğu ve olumsuz tutumların nedenlerinin araştırılması büyük önem taşımaktadır.

Turizm sektörünün gelişmesi ve sürdürülebilirliğinde, sunulan hizmetin kalitesi oldukça önemlidir. Kalifiye eleman sayısını arttırmak amacıyla örgün ve yaygın turizm eğitimlerine önem verilmelidir (Solmaz ve Erdoğan, 2013:560).

2.1.6 Turizm Sektöründe Çalışma İsteğine Yönelik Yapılan Çalışmalar

Mersin’ de Yükseköğretim ve ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma isteklerine yönelik çalışma yapan Duman, Tepeci ve Unur (2006), 365 öğrenciyi örnekleme dâhil etmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin turizm sektöründe kariyer yapmak istedikleri fakat sektördeki çalışma koşullarını olumsuz olarak değerlendirdikleri, öğrencilerin yasal düzenlemelerle ilgili beklentilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Mezunların turizm sektöründeki, istihdam profilini inceleyen Avcıkurt, Deveci ve Türkmen (2012), örnekleme Balıkesir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu’ndan 1979-2012 yıllarında mezun olan 462 öğrenciyi dahil etmiştir. Araştırma sonucunda; mezunlarının %31’inin turizm sektöründe, %69’unun diğer sektörlerde çalışmayı sürdürdüklerini tespit etmiştir. Turizm sektörünün tercih edilmeme sebebinin en önemlisi mezunların turizm sektöründe çalışırken düzenli bir aile hayatlarının olmadığını düşünmesi, ikinci büyük sorun olarak, turizm sektörünün sezonluk yapıya sahip olmasından dolayı sürekli olarak çalışma hayatlarının olmaması, diğer sorunlar ise ücret yetersizliği ve düzensiz çalışma saatleri olarak belirlenmiştir.

Lisans düzeyinde turizm öğrencilerinin, turizm sektöründe çalışma eğilimlerini belirlemeye yönelik çalışma yapan Çatı ve Bilgin (2013), çalışmasına Türkiye’nin 7 coğrafi bölgesinden 370 öğrenciyi kümeleme örnekleme yöntemiyle dâhil etmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin turizm bölümünü tekrar seçme hakları olsaydı tekrar seçerdim maddesine katılanların oranı katılmayanlara göre daha az olduğu ve öğrencilerin mezuniyetten sonra çalışma yaşamına turizm sektöründe devam etmek isteyenlerin oranı %49,5, devam etmek istemeyenlerin oranı %23,9’u ise turizm sektöründe devam etmek istemediklerini

belirtmişlerdir. %26,6'sı ise devam edip etmemek konusunda kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir.

Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin kariyer algılarına yönelik araştırma yapan Ulama, Batman ve Ulama (2015), Sakarya Üniversitesi'nde turizm eğitimi alan 677 öğrenciyi örnekleme dâhil etmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin %62'sinin turizm sektöründe çalışmayı tercih edecekleri, %38'inin ise, farklı sektörlerle yöneleceği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, araştırmada sonucunda; öğrencilerin turizm endüstrisine yönelik olumsuz olarak nitelendirdikleri özelliklerin, düzensiz ve uzun çalışma saatleri, fazla iş yükü, keyfi işten çıkarmalar, çalışma koşullarının aile yaşamına etkisi, kurumsallaşma eksikliği gibi etkenler olduğunu ifade etmektedir.

Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörü ile ilgili algılarının çalışma niyetleri üzerindeki etkisini inceleyen Orhan (2015), Türkiye genelinde lisans düzeyinde turizm eğitimi alan 755 öğrenciyi örnekleme dâhil etmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin yönetime olan bakış açıları ne kadar olumlu olursa sektörde çalışma niyetleri de artacağı anlaşılmıştır. Turizm sektöründeki ücretlerin düşük olması, çalışma saatlerinin uzun olması ve mesai ücretlerinin ödenmemesi öğrencilerin sektörde çalışma isteklerini olumsuz etkilediği ve sosyal hakların (ücretli izin, mesai ücreti, mazeret izni, ikramiye, iş güvencesi ve ücretli doğum izni) çalışma niyeti üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Araştırmada ayrıca öğrencilerin yasal haklarının yeterli olmadığından dolayı başka sektörlerle kaydığı, turizm sektörünün ağır çalışma koşullarına sahip olması öğrencilerin sektöre bakış açısını olumsuz etkilediği ve son olarak terfi ve kariyer imkânı sunulduğunda sektörde çalışma isteğinin arttığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin turizm sektöründe çalışma eğilimleri üzerine araştırma yapan; Köşker ve Unur (2017), Türkiye'nin her bölgesinden, turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin sayısını bölge ile doğru orantılı olacak şekilde örnekleme dâhil etmiştir. Araştırma sonucunda; kadınların turizm sektöründe çalışma eğilimlerine yönelik tutumlarının erkeklerin sektörde çalışma eğilimi tutumlarına göre daha yüksek olduğunu ve okudukları bölüme isteyerek gelenlerin sektörde çalışma eğilimleri bölüme kendi istekleri doğrultusunda gelmeyenlere göre daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin turizm sektöründe çalışma eğilimlerinin, turizm sektörünü görüp, deneyimleri sırasında olumsuz şartları gördükçe çalışma isteklerinin düştüğü sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca çalışmada; katılımcıların yarısından fazlasının turizm sektöründe çalışmak istemedikleri ifade edilmiştir.

Turizm rehberliği bölümü öğrencilerinin mesleği yapma niyetlerini inceleyen Çınar (2018), örnekleme Adnan Menderes Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Ege Üniversitesi

ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitelerinden Turizm Rehberliği Bölümü okuyan, 537 öğrenciyi dahil etmiştir. Araştırma sonucunda; öğrencilerin mesleği yapma niyetleri, üniversite giriş sınavında okudukları bölümü tercih etme sırasına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Okudukları bölümü ilk 10 sırada tercih eden öğrencilerin mesleği yapma niyetleri, 11-30. Sırada tercih edenlere göre daha yüksektir. Mesleği yapma niyetleri ile akademik başarı arasındaki ilişkiye bakıldığında; akademik ortalaması 60'ın altında olan öğrencilerin akademik başarı ortalaması 80-99 arasında olan öğrencilere göre daha düşük çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖĞRENCİLERİN MESLEKİ ALGI VE BEKLENTİLERİ İLE GELECEK KAYGILARININ SEKTÖRDE ÇALIŞMA İSTEĞİNE ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

3.1 Amacı ve Önemi

Araştırmanın temel amacı, turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ile gelecek kaygılarının, sektörde çalışma istekleri üzerine etkisinin incelenmesidir. Bir diğer temel amaç, araştırmanın bağımsız değişkeni olan mesleki algı ve beklentileri ile bağımlı değişkeni olan sektörde çalışma istekleri arasında, gelecek kaygısı değişkeninin aracılık özelliği taşıyıp taşımadığının araştırılmasıdır. Bu bağlamda katılımcıların mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve çalışma isteği düzeylerinin belirlenmesi, demografik değişkenlerine göre bu düzeylerin farklılaşp farklılaşmadığının araştırılması çalışmanın diğer amaçları olarak ele alınmıştır.

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'nün (UNWTO) Mayıs 2019 tarihli Temel Turizm Rakamları adlı raporuna göre, dünya genelinde 2018 yılında 1,4 milyar uluslararası turist hareketliliği yaşanmış ve 1,7 trilyon dolar turizm kaynaklı gelir elde edilmiştir. İhracat gelirleri arasında yer alan bu gelir kalemi toplam ihracat gelirlerinin %7'sini oluşturmaktadır. Dünya Bankası verilerine göre 2000 yılında dünya genelinde turizm hareketlerine katılanların sayısı 677 milyon kişi iken, bu rakam 2017 yılında 1,34 milyar seviyelerine ulaşmıştır. Tüm bu sayısal veriler bize gösteriyor ki turizm hareketliliği her geçen yıl artarak devam etmektedir. Ülkelerin ağırladıkları turist sayısına doğru orantılı olarak elde ettikleri turizm gelirleri, birçok ülke için önemli bir gelir kaynağı niteliğindedir. Ülkemiz ve gelişmekte olan diğer ülkeler için bu durum daha da önem kazanmaktadır.

Ülkeler için ihracat gelirlerini arttırmak ve istihdam sağlamak gibi önemli kazanımları olan bu sektörün odağında insan unsuru vardır. Turizm endüstrisi bir hizmet endüstrisidir ve turizm işletmeleri emek yoğun işletmelerdir. Bu nedenle insan unsuru son derece önem arz etmektedir (Uygur, 2017: 61). Sektörde istihdam edilen insanların turizm eğitimi almış olmaları, belirli nitelikleri kazanmış olmalarına ve çalıştıkları işletmeler için rekabet unsuru olabilmelerine olanak sağlamaktadır. Araştırmada turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma isteklerini etkileyen faktörlerden olan mesleki algı ve beklenti ile gelecek kaygısı konuları ele alınmıştır. Bu iki değişkenin ayrı ayrı ve birlikte, öğrencilerin çalışma istekleri üzerinde ne denli etkilerinin olduğunun araştırılması büyük önem taşımaktadır. Turizm eğitimi

alan öğrencilerin mezun olduktan sonra sektörde çalışmalarının sağlanması hem kendilerine hem de ülke turizmine katkı sağlayacağı aşikârdır.

3.2 Araştırma Soruları

1. Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri, öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri, devam edilen sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri, akademik başarı düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri, sektör deneyim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
6. Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri, öğrenim gördükleri bölümü tercih etme sırasına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
7. Turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygıları ne düzeydedir?
8. Turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygı düzeyleri, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
9. Turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygı düzeyleri, öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
10. Turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygı düzeyleri, devam edilen sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
11. Turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygı düzeyleri, akademik başarı düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
12. Turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygı düzeyleri, sektör deneyim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
13. Turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygı düzeyleri, öğrenim gördükleri bölümü tercih etme sırasına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
14. Turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma istekleri ne düzeydedir?
15. Turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma istekleri, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
16. Turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma istekleri, öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

17. Turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma istekleri, devam edilen sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
18. Turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma istekleri, akademik başarı düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
19. Turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma istekleri, sektör deneyim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
20. Turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma istekleri, öğrenim gördükleri bölümü tercih etme sırasına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3.3 Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırma, Antalya il sınırları içerisinde bulunan Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi ve Akdeniz Üniversitesi'nde Turizm ve Otel İşletmeciliği, Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Animasyon, İkram hizmetleri ve Rekreasyon bölümlerinde öğrenimlerine devam eden öğrencileri kapsamaktadır.

Araştırma hem zaman hem de maddi kısıtlar nedeniyle Antalya il sınırlarında bulunan üniversiteler ve bölümleri olarak sınırlandırılmıştır. Bunun bir diğer nedeni ise ülkemizin coğrafi ve ekonomik koşullarından dolayı şartlar açısından birbirinden oldukça farklılaşan şehirlerde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin, mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve sektörde çalışma isteği algı ve düzeylerinin çok farklı olabileceğinden dolayı genelleme yapma konusunda sınırlılıkların olmasıdır.

Çalışmanın bir diğer sınırlılığı, katılımcıların öğrenimlerine devam ettikleri bölümlerin kontenjan sayılarının çok farklı olmasıdır. Buna bağlı olarak katılımcıların %71,2'si (259) Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü, %20,6'sı (75) Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü ve kalan kısmı Animasyon, İkram hizmetleri ve Rekreasyon Bölümü öğrencileridir.

3.4 Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde araştırmanın evreni, örnekleme, modeli, hipotezleri, kullanılan ölçekler, veri toplama aracının geliştirilmesi ve son olarak araştırmada kullanılan analiz teknikleri hakkında bilgi verilmiştir.

3.4.1 Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evreni Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi bünyesindeki Turizm Fakültesi ve ALTSO Turizm Meslek Yüksek Okulu ile Akdeniz Üniversitesi bünyesindeki Turizm Fakültesi, Manavgat Turizm Fakültesi, Manavgat Meslek Yüksek Okulunda öğretimlerine devam eden öğrencilerden oluşmaktadır. Bu iki üniversitenin evren alanı

seçilmelerinin temel nedeni, buldukları il olan Antalya'nın ülkemizin önde gelen turizm destinasyonlarından biri olmasıdır. Antalya ülkemizin en çok turist ağırlayan ve sektörde en çok istihdam yaratan merkezlerindedir. Turizmin bu denli ekin olduğu bir ilde turizm eğitimi alan öğrencilerin araştırmaya katılımları, elde edilecek verilerin niteliklerini arttıracığı düşünülmüştür.

Araştırmanın evrenini oluşturan öğrencilerin bağlı oldukları öğrenci işleri daireleri ile iletişime geçilmiş ve öğrenim gören öğrenci sayıları talep edilmiştir. Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler ışığında çalışmanın evreninin 5.342 kişi olduğu görülmüş ve detaylı öğrenci sayıları Tablo 3.1'de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 3. 1 Araştırma Evrenini Oluşturan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Üniversite ve Okul Dağılımları

Öğrenci Sayıları		Toplam
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Alanya Turizm Fakültesi	1.070
	ALTSO Turizm MYO	814
Akdeniz Üniversitesi	Turizm Fakültesi	2.300
	Manavgat Turizm Fakültesi	750
	Manavgat MYO	708
Toplam		5.642

Çalışmada olasılığa dayalı olmayan kolay örnekleme yöntemi kullanılarak örneklem oluşturulmuştur. Zaman ve ekonomik açılardan tasarruf edilmesini sağlayan bu yöntemde isteyen herkesin örnekleme dahil edilmesi ve istenilen örneklem sayısına ulaşılan kadar denek bulma işlemine devam edilmesi söz konusudur (Ural ve Kılıç, 2006). Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde literatürde sıklıkla ifade edilen 30'dan büyük 500'den küçük olması, her bir kategorideki denek sayısının en az 30 olması, kullanılan değişken sayısının 10 katı veya daha fazla olması gibi kurallar söz konusudur (Coşkun vd., 2017; Ural ve Kılıç, 2006). Krejcie ve Morgan (1970) çalışmalarında, evren büyüklüğüne karşılık örneklem büyüklüğünün ne kadar olması gerektiğini gösteren bir tablo hazırlamışlardır ve bu sayılar genel kabul görmektedir. Bu bağlamda araştırmada ulaşılan 364 denek sayısının, çalışma evrenimizi doğru yansıtacağı konusunda yeterli olduğuna inanılmaktadır.

3.4.2 Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

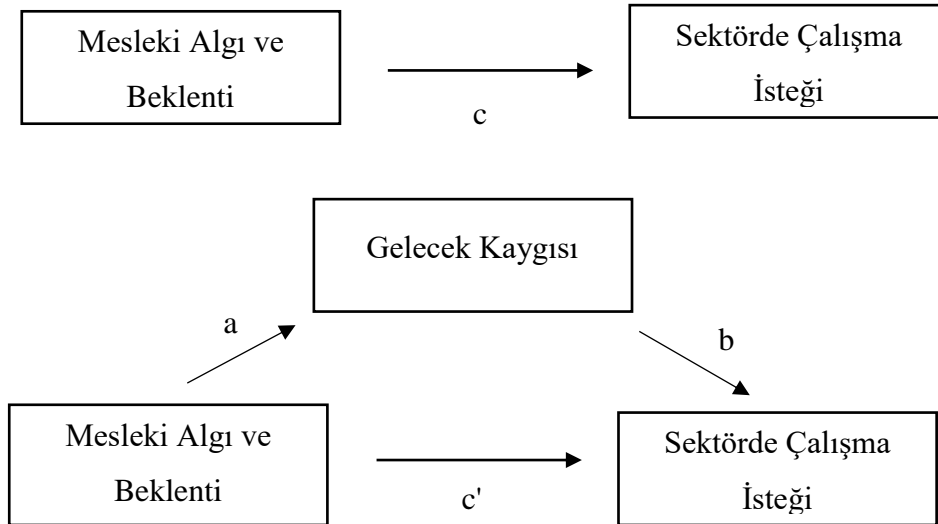
Araştırmanın modeli, iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkiyi ve/veya bu ilişkinin düzeyini belirlemeyi sağlayan ilişkisel tarama modeli olarak belirlenmiştir. Bu yöntemle elde edilen sonuçlara göre yorumlanan ilişkiler tam olarak neden sonuç ilişkisi olarak görülemesede, değişkenlerden birinde meydana gelecek değişimin diğeri üzerinde nasıl bir etkiye yol açacağı kestirilmesinde yararlı olabilir (Karasar, 2015).

3.4.2.1 Basit Aracılık Modeli

Aracılık hipotezleri, bir bağımsız değişkenin (X), bir veya daha fazla olası aracı değişkenle (M) birlikte bağımlı değişkeni (Y) nasıl etkilediğini veya hangi yönden etkilediğini ele almaktadır. Aracılık modellerinde, bir aracı değişkenin yer aldığı modeller basit (tekli) aracı model (simple/single mediation model) olarak tanımlanmaktadır. Bu modelde “ a ”, bağımsız değişkenin aracı değişkene, “c”, aracı değişken olmadan bağımsız değişkenin bağımlı değişkene, “ b ” ve “ c' ”, sırasıyla aracı değişken ve bağımsız değişkenin bağımlı değişkene olan etki katsayılarıdır (Baron ve Kenny, 1986; Hayes, 2009).

Baron ve Kenny (1986) modeli kullanılarak aracı değişkenin varlığından söz edebilmek için öncelikle bağımsız değişkenin aracı değişkene, aracı değişkenin bağımlı değişkene ve bağımsız değişkenin bağımlı değişkene anlamlı şekilde etkisinin olduğu gösterilmelidir. Bu koşullar sağlanarak aracı değişken analize dahil edildiğinde bağımsız değişkenin bağımlı değişkene olan etkisi (c) anlamlı olmazsa, “mükemmel aracılık” elde edilir, anlamlı bir etki söz konusu fakat etki gücünde azalma varsa, “kısmi aracılık” olduğu anlaşılmaktadır.

Mevcut araştırmada Şekil 3.1’de görüldüğü gibi Mesleki Algı ve Beklenti bağımsız değişken, Sektörde Çalışma İsteği bağımlı değişken ve Gelecek Kaygısı aracı değişken rollerindedir.

Şekil 3.1 Basit Aracılık Modeli

Kaynak: Model Templates for PROCESS for SPSS and SAS, Andrew F. Hayes.

Aracı değişkenin denkleme dahil edilerek elde edilen c' katsayısının aracı değişken olmadan elde edilen c katsayısından farklılaşması, bu etkinin bir bölümünün aracı değişken tarafından paylaşılması olarak yorumlanmaktadır. Bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki toplam etkisi, doğrudan ve dolaylı etkilerin toplamına eşit olacaktır (Preacher and Hayes, 2008). Değişkenler arasındaki etki hesaplamaları matematiksel olarak şu şekilde gösterilebilir;

- Toplam Etki = Doğrudan Etki + Dolaylı Etki; $c = c' + ab$
- Doğrudan Etki = Toplam Etki - Dolaylı Etki; $c' = c - ab$
- Dolaylı Etki = a ve b 'nin çarpımı; ab

3.4.2.2 Hipotezler

H₁: Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ile sektörde çalışma istekleri arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.

H₂: Turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygıları ile sektörde çalışma istekleri arasında negatif yönlü bir ilişki vardır.

H₃: Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ile gelecek kaygıları arasında negatif yönlü bir ilişki vardır.

H₄: Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ile sektörde çalışma istekleri arasında, gelecek kaygıları aracı değişken rolü üstlenmektedir.

3.4.3 Ölçekler ve Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada veri toplama teknikleri arasında yaygın bir kullanıma sahip anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket formu, ilk bölümü demografik sorular olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. İkinci bölümde turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentilerini belirlemeye yönelik ifadeler vardır. Üçüncü bölüm turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygılarını belirlemeye yönelik ifadelerden oluşmaktadır. Son olarak dördüncü bölümde, turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektöründe çalışma isteklerini belirlemeye yönelik ifadeler yer almaktadır.

Anket formunun ilk bölümünde turizm eğitimi alan öğrencilere ait demografik özelliklere yönelik toplam 8 adet soru bulunmaktadır. Katılımcılara yaşları, cinsiyetleri, öğrenim durumları, bölümleri, sınıfları, ağırlıklı not ortalamaları, sektör deneyimleri ve okumakta oldukları bölümün kaçınıcı tercihleri olduğuna yönelik çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Yaş, bölüm, sınıf ve tercih sıralaması değişkenlerinden oluşan açık uçlu sorulardan elde edilen veriler, analiz programına girişi sırasında kategorize edilerek girilmiştir.

Anket formunun ikinci bölümünde yer alan turizm eğitimi alan öğrencilere yönelik mesleki algı ve beklenti ölçeği; Aymankuy ve Aymankuy (2013) tarafından lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin turizm sektöründeki istihdam ile ilgili görüşlerini ve turizm sektörüne yönelik kariyer beklentilerini tespit etmeyi amaçladıkları çalışma ve Akyol, Oğan ve Oğan (2018) tarafından meslek yüksekokullarında öğrenim gören turizm programı öğrencilerinin turizm eğitimi almayı tercih etme nedenlerini belirleyerek, turizm mesleğine ilişkin gelecek beklentilerini ortaya koymayı amaçladıkları çalışmadan yararlanılarak oluşturulmuştur.

Üçüncü bölümde yer alan turizm eğitimi alan öğrencilere yönelik gelecek kaygısı ölçeği; Cabi ve Yalçınalp (2013) tarafından öğretmen adaylarına yönelik geliştirilen mesleki kaygı ölçeği, turizm eğitimi alan öğrencilere uyarlanarak oluşturulmuştur. 8 faktör ve 45 ifadeden oluşan ölçekten öğretmenlik, öğrenci ve okul yönetimi gibi ilgisiz olan ifadeler çıkarılarak, 25 ifadeli bir ölçek hazırlanmıştır.

Son bölümde bulunan turizm sektöründe çalışma isteği ölçeğinin hazırlanılmasında; Kuslvan ve Kuslvan (2000) tarafından yapılan “Turizm lisans öğrencilerinin Türkiye’de turizm endüstrisinde çalışmaya yönelik algıları ve tutumları” isimli çalışmalarından faydalanılmıştır.

Anket formunda yer alan her üç ölçekte bulunan ifadelerin tespitine yönelik önermeler beşli Likert derecelendirmesine (1: Kesinlikle Katılmıyorum; 2: Katılmıyorum; 3: Kararsızım; 4 Katılıyorum; 5: Kesinlikle katılıyorum) göre düzenlenmiştir.

Hazırlanan anket formunun araştırmanın amacına uygunluğunun test edilmesi amacıyla Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümünde okuyan 90 öğrenci pilot uygulamaya dahil edilmiştir. Uygulama sonucunda gerekli görülen bazı düzeltme ve değişiklikler yapılarak anket formu yeniden düzenlenmiştir.

3.4.4. Faktör Analizi

Faktör analizi, aralarında ilişki bulunduğu düşünülen çok sayıdaki değişkenin, daha kolay yorumlanabilmesi için daha az sayıdaki temel boyutlar altında toplanması olarak ifade edilebilir. Bu sayede araştırmanın amacına uygun verinin toplanması için kullanılan çok sayıda değişkeni olan veri seti, daha az sayıda yeniden oluşturulmuş değişkenler (faktörler) olarak ifade edilebilecek veri setine dönüştürülebilir. Verilerin faktör analizine uygun olup olmadığının anlaşılması için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerine ve Barlett küresellik testine bakılır. Faktör analizinin uygun olduğunu söyleyebilmek için KMO değerinin 0,7-1,0 arası olması ve Barlett testinin de anlamlı olması beklenir (Coşkun vd., 2017).

Faktör analizi genellikle Açıklayıcı ve Onaylayıcı olarak iki başlık altında incelenir. Mevcut araştırmada kullanılan ölçeklerin, yararlanılan kaynaklardan birebir alınmadıkları ve anlam bütünlükleri korunarak gerekli düzenlemeler yapıldığından açıklayıcı faktör analizi yönteminden yararlanılmıştır.

Tablo 3. 2 Sektörle İlgili Görüş ve Beklenti Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

	Faktörler/İfadeler	Faktör Yükleri	Açıklanan Varyans (%)	Özdeğer	Alfa Katsayısı
Kariyer Beklentileri					
16	Turizm sektöründe yönetici pozisyonuna kadar yükselmeyi hedefliyorum.	,878	33,620	7,060	0,867
15	Turizm sektöründe uzun yıllar çalışabilirim.	,828			
14	Mezun olduktan sonra bu sektörde çalışmayı düşünüyorum.	,800			
17	Uzun dönemde iyi bir gelir düzeyi sağlayabilirim.	,737			
18	Turizm sektöründe ilerleme fırsatları çoktur.	,537			
19	Turizm mesleği esnek bir kariyer fırsatı sunmaktadır.	,446			
Yasal ve Diğer Mesleki Haklara İlişkin Görüşler					
21	Turizm mesleğinde çalışma saatleri düzenlidir.	,799	12,369	2,598	0,819
22	Turizm sektöründe çalışmak, diğer sektörlerde çalışmaktan daha yorucu değildir.	,787			
24	Turizm sektöründe, işten çıkarılma durumunda yasal haklar yeterlidir.	,659			
25	Turizm sektöründe çalışırken iş sağlığı ve güvenliğinin sağlandığını düşünüyorum.	,647			
11	Ücretler diğer sektörler ile hemen hemen aynıdır.	,537			
9	Sosyal güvence imkânları yeterlidir.	,417			
10	Barınma, yeme-içme koşulları uygun ve yeterlidir.	,404			
Sosyal Hayata İlişkin Görüşler					
7	Sosyal ilişkilerin yüksek olduğu bir meslektir.	,805	6,237	1,310	0,797
5	Turizm mesleğinde çalışmak eğlencelidir.	,696			
3	Turizm mesleği cinsiyetime uygundur.	,639			
6	Turizm endüstrisi ülkemizde giderek kurumsallaşmaktadır.	,591			
4	Turizm mesleği günümüzde geçerli bir meslektir.	,583			
2	Turizm mesleği oldukça saygın bir meslektir.	,405			
Ücretlere İlişkin Görüşler					
12	Ücretler yeterli ve tatmin edicidir.	-,849	4,938	1,037	0,738
13	Prim, bahşış gibi ek ücretler yeterlidir.	-,835			

Açıklanan Varyans: %57,164

KMO Değeri: 0,897

Barlett Test Sig.: 0,000

Ölçeğin Tümüne Ait Alfa Katsayısı: 0,896

Katılımcıların sektöre ilişkin görüş ve beklenti düzeylerinin belirlenmesine yönelik 25 ifadeden oluşan mesleki algı ve beklenti ölçeğine uygulanan faktör analizi sonucunda birden fazla faktöre yakın değerlerde yüklenen ya da herhangi bir faktöre tek bir değişken olarak yüklenen 1, 8, 20 ve 23 numaralı ifadeler analizden çıkartılmıştır. Bu maddelerin çıkartılmasından sonra 21 ifade üzerinde yinelenen faktör analizi sonucunda, ifadeler 4 faktör altında toplanmış ve toplam açıklanan varyans %57,164 olarak bulunmuştur.

Tablo 3.2’de Mesleki Algı ve Beklenti ölçeğine ait faktör analizi sonuçları verilmiştir. Elde edilen verilere göre KMO değeri $0,897 > 0,7$ olduğu ve Barlett testi Sig. değeri anlamlı, yani değişkenler arasında yüksek korelasyonların mevcut olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan yola çıkılarak veri setimizin faktör analizi için uygun olduğu anlaşılmaktadır.

Analiz sonucunda elde edilen faktörler incelendiğinde Akyol, Oğan ve Oğan (2018) tarafından yapılan analiz sonuçlarından farklılıklar olduğu görülmekle beraber önceki yapılan araştırmada olduğu gibi ifadeler 4 faktör altında toplanmıştır.

Mesleki algı ve beklenti ölçeğine yapılan faktör analizi sonucunda elde edilen ilk faktörün 6 ifadeden oluştuğu ve toplam varyansın %33,620’sini açıkladığı görülmektedir. Faktöre yüklenen ifadeler incelendiğinde Akyol, Oğan ve Oğan (2018) tarafından yapılan analiz sonuçları ile benzerlik göstermiş ve faktör “Kariyer Beklentileri” olarak adlandırılmıştır. “Yasal ve Diğer Mesleki Haklara İlişkin Görüşler” olarak adlandırılan ikinci faktör 7 ifadeden oluşmakta ve toplam varyansın %12,369’unu açıklamaktadır. “Sosyal Hayata İlişkin Görüşler” olarak adlandırılan üçüncü faktörün 6 ifadeden oluştuğu ve toplam varyansın %6,237’sini açıkladığı görülmüştür. Ve son olarak “Ücretlere İlişkin Görüşler” olarak adlandırılan dördüncü faktör 2 ifadeden oluşmakta ve toplam varyansın %4,938’sini açıklamaktadır.

Tablo 3. 3 Gelecek Kaygısı Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler/İfadeler	Faktör Yükleri	Açıklanan Varyans (%)	Özdeğer	Alfa Katsayısı
Görev Merkezli Kaygı				
16 Çalışacağım kişilerin beni yetersiz bulmalarından kaygılanırım.	,847	37,616	7,899	0,867
15 Çalışacağım kişilerin benim alan bilgimi yetersiz bulmalarından kaygılanırım.	,778			
17 Benden beklenen, mesleğimin gerektirdiği özellikleri yapamamak beni kaygılandırıyor.	,680			
18 Mesleğimi icra etmek için gerekli olan sınavları kazanamama korkusu beni kaygılandırıyor.	,649			
14 Turizm sektöründe çalışırken yöneticilerin beni kontrol amaçlı izlemesinden kaygılanırım.	,619			
13 Sorunlu müşteriler ile başa çıkamamaktan kaygılanırım.	,617			
Gelecek Merkezli Kaygı				
20 Mezun olduktan sonra istediğim kurumda çalışamamak beni kaygılandırıyor.	,932	12,075	2,536	0,878
21 Mezun olduktan sonra istediğim konumda çalışamamak beni kaygılandırıyor.	,850			
19 Mezun olduktan sonra iş bulamama ihtimali beni kaygılandırıyor.	,832			
22 Turizm sektöründe çalıştığımda mutsuz olmaktan korkuyorum.	,640			
23 Gelecekte, turizm sektörünün seçtiğimden dolayı pişmanlık yaşamaktan korkuyorum.	,506			
Ekonomik Merkezli Kaygı				
1 Turizm mesleğinden elde edeceğim gelirin standart bir yaşam için yeterli olamayacağından kaygılanırım.	,875	7,376	1,549	0,772
2 Turizm mesleğinden elde edeceğim gelir ile ailemin ihtiyaçlarını karşılayamamaktan kaygılanırım.	,870			
3 Toplumda mesleğime yönelik saygının azalmasından kaygılanırım.	,637			
İletişim Merkezli Kaygı				
5 Turizm sektöründe çalışmaya başladığımda kendimi iyi ifade edememekten kaygılanırım.	,906	5,734	1,204	0,765
4 Turizm sektöründe çalışmaya başladığımda iletişim kuramamaktan kaygılanırım.	,834			
24 Çalışacağım çevreye uyum sağlayamamaktan korkuyorum.	,524			
İş Ortamı Merkezli Kaygı				
9 Mesleğimi yaparken iş arkadaşlarımla beni sevmemesinden kaygılanırım.	-,754	5,352	1,124	0,821
8 Sektöründe çalışmaya başladığımda yöneticilerin bana saygı göstermemesinden kaygılanırım.	-,741			
7 Turizm mesleğinde çalıştığımda iş arkadaşlarımla bana saygı göstermemesinden kaygılanırım.	-,717			
10 Mesleğimi yaparken hizmet verdiğim kişilerin beni sevmemesinden kaygılanırım.	-,622			

Açıklanan Varyans: %68,153

KMO Değeri: 0,881

Barlett Test Sig.: 0,000

Ölçeğin Tamamına Ait Alfa Katsayısı: 0,916

Katılımcıların mesleki beklenti düzeylerinin belirlenmesine yönelik 25 ifadeden oluşan gelecek kaygısı ölçeğine uygulanan faktör analizi sonucunda 0,50'nin altında düşük ortak varyansa sahip 6, 11, 12 ve 25 numaralı ifadeler analizden çıkartılmıştır. Bu maddelerin çıkartılmasından sonra 22 ifade üzerinde yinelenen faktör analizi sonucunda, ifadeler 5 faktör altında toplanmış ve toplam açıklanan varyans %68,153 olarak bulunmuştur.

Tablo 3.3'de Gelecek Kaygısı ölçeğine ait faktör analizi sonuçları verilmiştir. Elde edilen verilere göre KMO değeri $0,881 > 0,7$ olduğu ve Barlett testi Sig. değeri anlamlı olduğu görülmektedir. Bu sonuçlarla veri setinin faktör analizi için uygun olduğu anlaşılmış analize devam edilmiştir. Gelecek kaygısı ölçeğine yapılan faktör analizi sonucunda faktörlere yüklenen ifadeler incelendiğinde “Görev Merkezli Kaygı” olarak adlandırılan ilk faktörün 6 ifadeden oluştuğu ve toplam varyansın %37,616'sını, “Gelecek Merkezli Kaygı” olarak adlandırılan ikinci faktörün 5 ifadeden oluştuğu ve toplam varyansın %12,075'ini, “Ekonomik Merkezli Kaygı” olarak adlandırılan üçüncü faktörün 3 ifadeden oluştuğu ve toplam varyansın %7,376'sını, “İletişim Merkezli Kaygı” olarak adlandırılan dördüncü faktörün 3 ifadeden oluştuğu ve toplam varyansın %5,734'ünü, “İş Ortamı Merkezli Kaygı” olarak adlandırılan beşinci faktörün 4 ifadeden oluştuğu ve toplam varyansın %5,352'sini açıkladığı görülmektedir.

Tablo 3. 4 Çalışma İsteği Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler/İfadeler	Faktör Yükleri	Açıklanan Varyans (%)	Özdeğer	Alfa Katsayısı
Mesleğe Yönelik Olumsuz Yaklaşım				
5 Turizm sektöründe uzun yıllar çalışacağımı sanmıyorum.	,806	42,975	4,297	0,813
6 Okuldan mezun olunca ne iş yapacağımı bilmiyorum.	,790			
7 Turizm bölümünü seçmek benim için bir hataydı.	,749			
4 Mezun olunca turizm sektöründe çalışacağımı sanmıyorum	,718			
1 Turizm sektöründe kariyer yapmanın bana kazandıracığı fazla bir şey yok.	,582			
3 Okulu bırakmak istiyorum.	,521			
Mesleğe Yönelik Olumlu Yaklaşım				
8 Okuduğum bölümle ilgili iş olanaklarıyla ilgileniyorum.	,801	12,894	1,289	0,753
9 Turizm sektöründe çalışmanın keyifli olacağını düşünüyorum.	,755			
11 Genellikle arkadaşlarımla okuduğum bölüme yönelik iş olanakları hakkında olumlu konuşurum.	,715			
10 Turizm sektöründe kariyer yapmak bana çok şey kazandırır.	,645			

Açıklanan Varyans: %55,869

KMO Değeri: 0,865

Barlett Test Sig.: 0,000

Ölçeğin Tamamına Ait Alfa Katsayısı: 0,846

Katılımcıların çalışma isteği düzeylerinin belirlenmesine yönelik 11 ifadeden oluşan çalışma isteği ölçeğine uygulanan faktör analizi sonucunda 0,50'nin altında düşük ortak varyansa sahip 2 numaralı ifade analizden çıkartılmıştır. Bu maddenin çıkartılmasından sonra 10 ifade üzerinde yinelenen faktör analizi sonucunda, ifadeler 2 faktör altında toplanmış ve toplam açıklanan varyans %55,869 olarak bulunmuştur.

Tablo 3.4'de Çalışma İsteği ölçeğine ait faktör analizi sonuçları verilmiştir. Elde edilen verilere göre KMO değeri $0,865 > 0,7$ olduğu ve Barlett testi Sig. değeri anlamlı olduğu görülmektedir. Bu sonuçlarla veri setinin faktör analizi için uygun olduğu anlaşılmış analize devam edilmiştir.

Gelecek kaygısı ölçeğine yapılan faktör analizi sonucunda faktörlere yüklenen ifadeler incelendiğinde “Mesleğe Yönelik Olumsuz Yaklaşım” olarak adlandırılan ilk faktörün 6 ifadeden oluştuğu ve toplam varyansın %42,925'ini, “Mesleğe Yönelik Olumlu Yaklaşım” olarak adlandırılan ikinci faktörün 4 ifadeden oluştuğu ve toplam varyansın %12,894'ünü açıkladığı görülmektedir.

3.4.5 Kullanılan Analiz Teknikleri

Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki beklentileri ve gelecek kaygılarının sektörde çalışma istekleri üzerine etkisinin araştırıldığı bu çalışmada verilerin analizi için SPSS 22.00 programından yararlanılmıştır. Verilerin analiz aşamalarında kullanılan ortalamalar, standart sapmalar, çarpıklık ve basıklık değerleri, güvenilirlik katsayıları, frekans analizleri, korelasyon ve regresyon analizleri bu program ile yapılmıştır.

Araştırmada kullanılan parametrik testlerin uygulanabilmesi için ön koşul olan verilerin normal dağılım göstermesi veya normale yakın bir dağılıma sahip olması durumu incelenmiştir. Bunun için veriye ait çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerine bakılmıştır (Coşkun, vd., 2017). Nispeten az sayıda büyük değere sahip ve sağa doğru olan olumlu bir çarpık dağılımın, nispeten az sayıda küçük değere sahip ve sola doğru olan olumsuz bir çarpık dağılımın varlığını işaret eder. -1 ila +1 aralığının dışında kalan çarpıklık ve basıklık değerleri, büyük ölçüde normal bir dağılım olmadığını gösterir (Hair, Black, Bavin ve Anderson, 2014). Aşağıdaki Tablo 3.5'te görüldüğü üzere çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1,-1 değerler arasında yer aldıklarından verilerin normal bir dağılıma sahip olduğu anlaşılmış ve parametrik testlerin uygulanmasında bir sakınca görülmemiştir.

Tablo 3. 5 Faktör Alt Boyutlarına Ait Normallik Analizi Tablosu

		Çarpıklık		Basıklık	
		İstatistik	Standart Hata	İstatistik	Standart Hata
Mesleki Algı ve Beklenti	Kariyer Beklentisi	-,319	,128	-,192	,256
	Yasal vd. Haklara İlişkin Görüşler	-,041	,128	-,099	,256
	Sosyal Hayata İlişkin Görüşler	-,786	,128	,915	,256
	Ücretlere İlişkin Görüşler	-,055	,128	-,499	,256
Gelecek Kaygısı	Görev Kaygısı	-,046	,128	-,437	,256
	Gelecek Kaygısı	-,393	,128	-,290	,256
	Ekonomik Kaygı	-,348	,128	-,199	,256
	İletişim Kaygısı	,072	,128	-,578	,256
	Ortam Kaygısı	,059	,128	-,349	,256
Çalışma İsteği	Olumsuz Yaklaşım	,057	,128	-,378	,256
	Olumlu Yaklaşım	,239	,128	-,068	,256

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ankette yer alan ölçeklere ait değişkenlerin ve alt boyutlarının, demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla bağımsız grup t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Tek yönlü yapılan ANOVA sonucunda gruplar arasındaki farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere Post Hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Aralarında ilişki bulunduğu düşünülen değişkenlerin temel boyutlar altında toplanabilmesi için faktör analizi uygulanmıştır. Son olarak araştırmanın hipotezlerini test etmek amacıyla turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı beklentileri ve gelecek kaygılarının sektörde çalışma istekleri ile ilişkilerinin analizi için korelasyon ve aracılık analizleri kullanılmıştır.

3.4.6 Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Ölçeklerine İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Güvenirlilik, bir testin ölçmeyi amaçladığı özelliği tutarlı ve istikrarlı bir şekilde ölçme derecesidir ve sorulara verilen cevaplar arasında tutarlılık olmasını gerektirir (Büyüköztürk, 2013). İçsel tutarlılığın ölçümünde yaygın olarak kullanılan yöntem Cronbach's Alpha olarak adlandırılan alfa katsayısıdır. 0-1 arasında değerler alan alfa katsayısının 0.7'den büyük olması istenir (Coşkun, vd., 2017). Mevcut araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ankette yer alan Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Sektörde Çalışma İsteği ölçeklerine ilişkin güvenirlilik analizi sonuçları tablo 3.6'da verilmiştir.

Tablo 3. 6 Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Ölçeklerine İlişkin Güvenirlik Analizi Bulguları

Ölçek	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
Mesleki Algı ve Beklenti	25	0,885
Gelecek Kaygısı	25	0,907
Çalışma İsteği	11	0,859

Tablo 3.6’da Mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve çalışma isteği ölçeklerine ilişkin güvenilirlik analizi bulguları verilmiştir. Güvenirlik analizi sonuçlarına göre 25 maddeden oluşan “Mesleki Algı ve Beklenti Ölçeği” 0,885, yine 25 maddeden meydana gelen “Gelecek Kaygısı Ölçeği” 0,907 ve 11 maddelik “Çalışma İsteği Ölçeği” 0,859 alfa değerleri ile yüksek derecede güvenilir ölçekler olarak görülmüştür.

3.4.7 Ölçeklerde Bulunan İfadelere Verilen Puanların Betimsel İstatistikleri

Katılımcılardan ölçeklerde bulunan ifadelere 1 - 5 arasında bir puanlama yapmaları istenmiştir (1: Kesinlikle Katılmıyorum; 2: Katılmıyorum; 3: Kararsızım; 4: Katılıyorum; 5: Kesinlikle Katılıyorum). Araştırmada kullanılan ölçekler ilgili betimsel istatistikler, Tablo 3.7, Tablo 3.8 ve Tablo 3.9’ da verilmiştir.

Tablo 3. 7 Katılımcıların Mesleki Algı ve Beklentiler Ölçeğinde Bulunan İfadelere Verdikleri Puanların Betimsel İstatistikleri

	İfadeler	N	Ortalama	Standart Sapma
1	Bu meslekte çalışmaktan mutluluk duyarım.	364	3,474	1,039
2	Turizm mesleği oldukça saygın bir meslektir.	364	3,259	1,066
3	Turizm mesleği cinsiyetime uygundur.	364	3,837	1,031
4	Turizm mesleği günümüzde geçerli bir meslektir.	364	3,829	1,001
5	Turizm mesleğinde çalışmak eğlencelidir.	364	3,719	1,024
6	Turizm endüstrisi ülkemizde giderek kurumsallaşmaktadır.	364	3,407	1,091
7	Sosyal ilişkilerin yüksek olduğu bir meslektir.	364	4,038	1,003
8	Turizm mesleğinde cinsiyet ayrımcılığı yoktur.	364	2,975	1,273
9	Sosyal güvence imkânları yeterlidir.	364	3,136	1,041
10	Barınma, yeme-içme koşulları uygun ve yeterlidir.	364	3,126	1,094
11	Ücretler diğer sektörler ile hemen hemen aynıdır.	364	3,083	1,056
12	Ücretler yeterli ve tatmin edicidir.	364	2,749	1,115
13	Prim, bahşiş gibi ek ücretler yeterlidir	364	2,947	1,078
14	Mezun olduktan sonra bu sektörde çalışmayı düşünüyorum	364	3,322	1,165
15	Turizm sektöründe uzun yıllar çalışabilirim.	364	3,148	1,206
16	Turizm sektöründe yönetici pozisyonuna kadar yükselmeyi hedefliyorum.	364	3,479	1,215
17	Uzun dönemde iyi bir gelir düzeyi sağlayabilirim	364	3,527	1,066
18	Turizm sektöründe ilerleme fırsatları çoktur	364	3,488	1,118
19	Turizm mesleği esnek bir kariyer fırsatı sunmaktadır.	364	3,515	1,003
20	Turizm işletmelerinde iş yükü oldukça fazladır.	364	3,831	1,056
21	Turizm mesleğinde çalışma saatleri düzenlidir.	364	2,698	1,274
22	Turizm sektöründe çalışmak, diğer sektörlerde çalışmaktan daha yorucu değildir.	364	2,500	1,132
23	Turizm sektöründe çalışabilmek için turizm alanından mezun olma şartı getirilmelidir.	364	3,752	1,342
24	Turizm sektöründe, işten çıkarılma durumunda yasal haklar yeterlidir.	364	2,824	1,064
25	Turizm sektöründe çalışırken iş sağlığı ve güvenliğinin sağlandığını düşünüyorum.	364	3,138	1,066
	Genel Ortalama		3,312	1,105

Tablo 3.7’de katılımcıların mesleki algı ve beklentiler ölçeğinde bulunan ifadelere verdikleri puanların ortalamaları yer almaktadır. Katılımcıların mesleki algı ve beklenti düzeylerinin genel ortalamasına (3,312) bakıldığında, öğrencilerin mesleki algı ve beklenti düzeylerinin orta seviye ile yüksek seviye aralığında olduğu gözlenmiştir. İfadelere verilen puanlamalardan öne çıkan bazıları; “Sosyal ilişkilerin yüksek olduğu bir meslektir” (4,038) ve “Turizm işletmelerinde iş yükü oldukça fazladır” (3,831) ifadelerine katılma, “Ücretler yeterli ve tatmin edicidir” (2,749) ve “Turizm sektöründe çalışmak, diğer sektörlerde çalışmaktan daha yorucu değildir” (2,500) ifadelerine katılmama eğilimi olduğu görülmüştür.

Tablo 3. 8 Gelecek Kaygısı Ölçeğinde Bulunan İfadelere Verdikleri Puanların Betimsel İstatistikleri

	İfadeler	N	Ortalama	Standart Sapma
1	Turizm mesleğinden elde edeceğim gelirin standart bir yaşam için yeterli olamayacağından kaygılanırım.	364	3,495	1,074
2	Turizm mesleğinden elde edeceğim gelir ile ailemin ihtiyaçlarını karşılayamamaktan kaygılanırım.	364	3,555	1,039
3	Toplumda mesleğime yönelik saygının azalmasından kaygılanırım.	364	3,490	1,116
4	Turizm sektöründe çalışmaya başladığımda iletişim kuramamaktan kaygılanırım.	364	2,780	1,190
5	Turizm sektöründe çalışmaya başladığımda kendimi iyi ifade edememekten kaygılanırım.	364	2,709	1,200
6	Turizm mesleğinde çalışırsam çevrem tarafından saygı görmemekten kaygılanırım.	364	2,724	1,182
7	Turizm mesleğinde çalıştığımda iş arkadaşlarımdan bana saygı göstermemesinden kaygılanırım.	364	2,810	1,201
8	Turizm sektöründe çalışmaya başladığımda yöneticilerin bana saygı göstermemesinden kaygılanırım.	364	3,052	1,188
9	Mesleğimi yaparken iş arkadaşlarımdan beni sevmemesinden kaygılanırım.	364	2,706	1,171
10	Mesleğimi yaparken hizmet verdiğim kişilerin beni sevmemesinden kaygılanırım.	364	2,746	1,166
11	Çalışmaya başladığımda iş arkadaşlarımdan beni yetersiz bulmalarından kaygılanırım.	364	2,843	1,165
12	Turizm sektöründe çalışırken sıkılmaktan kaygılanırım.	364	2,964	1,177
13	Sorunlu müşteriler ile başa çıkamamaktan kaygılanırım.	364	2,917	1,217
14	Turizm sektöründe çalışırken yöneticilerin beni kontrol amaçlı izlemesinden kaygılanırım.	364	2,940	1,179
15	Çalışacağım kişilerin benim alan bilgimi yetersiz bulmalarından kaygılanırım.	364	2,926	1,175
16	Çalışacağım kişilerin beni yetersiz bulmalarından kaygılanırım.	364	2,882	1,222
17	Benden beklenen, mesleğimin gerektirdiği özellikleri yapamamak beni kaygılandırıyor.	364	2,914	1,179
18	Mesleğimi icra etmek için gerekli olan sınavları kazanamama korkusu beni kaygılandırıyor.	364	2,994	1,225
19	Mezun olduktan sonra iş bulamama ihtimali beni kaygılandırıyor.	364	3,371	1,283
20	Mezun olduktan sonra istediğim kurumda çalışmam beni kaygılandırıyor.	364	3,462	1,197
21	Mezun olduktan sonra istediğim konumda çalışmam beni kaygılandırıyor.	364	3,563	1,168
22	Turizm sektöründe çalıştığımda mutsuz olmaktan korkuyorum.	364	3,262	1,223
23	Gelecekte, turizm sektörünün seçtiğimden dolayı pişmanlık yaşamaktan korkuyorum.	364	3,256	1,200
24	Çalışacağım çevreye uyum sağlayamamaktan korkuyorum.	364	2,973	1,226
25	Mezuniyet sonrasında tam olarak ne yapacağımı bilmiyorum.	364	3,209	1,284
	Genel Ortalama		3,062	1,186

Tablo 3.8’de katılımcıların gelecek kaygısı ölçeğinde bulunan ifadelerine verdikleri puanların ortalamaları yer almaktadır. Katılımcıların gelecek kaygısı düzeylerinin genel ortalamasına (3,062) bakıldığında, öğrencilerin gelecek kaygısı düzeylerinin orta seviyede olduğu gözlemlenmiştir. İfadelerine verilen puanlamalardan öne çıkan bazıları; “Turizm mesleğinden elde edeceğim gelirin standart bir yaşam için yeterli olamayacağından kaygılanırım” (3,495),

“Turizm mesleğinden elde edeceğim gelir ile ailemin ihtiyaçlarını karşılayamamaktan kaygılanırım” (3,555), “Mezun olduktan sonra istediğim kurumda çalışmamak beni kaygılandırıyor” (3,462) ve “Mezun olduktan sonra istediğim konumda çalışmamak beni kaygılandırıyor” (3,563) maddeleridir, ve bu ifadelere katılma eğilimi olduğu görülmektedir.

Tablo 3. 9 Katılımcıların Çalışma İsteği Ölçeğinde Bulunan İfadelere Verdikleri Puanların Betimsel İstatistikleri

	İfadeler	N	Ortalama	Standart Sapma
1	Turizm sektöründe kariyer yapmanın bana kazandıracığı fazla bir şey yok.	364	2,551	1,144
2	Mezun olunca akademik kariyer yapmak istiyorum.	364	3,288	1,186
3	Okulu bırakmak istiyorum.	364	2,264	1,293
4	Mezun olunca turizm sektöründe çalışacağımı sanmıyorum	364	2,791	1,209
5	Turizm sektöründe uzun yıllar çalışacağımı sanmıyorum.	364	2,942	1,198
6	Okuldan mezun olunca ne iş yapacağımı bilmiyorum.	364	2,845	1,276
7	Turizm bölümünü seçmek benim için bir hataydı.	364	2,725	1,303
8	Okuduğum bölümle ilgili iş olanaklarıyla ilgileniyorum.	364	3,559	1,092
9	Turizm sektöründe çalışmanın keyifli olacağını düşünüyorum.	364	3,442	1,106
10	Turizm sektöründe kariyer yapmak bana çok şey kazandırır.	364	3,490	1,086
11	Genellikle arkadaşlarımla okuduğum bölüme yönelik iş olanakları hakkında olumlu konuşurum.	364	3,451	1,114
Olumlu İfadeler Genel Ortalaması (2,8,9,10 ve 11 Numaralı İfadeler)			3,446	1,116
Olumsuz İfadeler Genel Ortalaması (1,3,4,5,6 ve 7 Numaralı İfadeler)			2,686	1,237
Ters Kodlama ile Olumlu Genel Ortalama			3,374	1,182

Tablo 3.9’da katılımcıların çalışma isteği ölçeğinde bulunan ifadelerle verdikleri puanların ortalamaları yer almaktadır. Çalışma isteği ölçeğinde olumlu ve olumsuz olarak iki grup ifade vardır. Olumlu ifadelerin ortalamasına (3,446), olumsuz ifadelerin ortalamasına (2,686) ve olumsuz ifadelerin ters kodlanarak elde edilen ve ölçeğin tamamının olumlu olmasını sağlayan ifadelerin ortalamasına (3,374) bakıldığında, katılımcıların çalışma isteği düzeylerinin orta seviye ile yüksek seviye aralığında olduğu gözlenmiştir. Ölçekteki ifadelerden “Okuduğum bölümle ilgili iş olanaklarıyla ilgileniyorum” ifadesinin ortalaması (3,559), sonucu doğrulamaktadır.

3.5 Araştırmanın Bulguları

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda yapılan analiz sonuçları ve yorumlarına yer verilmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımları, araştırmadaki değişkenlerin katılımcıların demografik özelliklerine göre farklılaşp

farklılaşmadığı, var olan farklılaşmaların hangi gruplar arasında olduğu, değişkenler arasında öngörülen ilişkiler ve aracı değişkenin varlığına ilişkin konular bu bölümde ele alınmıştır.

3.5.1 Demografik Bulgular

Bu bölüm katılımcıların yaşlarına, cinsiyetlerine, öğrenim durumlarına, öğrenimlerine devam ettikleri bölüm ve sınıflarına, ağırlıklı genel not ortalamalarına (AGNO), sektör deneyimlerine ve bölümlerinin kaçınıcı tercihleri olduğuna göre dağılımlarını içermektedir. Katılımcıların dağılımlarına göre sayıları ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 3. 10 Yaşa Göre Öğrencilerin Dağılımı

	Sayı	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
17-20 Yaş	91	25,0	25,3
21-24 Yaş	233	64,0	90,0
25-28 Yaş	25	6,9	96,9
29 Yaş ve Üzeri	11	3,0	100,0
Eksik Veri	4	1,1	
Toplam	364	100,0	

Tablo 3.10'da katılımcıların yaşlarına göre dağılımları verilmiştir. Öğrencilerin %25'inin 17-20 yaş aralığında, %64'ünün 21-24 yaş aralığında, %6,9'unun 25-28 yaş aralığında ve %3'ünün 29 ve üzeri yaş aralığında oldukları görülmektedir. Katılımcılardan %64 oranla 233 kişinin 21-24 yaş aralığında ve kümülatif toplamda %90'ının 17-24 yaş aralığında olmaları, çalışmanın evreninin üniversite öğrencilerinden oluşması ile açıklanabilir.

Tablo 3. 11 Cinsiyete Göre Öğrencilerin Dağılımı

	Sayı	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
Kadın	135	37,1	37,1
Erkek	229	62,9	100,0
Toplam	364	100,0	

Tablo 3.11'de katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımları verilmiştir. Katılımcıların % 37,1'i kadın, % 62,9'u erkek katılımcılardır.

Tablo 3. 12 Öğrenim Durumuna Göre Öğrencilerin Dağılımı

	Sayı	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
Ön Lisans	62	17,0	17,0
Lisans	291	79,9	97,0
Yüksek Lisans	11	3,0	100,0
Toplam	364	100,0	

Tablo 3.12’de katılımcıların devam etmekte oldukları öğrenim durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Katılımcıların %17’si ön lisans, %79,9’u lisans ve %3’ü yüksek lisans öğrencileridir.

Tablo 3. 13 Bölüme Göre Öğrencilerin Dağılımı

	Sayı	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
Turizm ve Otel İşletmeciliği	259	71,2	71,3
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	75	20,6	92,0
Animasyon	15	4,1	96,1
İkram hizmetleri	7	1,9	98,1
Rekreasyon	7	1,9	100,0
Eksik Veri	1	,3	
Toplam	364	100,0	

Tablo 3.13’de katılımcıların öğrenimlerine devam etmekte oldukları bölümlere göre dağılımları verilmiştir. Katılımcıların %71,2’si Turizm ve Otel İşletmeciliği, %20,6’sı Gastronomi ve Mutfak Sanatları, %4,1’i Animasyon, %1,9’u İkram Hizmetleri ve %1,9’u Rekreasyon bölümü öğrencileridir. Anket çalışmasının yapıldığı okullarda Turizm ve Otel İşletmeciliği kontenjanlarının yüksek olması, %71,2 oranla 259 katılımcının bu bölümde okuyor olmalarının nedeni olarak görülmektedir.

Tablo 3. 14 Sınıfa Göre Öğrencilerin Dağılımı

	Sayı	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
1. Sınıf	60	16,5	17,4
2. Sınıf	140	38,5	58,1
3. Sınıf	87	23,9	83,4
4. Sınıf	57	15,7	100,0
Eksik Veri	20	5,5	
Toplam	364	100,0	

Tablo 3.14'te katılımcıların öğrenimlerine devam etmekte oldukları sınıf düzeylerine göre dağılımları verilmiştir. Katılımcıların %16,5'i birinci sınıf, %38,5'i ikinci sınıf, %23,9'u üçüncü sınıf ve %15,7'si dördüncü sınıf öğrencileridir.

Tablo 3. 15 AGNO'na Göre Öğrencilerin Dağılımı

	Sayı	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
1-1,99	37	10,2	10,6
2-2,99	221	60,7	73,7
3-4	92	25,3	100,0
Eksik Veri	14	3,8	
Toplam	364	100,0	

Tablo 3.15'de katılımcıların ağırlıklı genel not ortalamalarına göre dağılımları verilmiştir. Katılımcıların %10,2'si 1-1,99 arası, %60,7'si 2-2,99 arası ve %25,3'ü 3-4 arası not ortalamalarına sahip öğrencilerdir.

Tablo 3. 16 Deneyime Göre Öğrencilerin Dağılımı

	Sayı	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
Yok	138	37,9	38,1
1-3 Yıl	164	45,1	83,4
4-6 Yıl	42	11,5	95,0
7 Yıl ve Üzeri	18	4,9	100,0
Eksik Veri	2	,5	
Toplam	364	100,0	

Tablo 3.16’da katılımcıların turizm sektöründe sahip oldukları deneyim düzeylerine göre dağılımları verilmiştir. Katılımcıların %37,9’unun daha önce turizm sektöründe hiç deneyimleri olmazken, %45,1’i 1-3 yıl arası, %11,5’i 4-6 yıl arası ve %4,9’u 7 yıl ve üzerinde deneyimlere sahip öğrencilerdir.

Tablo 3. 17 Tercih Sırasına Göre Öğrencilerin Dağılımı

	Sayı	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
1-4	244	67,0	69,1
5-8	52	14,3	83,9
9-12	23	6,3	90,4
12 ve Üzeri	34	9,3	100,0
Eksik Veri	11	3,0	
Toplam	364	100,0	

Tablo 3.17’de katılımcıların öğrenimlerine devam etmekte oldukları bölümlerin tercih sıralamalarında kaçınıcı sırada olduğuna göre dağılımları verilmiştir. Katılımcıların %67’si 1-4 arası, %14,3’ü 5-8 arası, %6,3’ü 9-12 arası ve %9,3’ü 12 ve üzeri tercih sıralamalarına sahip öğrencilerdir. %67 oranla 244 öğrencinin 1-4 arası tercihle öğrenimlerine devam etmekte oldukları bölümlere girdiklerini belirtmeleri, bu öğrencilerin bölümlerini seçerken istekli olduklarını göstermektedir.

3.5.2 Cinsiyete Göre Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği

Düzeylerinin T-Testi Analizi

Araştırmada iki grup arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olup olmadığının tespitinde kullanılan T-testi analizinden yararlanılmıştır (Coşkun vd., 2017). Katılımcıların mesleki algı ve beklenti düzeyleri, kaygı düzeyleri ve çalışma isteği düzeylerinin kadın ve erkek öğrenciler arasında ortalamalar açısından farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir.

Tablo 3. 18 Katılımcıların Mesleki Algı ve Beklenti Düzeyleri, Kaygı Düzeyleri ve Çalışma İsteği Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin T-Testi Analizi

	Cinsiyet	N	Ort.	SS	T-Testi		
					t	sd	p
Mesleki Algı ve Beklenti	Kadın	135	3,212	0,690	-0,136	362	0,892*
	Erkek	229	3,221	0,598			
Gelecek Kaygısı	Kadın	135	3,141	0,687	0,956	362	0,340*
	Erkek	229	3,067	0,717			
Çalışma İsteği	Kadın	135	3,468	0,811	1,323	362	0,187*
	Erkek	229	3,360	0,719			

*p<.05 anlamlılık seviyesinde ilişki anlamlı

Tablo 3.18’de görüldüğü gibi örnekleme oluşturan öğrencilerin mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve çalışma isteği düzeylerinin öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, grupların ortalamaları arasındaki fark %95 güven aralığında (%5 anlamlılık seviyesinde) istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (t= -0,136; t= 0,956; t= 1,323; p>.05). Analiz sonuçlarına göre 135 kadın ve 229 erkek katılımcının ortalamalarına bakıldığında, mesleki algı ve beklenti ve gelecek kaygısı ifadelerine kararsız kaldıkları, ancak çalışma isteği ifadelerine kararsızlık ile katılmama aralığında oldukları görülmektedir (ankette 2=katılmıyorum; 3=kararsızım; 4=katılıyorum değerleri verilmiştir).

3.5.4 Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Bölümler ile Mesleki Algı ve Beklentileri, Gelecek Kaygıları ve Çalışma İstekleri Arasındaki İlişki

Tablo 3. 19 Katılımcıları Öğrenim Gördükleri Bölüm Değişkenleri ile Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Düzeylerine ilişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		f, Ort. Ve SS Değerleri					Anova Sonuçları			
	Grup	N	Ort.	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Mesleki Algı ve Beklenti	Turizm ve Otel İşletmeciliği	259	3,217	,620	G.Arası	2,001	4	,500		
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	75	3,160	,683	G.İçi	141,591	358	,396		
	Animasyon	15	3,224	,570	Toplam	119,083	362		1,265	,283
	İkram Hizmetleri	7	3,716	,401						
	Rekreasyon	7	3,177	,620						
	Toplam	363	3,214	,630						
Gelecek Kaygısı	Turizm ve Otel İşletmeciliği	259	3,103	,664	G.Arası	1,311	4	,328		
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	75	3,061	,846	G.İçi	178,624	358	,499		
	Animasyon	15	3,243	,602	Toplam	179,935	362		0,657	,623
	İkram Hizmetleri	7	2,744	,693						
	Rekreasyon	7	3,040	,811						
	Toplam	363	3,092	,705						
Çalışma İsteği	Turizm ve Otel İşletmeciliği	259	3,315	,723	G.Arası	11,251	4	2,813		
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	75	3,677	,788	G.İçi	193,020	358	,539		
	Animasyon	15	3,218	,639	Toplam	204,271	362		5,217	,000
	İkram Hizmetleri	7	4,018	,656						
	Rekreasyon	7	3,143	,796						
	Toplam	363	3,396	,751						

Levene Varyans Eşitlik Testleri (p): Mesleki Algı ve Beklenti (,563), Gelecek Kaygısı (,297), Çalışma İsteği (,765).

Turizm eğitimi alan öğrencilerin “Öğrenim Gördükleri Bölüm” değişkenlerine göre mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve çalışma isteği puan ortalamalarının anlamlı farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) testi sonuçları Tablo 3.19’da verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin öğrenimlerine devam ettikleri bölümlerin mesleki algı ve beklenti ve gelecek kaygı düzeylerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığa ($p>,05$) yol açmadığı ancak çalışma isteği düzeylerinin anlamlı bir farklılık ($p<,05$) gösterdiği görülmektedir.

Tablo 3. 20 Bölüm Değişkenine Göre Farklılığın Hangi Gruplar Arasında Olduğunu Belirlemeye Yönelik Post Hoc (Tukey) Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bölüm	Bölüm	Fark Ortalaması	P
Çalışma İsteği	Turizm ve Otel İşletmeciliği	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	-,362*	,002
		Animasyon	,097	,988
		İkram hizmetleri	-,703	,093
		Rekreasyon	-,172	,973
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	Turizm ve Otel İşletmeciliği	,362*	,002
		Animasyon	,459	,179
		İkram hizmetleri	-,341	,765
		Rekreasyon	-,534	,353

*. Ortalama Fark Anlamlılık Düzeyi 0.05

Anlamlı çıkan çalışma isteği değeri için farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey yöntemi ile analiz sonrası ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Tablo 3.20’de görüldüğü gibi yapılan analiz sonucuna göre Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü öğrencileri ile Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü öğrencileri arasında çalışma isteği düzeylerinin öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı farklılaştığı ($p=,002<,05$) görülmektedir. Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü öğrencilerinin sektörde çalışma isteği düzeylerinin Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü öğrencilerine oranla daha yüksek olduğu söylenebilir. Son yıllarda Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümünün turizm yükseköğretimi alanında popüler bir bölüm haline gelmiş olması bunun nedenlerinden bir tanesi olarak görülebilir. Katılımcıların çalışma isteği düzeylerine ilişkin diğer bölümlerin anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir.

3.5.5 Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyleri ile Mesleki Algı ve Beklentileri, Gelecek Kaygıları ve Çalışma İstekleri Arasındaki İlişki

Tablo 3. 21 Katılımcıları Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkenleri ile Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	f , Ort. Ve SS Değerleri					Anova Sonuçları				
	Grup	N	Ort.	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Mesleki Algı ve Beklenti	1.sınıf	60	3,347	0,503	G.Arası	7,274	3	2,425		
	2.sınıf	140	3,335	0,615	G.İçi	106,872	340	,313		
	3.sınıf	87	3,070	0,650	Toplam	134,146	343		6,498	,000
	4.sınıf	57	3,011	0,640						
	Toplam	344	3,217	0,625						
Gelecek Kaygısı	1.sınıf	60	3,094	0,701	G.Arası	4,197	3	1,399		
	2.sınıf	140	2,977	0,727	G.İçi	166,837	340	,491		
	3.sınıf	87	3,128	0,664	Toplam	171,034	343		2,851	,037
	4.sınıf	57	3,290	0,689						
	Toplam	344	3,087	0,706						
Çalışma İsteği	1.sınıf	60	3,620	0,678	G.Arası	9,065	3	3,022		
	2.sınıf	140	3,488	0,752	G.İçi	186,380	340	,548		
	3.sınıf	87	3,254	0,696	Toplam	195,445	343		5,512	,001
	4.sınıf	57	3,162	0,835						
	Toplam	344	3,399	0,755						

Levene Varyans Eşitlik Testleri (p): Mesleki Algı ve Beklenti (,193), Gelecek Kaygısı (,931), Çalışma İsteği (,662).

Katılımcıların “Öğrenim Gördükleri Sınıf” değişkenlerine göre mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve çalışma isteği puan ortalamalarının anlamlı farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonuçları Tablo 3.21’de verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri, gelecek kaygıları ve çalışma istekleri, öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar ($p < 0.5$) göstermektedir.

İstatistiksel olarak anlamlı olan farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere yapılan Post Hoc (Tukey) analiz sonuçları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 3. 22 Sınıf Değişkenine Göre Farklılığın Hangi Gruplar Arasında Olduğunu Belirlemeye Yönelik Post Hoc (Tukey) Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Sınıf	Sınıf	Fark Ortalaması	p
Mesleki Algı ve Beklenti	1.sınıf	2.sınıf	,013	,999
		3.sınıf	,278*	,035
		4.sınıf	,336*	,016
	2.sınıf	1.sınıf	-,013	,999
		3.sınıf	,265*	,009
		4.sınıf	,323*	,005
	3.sınıf	1.sınıf	-,278	,035
		2.sınıf	-,265	,009
		4.sınıf	,058	,945
	4.sınıf	1.sınıf	-,336	,016
		2.sınıf	-,323	,005
		3.sınıf	-,058	,945
Gelecek Kaygısı	1.sınıf	2.sınıf	,117	,698
		3.sınıf	-,034	,992
		4.sınıf	-,196	,433
	2.sınıf	1.sınıf	-,117	,698
		3.sınıf	-,151	,389
		4.sınıf	-,313	,024
	3.sınıf	1.sınıf	,034	,992
		2.sınıf	,151	,389
		4.sınıf	-,162	,530
	4.sınıf	1.sınıf	,196	,433
		2.sınıf	,313*	,024
		3.sınıf	,162	,530
Çalışma İsteği	1.sınıf	2.sınıf	,131	,659
		3.sınıf	,365*	,018
		4.sınıf	,457*	,005
	2.sınıf	1.sınıf	-,131	,659
		3.sınıf	,234	,097
		4.sınıf	,326*	,027
	3.sınıf	1.sınıf	-,365	,018
		2.sınıf	-,234	,097
		4.sınıf	,093	,884
	4.sınıf	1.sınıf	-,457	,005
		2.sınıf	-,326	,027
		3.sınıf	-,093	,884

*. Ortalama Fark Anlamlılık Düzeyi 0.05

Yapılan Tukey analizi sonucuna göre, turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklenti düzeyleri; 1. sınıflar ile 3 ve 4. sınıflar arasında ve 2. sınıflar ile 3 ve 4. sınıflar arasında anlamlı farklılaştıkları ($p < 0.05$), ancak 1. sınıflar ile 2. sınıflar ve 3. sınıflar ile 4. sınıflar arasında ise anlamlı farklılaşmadıkları ($p > 0.05$) görülmektedir. Analiz sonucuna göre 3 ve 4. Sınıf öğrencilerinin mesleki algı ve beklenti düzeylerinin 1 ve 2. sınıf öğrencilerine oranla yüksek olduğu söylenebilir. Bu durum, öğrencilerin sınıf düzeylerinin artmasıyla sektör hakkında edindikleri bilgi ve deneyimlerinin de arttığı ve bunun mesleki algı ve beklenti düzeylerine yansıdığı çıkarımı ile açıklanabilir.

Turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygısı düzeylerinde, 2. sınıflar ile 4. sınıflar arasında anlamlı bir farklılaşma ($p > 0.05$) olduğu görülmektedir. 4. sınıf öğrencilerinin 2. Sınıf öğrencilerine oranla gelecek kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Bunda son sınıf öğrencilerinin okulu bitirecek ve sektöre girecek olmalarının etkisinin olduğu düşünülebilir.

Katılımcıların çalışma isteği düzeylerinde ise 1. sınıflar ile 3 ve 4. sınıflar arasında ve 2. sınıflar ile 4. sınıflar arasında anlamlı bir farklılaşma ($p > 0.05$) olduğu görülmektedir. Çalışma isteği düzeylerinin öğrencilerin sınıf düzeyleriyle doğru orantılı olarak arttığı ifade edilebilir. Bu durum, öğrencilerin turizm eğitimi aldıkları süre boyunca sektörle ilgili olumlu düşüncelerinin artıyor olması ile açıklanabilir.

3.5.3 Katılımcıların Ağırlıklı Genel Not Ortalamaları İle Mesleki Algı ve Beklentileri, Gelecek Kaygıları ve Çalışma İstekleri Arasındaki İlişki

Turizm eğitimi alan öğrencilerin “Ağırlıklı Genel Not Ortalaması (AGNO)” değişkenlerine göre mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve çalışma isteği puan ortalamalarının anlamlı farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin tek yönlü varyans analizi (Anova) testi yapılmıştır.

Tablo 3. 23 Katılımcıları AGNO değişkenleri ile Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Düzeylerine ilişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	f , Ort. Ve SS Değerleri					Anova Sonuçları				
	Grup	N	Ort.	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Mesleki Algı ve Beklenti	1-1,99	37	3,258	,564	G.Arası	,755	2	,378	,933	,394
	2-2,99	221	3,173	,626	G.İçi	140,425	347	,405		
	3-4	92	3,275	,685	Toplam	141,181	349			
	Toplam	350	3,208	,636						
Gelecek Kaygısı	1-1,99	37	2,977	,508	G.Arası	2,029	2	1,014	2,029	,133
	2-2,99	221	3,145	,731	G.İçi	173,493	347	,500		
	3-4	92	2,991	,715	Toplam	175,522	349			
	Toplam	350	3,086	,709						
Çalışma İsteği	1-1,99	37	3,317	,686	G.Arası	1,127	2	,564	,968	,381
	2-2,99	221	3,374	,734	G.İçi	202,017	347	,582		
	3-4	92	3,490	,854	Toplam	203,144	349			
	Toplam	350	3,399	,763						

Levene Varyans Eşitlik Testleri (p): Mesleki Algı ve Beklenti (,131), Gelecek Kaygısı (,060), Çalışma İsteği (,066).

Analiz sonuçlarının verildiği tablo 3.23’de görüldüğü gibi, katılımcıların mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve çalışma isteği düzeylerinin AGNO değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ($p>,05$) göstermediği anlaşılmaktadır. Bununla beraber değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında ağırlıklı genel not ortalamaları 3 – 4 aralığında olan öğrencilerin, diğer öğrencilere oranla mesleki algı ve beklentilerinin daha olumlu, gelecek kaygı düzeylerinin daha düşük ve sektörde çalışma isteklerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, derslerinde başarılı olan turizm öğrencilerinin, sektöre karşı daha pozitif bir yaklaşıma sahip olduklarını ortaya koymaktadır.

3.5.6 Katılımcıların Deneyim Düzeyleri ile Mesleki Algı ve Beklentileri, Gelecek Kaygıları ve Çalışma İstekleri Arasındaki İlişki

Tablo 3. 24 Katılımcıların Deneyim Değişkenleri ile Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Grup	f , Ort. Ve SS Değerleri				Anova Sonuçları				
		N	Ort.	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Mesleki Algı ve Beklenti	Yok	138	3,221	,597	G.Arası	1,386	3	,462		
	1-3	164	3,171	,623	G.İçi	143,643	358	,401		
	4-6	42	3,367	,792	Toplam	145,029	361		1,151	,328
	7 ve Üzeri	18	3,282	,581						
	Total	362	3,218	,634						
Gelecek Kaygısı	Yok	138	3,170	,692	G.Arası	3,984	3	1,328		
	1-3	164	3,119	,656	G.İçi	176,623	358	,493		
	4-6	42	2,874	,854	Toplam	180,607	361		2,692	,046
	7 ve Üzeri	18	2,852	,806						
	Total	362	3,097	,707						
Çalışma İsteği	Yok	138	3,409	,722	G.Arası	,897	3	,299		
	1-3	164	3,356	,771	G.İçi	205,092	358	,573		
	4-6	42	3,479	,842	Toplam	205,989	361		,522	,667
	7 ve Üzeri	18	3,530	,676						
	Total	362	3,399	,755						

Levene Varyans Eşitlik Testleri (p): Mesleki Algı ve Beklenti (,040), Gelecek Kaygısı (,314), Çalışma İsteği (,508).

Katılımcıların “Sektör Deneyimi” değişkenlerine göre mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve çalışma isteği puan ortalamalarının anlamlı farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonuçlarına göre; turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ve çalışma istekleri, sektörde edindikleri deneyim düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar ($p > 0.5$) göstermemektedir. Katılımcıların gelecek kaygılarının deneyim düzeylerine göre anlamlı farklılaştığı ($p = ,046 < 0.05$) görülsede, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc (Tukey, Scheffe, Gabriel, Hochbergs GT2) testlerinde bu fark görülemedi. Dolayısıyla analiz sonucuna göre anlamlı olarak elde edilen farklılaşmanın manidar olmadığı kanaatine varılmıştır.

3.5.7 Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Bölümleri Tercih Sıraları ile Mesleki Algı ve Beklentileri, Gelecek Kaygıları ve Çalışma İstekleri Arasındaki İlişki

Tablo 3. 25 Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Bölümleri Tercih Ettikleri Sıra ile Mesleki Algı ve Beklenti, Gelecek Kaygısı ve Çalışma İsteği Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Grup	f , Ort. Ve SS Değerleri				Anova Sonuçları				
		N	Ort.	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Mesleki Algı ve Beklenti	1-4	244	3,207	,642	G.Arası	,440	3	,147		
	5-8	52	3,274	,647	G.İçi	138,123	349	,396		
	9-12	23	3,158	,444	Toplam	138,563	352		,371	,774
	12 ve Üzeri	34	3,141	,605						
	Toplam	353	3,207	,627						
Gelecek Kaygısı	1-4	244	3,056	,713	G.Arası	2,222	3	,741		
	5-8	52	3,080	,607	G.İçi	169,690	349	,486		
	9-12	23	3,295	,832	Toplam	171,912	352		1,523	,208
	12 ve Üzeri	34	3,260	,611						
	Toplam	353	3,095	,699						
Çalışma İsteği	1-4	244	3,436	,775	G.Arası	3,201	3	1,067		
	5-8	52	3,421	,759	G.İçi	194,234	349	,557		
	9-12	23	3,377	,613	Toplam	197,435	352		1,917	,126
	12 ve Üzeri	34	3,110	,573						
	Toplam	353	3,399	,749						

Levene Varyans Eşitlik Testleri (p): Mesleki Algı vr Beklenti (,216), Gelecek Kaygısı (,321), Çalışma İsteği (,143).

Katılımcıların “Tercih Sırası” değişkenlerine göre mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve çalışma isteği puan ortalamalarının anlamlı farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonuçlarına göre; turizm eğitimi alan öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları bölümlerin kaçınıcı tercihleri olduğuna göre mesleki algı ve beklentileri, gelecek kaygıları ve çalışma isteklerinin istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar ($p>0.5$) göstermediği anlaşılmaktadır.

3.5.8 Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleki Algı ve Beklentileri ve Gelecek Kaygıları İle Sektörde Çalışma İstekleri Arasındaki İlişki

Çalışmada değişkenler arasındaki ilişkilerin açıklanabilmesi ve kurulan hipotezlerin test edilmesi amacı ile korelasyon ve aracılık analizlerinden yararlanılmıştır. Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ile sektörde çalışma istekleri arasında pozitif yönlü bir ilişki (H_1) olup olmadığı, gelecek kaygıları ile sektörde çalışma istekleri arasında negatif bir ilişki (H_2) olup olmadığı ve mesleki algı ve beklentileri ile gelecek kaygıları arasında negatif bir ilişki (H_3) olup olmadığı korelasyon analizi ile test edilmiştir. Öğrencilerin gelecek kaygılarının, mesleki algı ve beklentileri ile sektörde çalışma istekleri arasında aracı değişken rolü (H_4) üstlenip üstlenmediği aracılık analizi ile test edilmiştir.

3.5.8.1 Korelasyon Analizi

Korelasyon analizi, aralık ve rasyo seviyesinde ölçülmüş iki değişken arasındaki ilişkinin varlığını ve bu ilişkinin derecesini belirlemeye yöneliktir. Analiz sonucunda elde edilen korelasyon katsayısı r ile gösterilir ve -1 ile +1 arasında değerler alır. Katsayının -1 olması değişkenler arasındaki ilişkinin tam negatif doğrusal bir ilişki olduğunu, +1 olması ilişkinin tam pozitif doğrusal bir ilişki olduğunu gösterir. Katsayının 0 olması ise değişkenler arasında herhangi bir ilişkinin olmadığı anlamına gelir (Coşkun, vd., 2017; Sungur, 2017).

Korelasyon katsayısı ile değişkenler arasındaki ilişkinin düzeyi açıklanırken literatürde aralıklarla ilgili kesin sınırlar olmamakla beraber 0-0,29 aralığı zayıf veya düşük, 0,30-0,64 aralığı orta, 0,65-0,84 aralığı kuvvetli veya yüksek, 0,85-1 aralığında olması ise çok kuvvetli veya çok yüksek şeklinde yorumlanabilir (Ural ve Kılıç, 2006).

Araştırma Hipotezlerinden “Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ile sektörde çalışma istekleri arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır (H_1)”, “Turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygıları ile sektörde çalışma istekleri arasında negatif yönlü bir ilişki vardır (H_2)” ve “Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ile gelecek kaygıları arasında negatif yönlü bir ilişki vardır (H_3)” hipotezlerinin test edilmesinde korelasyon analizi tekniği kullanılmıştır.

Tablo 3. 26 Mesleki Algı ve Beklenti ve Alt Boyutlarının Çalışma İsteği İle İlişkisi

		1	2	3	4	5	6
1	Kariyer Beklentisi	1					
2	Yasal ve Diğer Haklara İlişkin Algı	,373**	1				
3	Sosyal Algı	,636**	,388**	1			
4	Ücret Algısı	,353**	,490**	,299**	1		
5	Mesleki Algı ve Beklenti	,783**	,735**	,745**	,745**	1	
6	Sektörde Çalışma İsteği	,647**	,243**	,500**	,249**	,540**	1

** . Korelasyon, $p < 0,01$ seviyesinde anlamlı (Çift yönlü)

Mesleki algı ve beklenti ile alt boyutlarının çalışma isteği ile ilişkisini ortaya koymaya yönelik korelasyon katsayıları Tablo 3.26’da verilmiştir. Değişkenler arasında korelasyon analizi sonuçları aşağıda sıralanmıştır;

- Mesleki algı ve beklenti alt boyutlarından olan kariyer beklentisi ile çalışma isteği arasında yüksek (,647),
- Yasal ve diğer haklara ilişkin algı ile çalışma isteği arasında zayıf (,243),
- Sosyal hayat algısı ile çalışma isteği arasında orta (,500),
- Ücret algısı ile çalışma isteği arasında zayıf (,249) düzeyde pozitif yönlü ilişki olduğu görülmektedir.

Mesleki algı ve beklenti değişkeni ile çalışma isteği değişkeni arasında orta düzeyde (,540 ; $p < 0,01$) pozitif yönlü bir ilişki olduğu, yani öğrencilerin mesleki algı ve beklenti düzeylerinde meydana gelecek değişikliğin, sektörde çalışma istekleri üzerinde pozitif yönlü bir etkisinin olacağı anlaşılmaktadır. Mesleki algı ve beklenti değişkeninin alt boyutlarından olan kariyer beklentisi (,647) ve sosyal hayat algısı (,500), sektörde çalışma isteği üzerinde en yüksek pozitif etkiye sahip değişkenler oldukları görülmektedir.

Tablo 3. 27 Gelecek Kaygısı ve Alt Boyutlarının Çalışma İsteği İle İlişkisi

		1	2	3	4	5	6	7
1	Görev Merkezli Kaygı	1						
2	Gelecek Merkezli Kaygı	,488**	1					
3	Ekonomik Merkezli Kaygı	,325**	,487**	1				
4	İletişim Merkezli Kaygı	,571**	,418**	,296**	1			
5	İş Ortamı Merkezli Kaygı	,597**	,345**	,323**	,494**	1		
6	Gelecek Kaygısı	,805**	,745**	,647**	,758**	,745**	1	
7	Sektörde Çalışma İsteği	-,226**	-,353**	-,232**	-,252**	-,201**	-,343**	1

** . Korelasyon, $p < 0,01$ seviyesinde anlamlı (Çift yönlü)

Gelecek kaygısı ve alt boyutlarının çalışma isteği ile ilişkisini ortaya koymaya yönelik korelasyon katsayıları tablo 3.27’de verilmiştir. Değişkenler arasında korelasyon analizi sonuçları aşağıda sıralanmıştır;

- Gelecek kaygısı alt boyutlarından olan görev kaygısı ile çalışma isteği arasında zayıf (-,226),
- Gelecek kaygısı ile çalışma isteği arasında orta (-,343)
- Ekonomik kaygı ile çalışma isteği arasında zayıf (-,232)
- İletişim kaygısı ile çalışma isteği arasında zayıf (-,252)
- İş Ortamı kaygısı ile çalışma isteği arasında zayıf (-,201) düzeyde negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir.

Gelecek kaygısı ile çalışma isteği arasında orta düzeyde (-,343 ; $p < 0,01$) negatif yönlü bir ilişki olduğu, yani öğrencilerin gelecek kaygısı düzeyleri ile sektörde çalışma isteklerinin ters yönlü bir ilişki içerisinde olduğu anlaşılmaktadır. Alt boyutlar arasında en yüksek etkiye sahip olan değişkenin gelecek merkezli kaygı (-,353) olduğu görülmüştür.

Tablo 3. 28 Mesleki Algı ve Beklenti ile Gelecek Kaygısı İlişkisi

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Kariyer Beklentisi	1										
2	Yasal Ve Diğer Haklara İlişkin Algı	,373**	1									
3	Sosyal Algı	,636**	,388**	1								
4	Ücret Algısı	,353**	,490**	,299**	1							
5	Mesleki Algı ve Beklenti	,783**	,735**	,745**	,745**	1						
6	Görev Merkezli Kaygı	-,091	,091	-,159**	-,023	-,059	1					
7	Gelecek Merkezli Kaygı	-,194**	-,072	-,183**	-,203**	-,221**	,488**	1				
8	Ekonomik Merkezli Kaygı	-,172**	-,140**	-,106*	-,263**	-,235**	,325**	,487**	1			
9	İletişim Merkezli Kaygı	-,082	,128*	-,113*	,011	-,019	,571**	,418**	,296**	1		
10	İş Ortamı Merkezli Kaygı	-,130*	,024	-,141**	-,006	-,081	,597**	,345**	,323**	,494**	1	
11	Gelecek Kaygısı	-,181**	,011	-,190**	-,129*	-,165**	,805**	,745**	,647**	,758**	,745**	1

** . Korelasyon, $p < 0,01$ seviyesinde anlamlı (Çift yönlü)

* . Korelasyon, $p < 0,05$ seviyesinde anlamlı (Çift yönlü)

Tablo 3.28 incelendiğinde mesleki algı ve beklenti ile gelecek kaygısı arasında düşük (-165 ; $p<0,01$) düzeyde negatif yönlü bir ilişkinin varlığından söz edilebilir. İlişki düzeyinin zayıf olmasıyla beraber değişkenlerden birinde meydana gelecek artış diğerinin düşmesine, ya da birinde meydana gelecek düşüş diğerinin artmasına yol açacağı söylenebilir. Buradan yola çıkarak bir turizm bölümü öğrencisinin mesleki algı ve beklentisinin pozitif olması, gelecek kaygısının azalmasına yol açacağı öngörüsünde bulunulabilir.

3.5.8.2 Aracı Değişken Analizleri

Baron ve Kenny (BK) Yöntemi, aracılık hipotezinin test edilmesinde kabul gören ve en sık kullanılan yöntemlerden biridir. Baron ve Kenny (1986) çalışmalarında, aracılık oluşturmak için belirli koşulların geçerli olması gerektiğini vurgulamışlardır:

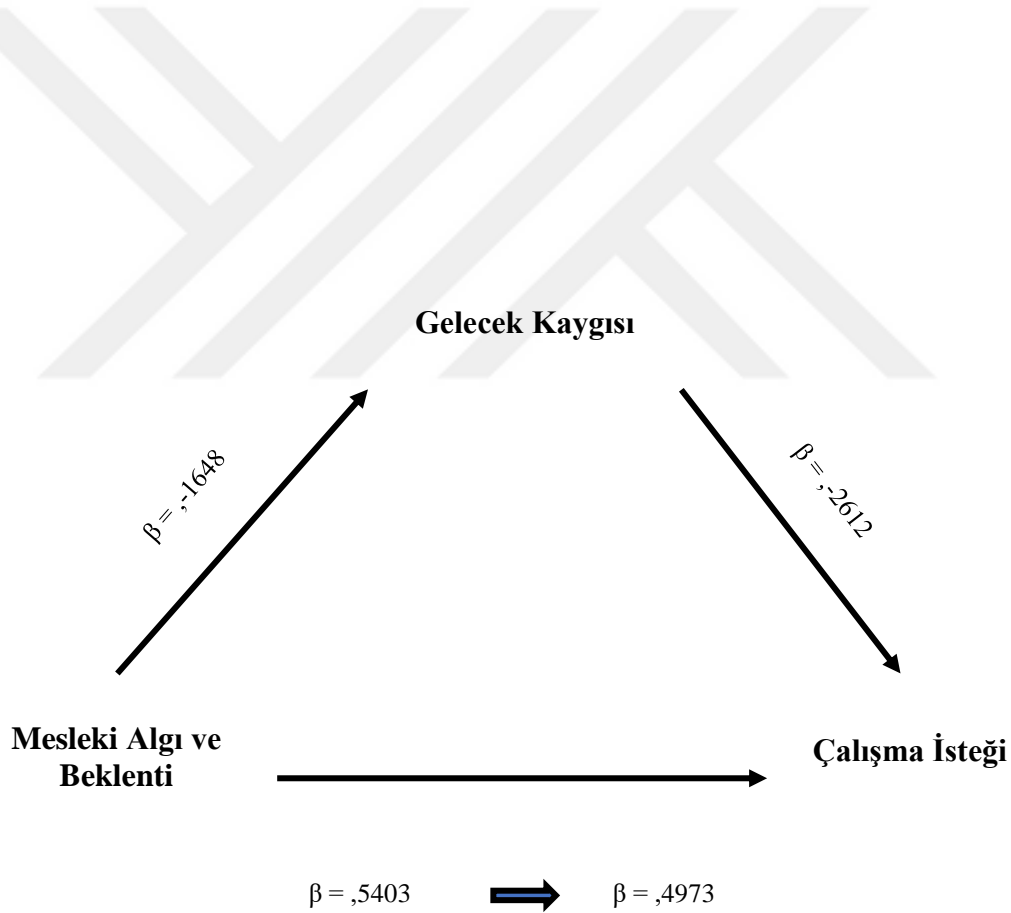
1. İlk olarak, bağımsız değişken aracı değişkeni etkilemelidir (a yolu);
2. İkinci olarak, aracı değişken, ikinci denklemdeki bağımlı değişkeni etkilemelidir (b yolu).
3. Üçüncü olarak, bağımsız değişkenin üçüncü denklemdeki bağımlı değişkeni etkilediği gösterilmelidir (c yolu);
4. Bu koşulların tümü öngörülen yönde sağlanarak aracılık kontrol edildiğinde bağımsız değişkenin bağımlı değişkene olan etkisi (c') anlamlı olmazsa, “mükemmel aracılık” elde edilir, anlamlı bir etki söz konusu fakat etki gücünde azalma varsa, “kısmi aracılık etkisi” olduğu anlaşılmaktadır.

Aracı değişkenden söz edebilmemiz için dolaylı etki analizinde güven aralığının sıfır içermemesi gerekmektedir (Hayes, 2015). Aracı değişken analizi sonucunda elde edilen dolaylı etkinin anlamlı ve pozitif olduğu ($,0430$), ve güven aralığının sıfır içermediği ($BootLLCI= ,0110 - BootULCI= ,1007$) görülmüştür.

Tablo 3. 29 Aracı Değişken (Mediator) Analiz

	B	se	B	t	p
1. Adım: a katsayısı	-,1840	,0579	-,1648	-3,1782	,001
2. Adım: b katsayısı	-,2793	,0457	-,2612	-6,1096	,000
3. Adım: c katsayısı	,6452	,0528	,5403	12,2181	,000
4. Adım: c' katsayısı	,5938	,0510	,4973	11,6347	,000

Tablo 3.29 incelendiğinde, aracılık modelinin ön koşullarından olan bağımsız değişkenin aracı değişkeni (a yolu) anlamlı bir şekilde etkilediği ($\beta = -,1648$; $p < ,01$), ikinci olarak aracı değişkenin bağımlı değişken (b yolu) üzerinde anlamlı bir etkisi ($\beta = -,2612$; $p < ,01$) olduğu görülmektedir. Analiz sonucuna göre bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde (c yolu) anlamlı bir etkisinin ($\beta = ,5403$; $p < ,01$) olduğu, ancak aracı değişkenin analize dahil edilmesiyle bağımlı değişken (c' yolu) üzerindeki etkinin azaldığı ($\beta = ,4973$; $p < ,01$) anlaşılmaktadır. Bu durum bizlere, turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygılarının, meslek algı ve beklentileri ile çalışma istekleri arasında aracı bir değişken olma özelliği taşıdığını göstermektedir. Aracı değişken olan gelecek kaygısının analize dahil edildikten sonra mesleki algı ve beklenti değişkeninin çalışma isteği üzerindeki etkisi anlamlılığını koruyarak düşüş göstermesi, kısmi aracı değişkenlik olduğunu anlamamızı sağlamaktadır.

Şekil 3. 2 Aracı Değişken Grafiki

Gelecek kaygısı değişkeni analize dahil edildiğinde çalışma isteği regresyon katsayısında azalma olmasına rağmen hala anlamlı olduğu ($\beta = ,5403 > \beta = ,4973$; $p < 0.01$), dolayısıyla gelecek kaygısının mesleki algı ve beklenti ile çalışma isteği arasındaki ilişkiye kısmi olarak aracılık ettiği görülmüştür. Aracı değişkeni analizinden elde edilen değerler incelendiğinde değişkenler arasındaki etki katsayıları şöyledir;

- Toplam Etki: $\beta = ,5403$
- Doğrudan Etki: $\beta = ,4973$
- Dolaylı Etki: $\beta = ,0430$

Bu analiz sonuçları bizlere, mesleki algı ve beklenti değişkeninin çalışma isteği üzerinde önemli ölçüde etkisinin olduğunu, ancak kaygı değişkeninin aracı değişken olması durumunda bu etkinin azalacağını göstermiştir.

Tablo 3. 30 Hipotezlerin Değerlendirilmesi

H₁	Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ile sektörde çalışma istekleri arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.	$p < 0,01$	Kabul
H₂	Turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygıları ile sektörde çalışma istekleri arasında negatif yönlü bir ilişki vardır.	$p < 0,01$	Kabul
H₃	Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ile gelecek kaygıları arasında negatif yönlü bir ilişki vardır.	$p < 0,01$	Kabul
H₄	Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleki algı ve beklentileri ile sektörde çalışma istekleri arasında, gelecek kaygıları aracı değişken rolü üstlenmektedir.	$p < 0,01$	Kabul

SONUÇ VE TARTIŞMA

Katılımcıların ankette bulunan ifadelerle verdikleri puanların ortalamalarına bakıldığında; öğrencilerin mesleki algı ve beklenti düzeylerinin (3,312) orta seviye üzerinde olduğu görülmüştür. Daha önce yapılan bazı çalışmaların sonuçlarına bakıldığında da öğrencilerin sektöre ilişkin olumlu bir yaklaşıma sahip oldukları görülmüştür (Akyol, Oğan ve Oğan, 2018; Dinçer, Kaya ve Akova, 2013; Güzel vd., 2014; Isayeva, 2018; Özdemir, 2017; Tuncer, 2011; Üzümcü, Alyakut ve Günsel, 2015). Bunun yanı sıra literatürde öğrencilerin turizm mesleğine dair olumsuz algı ve beklentiye sahip olduklarını ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur (Aymanıuy ve Aymanıuy, 2013; Türker, Uçar ve Ateş, 2016). Bu farklılığın temel nedeni turizmin zamansal ve mekânsal olarak kırılğan bir yapıya sahip olması olarak açıklanabilir.

Analiz sonuçlarından elde edilen öğrencilerin gelecek kaygısı düzeylerinin (3,062) orta seviyede olduğu anlaşılmıştır. Literatürde bu sonucu destekleyen çalışmalar mevcuttur (Aşık, 2018; Çınar, 2018; Kula ve Saraç, 2016).

Araştırmanın bir diğere değışkeni olan öğrencilerin çalışma isteği düzeylerinin (3,374) orta seviye üzerinde olduğu gözlenmiştir. Turizm sektöründe çalışma isteği konusunda olumlu ifadelerle (3,446) katılım ve olumsuz ifadelerle (2,686) katılmama eğilimleri, genel olarak sektörde çalışma konusunda olumlu düşüncenin hâkim olduğunu göstermektedir. Literatürde bu sonucu destekler nitelikte sonuçlar elde eden çalışmalar (Akyol, Oğan ve Oğan, 2018; Çatı ve Bilgin, 2013; Ulama, Batman ve Ulama, 2015) olduğu gibi, tersi sonuçlara ulaşan çalışmalar (Avcıkurt, Devenci ve Türkmen, 2012; Köşker ve Unur, 2017; Tuna vd., 2017) da mevcuttur.

İfadelerle verilen puanlamalardan öne çıkanların bazıları incelendiğinde; turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm mesleğinin sosyal bir meslek olduğunu, iş yükünün fazla olduğunu ve ücretlerin yetersiz olduğunu düşündükleri, ekonomik açıdan ve mezun olduktan sonra istedikleri kurumda ve istedikleri konumda çalışmamaktan kaygı duydukları anlaşılmaktadır. Özellikle çalışma koşulları ile ilgili uzun çalışma saatleri, yorucu ve ağır iş yükü, yetersiz ücret ve mevsimsellik gibi sorunlar daha önce yapılan çalışmalarda da belirtildiği gibi olumsuz algının temel nedenlerindedir (Akyol, Oğan ve Oğan, 2018; Aymanıuy ve Aymanıuy, 2013; Duman, Tepeci ve Unur, 2006; Orhan 2015; Türker vd., 2016; Ulama, Batman ve Ulama, 2015; Unur ve Köşker, 2015; Üzümcü, Alyakut ve Günsel, 2015).

Katılımcıların mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve çalışma isteği düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini anlaşılmıştır.

Katılımcıların öğrenimlerine devam ettikleri bölümlere göre mesleki algı ve beklenti ile gelecek kaygısı düzeyleri anlamlı farklılaşmamaktadır, ancak çalışma isteği düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p < 0,05$). Bu farklılığın Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü öğrencileri ile Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü öğrencileri arasında olduğu ve Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü öğrencilerinin ($,362$) sektörde çalışma isteği düzeylerinin Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü öğrencilerinden ($-,362$) daha yüksek olduğu görülmüştür. Son yıllarda Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümünün turizm yükseköğretimi alanında popüler bir bölüm haline gelmiş olması bunun nedenlerinden bir tanesi olarak görülebilir.

Katılımcıların öğrenimlerine devam ettikleri sınıflara göre mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve çalışma isteği düzeyleri istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar göstermektedir. Analiz sonucuna göre 3 ve 4. Sınıf öğrencilerinin mesleki algı ve beklenti düzeylerinin 1 ve 2. sınıf öğrencilerine oranla yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum, öğrencilerin sınıf düzeylerinin artmasıyla sektör hakkında edindikleri bilgi ve deneyimlerinin de arttığı ve bunun mesleki algı ve beklenti düzeylerine yansıdığı çıkarımı ile açıklanabilir. Öğrencilerin gelecek kaygısı düzeylerinde, 2. sınıflar ile 4. sınıflar arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir. 4. sınıf öğrencilerinin 2. Sınıf öğrencilerine oranla gelecek kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu sonuç daha önce yapılmış bazı çalışmalarla örtüşerek literatürü destekler niteliktedir (Aşık, 2018; Tayfun ve Korkmaz, 2016; Üngüren, 2007). Bunda son sınıf öğrencilerinin okulu bitirecek ve sektöre girecek olmalarının etkisinin olduğu düşünülebilir. Çalışma isteği düzeylerinin öğrencilerin sınıf düzeyleriyle doğru orantılı olarak arttığı ifade edilebilir. Bu durum, öğrencilerin turizm eğitimi aldıkları süre boyunca sektörle ilgili olumlu düşüncelerinin artıyor olması ile açıklanabilir.

Katılımcıların mesleki algı ve beklenti, gelecek kaygısı ve çalışma isteği düzeylerinin AGNO, sektörde edindikleri deneyim düzeyleri ve öğrenim görmekte oldukları bölümlerin kaçınıcı tercihleri olduğuna göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ($p > 0,05$) göstermediği anlaşılmaktadır.

Mesleki algı ve beklenti değişkeni ile çalışma isteği değişkeni arasında orta düzeyde ($,540$; $p < 0,01$) pozitif yönlü bir ilişki olduğu, yani öğrencilerin mesleki algı ve beklenti düzeylerinde meydana gelecek değişikliğin, sektörde çalışma istekleri üzerinde doğru yönlü bir etkisinin olacağı anlaşılmaktadır. Mesleki algı ve beklenti değişkeninin alt boyutlarından olan kariyer beklentisi ($,647$) ve sosyal hayat algısı ($,500$), sektörde çalışma isteği üzerinde en yüksek pozitif etkiye sahip değişkenler oldukları görülmektedir. Benzer sonuçlar Orhan (2015)'in çalışmasında da mevcuttur.

Gelecek kaygısı ile çalışma isteği arasında orta düzeyde (-,343; $p < 0,01$) negatif yönlü bir ilişki olduğu, yani öğrencilerin gelecek kaygısı düzeyleri ile sektörde çalışma isteklerinin ters yönlü bir ilişki içerisinde olduğu anlaşılmaktadır. Daha önce Çınar (2018) tarafından yapılan çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Alt boyutlar arasında en yüksek etkiye sahip olan değişkenin gelecek merkezli kaygı (-,353) olduğu görülmüştür.

Mesleki algı ve beklenti ile gelecek kaygısı arasında düşük (-165; $p < 0,01$) düzeyde negatif yönlü bir ilişkinin varlığından söz edilebilir. İlişki düzeyinin zayıf olmasıyla beraber değişkenlerden birinde meydana gelecek artış diğerinin düşmesine, ya da birinde meydana gelecek düşüş diğerinin artmasına yol açacağı söylenebilir. Buradan yola çıkarak bir turizm bölümü öğrencisinin mesleki algı ve beklentisinin pozitif olmasının, gelecek kaygısında düşüşe neden olacağı öngörüsünde bulunulabilir.

Gelecek kaygısı değişkeni analize dâhil edildiğinde çalışma isteği regresyon katsayısında azalma olmasına rağmen hala anlamlı olduğu ($\beta = ,5403 > \beta = ,4973$; $p < 0,01$), dolayısıyla gelecek kaygısının mesleki algı ve beklenti ile çalışma isteği arasındaki ilişkiye kısmi olarak aracılık ettiği görülmüştür. Turizm eğitimi alan öğrencilerin gelecek kaygılarının, mesleki algı ve beklentileri ile çalışma istekleri arasında aracı bir değişken olma özelliği taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu analiz sonuçları bizlere, mesleki algı ve beklenti değişkeninin çalışma isteği üzerinde önemli ölçüde etkisinin olduğunu, ancak kaygı değişkeninin aracı değişken olması durumunda bu etkinin azalacağını göstermiştir.

Sonuç olarak mesleki algı ve beklenti düzeyi yüksek olan, yani sektörle ilgili olumlu düşüncelere sahip bir turizm bölümü öğrencisinin, mezuniyeti sonrasında sektörde çalışmayı istemesini beklemek yanlış olmayacaktır. Ancak bu öğrencinin geleceğe dair kaygıları var ise, her ne kadar mesleki algı ve beklentisi olumlu olsa da sektörde çalışma isteğine olumsuz etki ederek motivasyonunu düşürecektir. Buradan yola çıkarak turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışmalarının sağlanması açısından mesleki algı ve beklentilerinin olduğu kadar kaygı düzeylerinin de dikkate alınması uygun olacaktır.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, O. (1991). Türkiye'de Turizm Eğitimi ve Etkenliği. Ankara: Yeniçağ Basın Yayın.
- Akgün, A. ve Aydın, S. (2007). İlköğretim Fen ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 283-299.
- Aksu, M. ve Bucak, T. (2012). Mesleki Turizm Eğitimi. *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(2), 7-18.
- Akyol, C., Oğan, E., ve Oğan, Y. (2018). Turizm Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Mesleki Beklentileri ve Sosyo-Ekonomik Profilleri Üzerine Bir Araştırma. *Gaziantep University Journal Of Social Sciences*, 17(2), 648-665.
- Alisınanoğlu, F. ve Ulutaş, İ. (2000). Çocuklarda Kaygı ve Bunu Etkileyen Etmenler. *Milli Eğitim Dergisi*, 145, 15-19.
- Allwright, D., ve Bailey, K. M. (1991). Focus On The Language Classroom: An Introduction To Classroom Research For Language Teachers. Cambridge University Press.
- Aslan, H. (2010), Gastronomi Turizminin Turizm Eğitimi Programlarındaki Yeri ve Önemi Bir Uygulama, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Aşık, N. A. (2018). Turizm Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 10(2), 83-98.
- Atkinson, R., Atkinson, R. ve Hilgard, E. (1995). Psikolojiye Giriş II. İstanbul: Sosyal Yayınları.
- Aydemir, B. (2008). Türkiye'de Turizm Eğitimi: Kültür ve Turizm Bakanlığı Örneği, (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi). Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma Ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Avcıkurt, C., Deveci, B., ve Türkmen, S. (2012). Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu (BTİOYO) Mezunlarının Turizm Sektöründeki İstihdam Profili. *Turizm Eğitimi Konferans-Workshop Kitabı* (s.109-119).

- Avcıkurt, C. ve Sebahattin K. (2002, 11-13 Aralık). Lisans Eğitimi Veren Turizm Okullarının Ders Programları Karşılaştırması. Turizm Eğitimi Konferansında Sunuldu. Ankara.
- Aymankuy, Y. ve Aymankuy, Ş. (2013). Turizm İşletmeciliği Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektöründeki İstihdamla İlgili Görüşleri ve Sektördeki Kariyer Beklentileri: Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği. *Akademik Bakış Dergisi*, (35)1-21.
- Baltacı, F., Üngüren, E., Avsallı, H., ve Demirel, O. N. (2012). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlemesine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(1), 17-25.
- Barlı, Ö. (2008). Davranış Bilimleri ve Örgütlerde Davranış. Erzurum: Aktif Yayınevi.
- Baron, R. M. ve Kenny, D. A. (1986). The Moderator–Mediator Variable Distinction In Social Psychological Research: Conceptual, Strategic, And Statistical Considerations. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 51(6), 1173-1182.
- Başaran, İ. E. (1984). Eğitime Giriş. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Başaran, İ. (1978). Eğitime Giriş. Ankara: Bimş Matbaacılık.
- Baumgartner, S. E., ve Hartmann, T. (2011). The Role Of Health Anxiety In Online Health Information Search. *Cyberpsychology, Behavior, And Social Networking*, 14(10), 613-618.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum (18. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cabı, E. ve Yalçınalp, S. (2013). Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği (Mkö): Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(44), 85-96.
- Canbaz, S. (2001). Samsun Çıraklık Eğitim Merkezi'ne Devam Eden Çırakların Sosyodemokratik Çalışma Yaşamı Özelliklerinin ve Durumluk-Kaygı Düzeylerinin Değerlendirilmesi, (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi). On Dokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Samsun.

- Coşkun, R., Altunışık, R. ve Yıldırım, E. (2017). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı (9. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Cüceloğlu, D. (2016). İnsan ve Davranışı (33. Basım). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Çatı, K. ve Bilgin, Y. (2013). Turizm Lisans Öğrencilerinin Turizm Sektöründe Çalışma Eğilimleri. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(1), 23-46.
- Çavuş, Ş., Ege, Z. Ve Çolakoğlu, O. E. (2009). Türk Turizm Tarihi. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Çavuş, Ş. ve Kaya, A. (2015). Turizm Lisans Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Planları ve Turizm Sektörüne Yönelik Tutumu. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(5), 101-117.
- Çetin, Ş. (2013). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) Yönelik Kaygılarının İncelenmesi. *Milli Eğitim*, 42(197), 158-167.
- Çınar, B. (2018). Turizm Rehberliği Bölümü Öğrencilerinde Genel Özyeterlilik Algısı, Mesleki Kaygı ve Mesleği Yapma Niyeti İlişkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Deniz, S., ve Tican, C. (2017). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz-Yeterlilik İnançları ile Mesleki Kaygılarına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1838-1859.
- Dinçer, F. İ., Akova, O. ve Kaya, F. (2013). Meslek Yüksekokulu Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Kariyer Planlaması Üzerine Bir Araştırma: İstanbul Üniversitesi ve Gümüşhane Üniversitesi Örneği. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 42-56.
- Donmuş, V., Akpınar, B. ve Eroğlu M. (2017). Öğretmen Adaylarının Akademik Öz yeterlikleri ve Mesleki Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(37), 1-13.
- Duman, T., Tepeci, M. ve Unur, K. (2006). Mersin'de Yükseköğretim ve Orta Öğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Sektörün Çalışma Koşullarını Algılamaları Ve Sektörde Çalışma İsteklerinin Karşılaştırmalı Analizi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 17(1), 51-69.

- Eker, N. ve Zengin, B. (2016). Turist Rehberliği Eğitiminin Değerlendirilmesi: Profesyonel Turist Rehberleri Üzerine Bir Uygulama. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 65-74.
- Ekici, G. (2017). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: Tarcan Matbaası.
- Erdoğan, S. B. ve Yılmaz, G. (2012, 17-19 Ekim). Günümüzde Turizm Eğitiminin Yükseköğretim İçerisindeki Yeri. Turizm Eğitimi Konferansı-Tebliğiler. Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara. s.17-31.
- Duygu, E., Özgül, E. ve Kaygısız, N. Ç. (2013), Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin Belirlenmesi: Nevşehir Üniversitesi Örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(35),15-27.
- Eren, E. (2004). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Erden, M. (1989) Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Beklentileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 4(4), 93-107.
- Ertürk, S. (1994). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Meteksan Yayınları.
- Fidan, N. (1985). Okulda Öğrenme ve Öğretme. Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Freud, S. (1920). A General Introduction To Pschoanalysis. (G. Stanley Hall, Çev.). New York: Boni And Liveright.
- Geen, R. G. (1985). Test Anxiety And Visual Vigilance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49(4), 963.
- Gökgöz, Ö. G. A., ve Zeytin, Ö. G. M. (2012). Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Faaliyetlerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Beklentileri: Bilecik ve Yalova İlleri Uygulaması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1), 477-493.
- Güleri, M. (1998). Üniversiteli ve İşçi Gençliğin Gelecek Beklentileri ve Kötümserlik-İyimserlik Düzeyleri. *Kriz Dergisi*, 6(1), 55-65.
- Gürkan, T. (2006). Eğitim, Öğretim ve Programlarla İlgili Temel Kavramlar: *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Anadolu Üniversitesi Yayını: Eskişehir.

- Güzel, N. G. (2006). Yükseköğretimde Turizm Eğitimi ve Hizmet Kalitesi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güzel, T., Akdağ, G., Güler, O. Ve Şener, S. (2014). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizmde Kariyer Algılamaları: Çanakkale, Mersin ve Kıbrıs'ta Bir Araştırma. 3. Doğu Akdeniz Sempozyumunda sunuldu. Mersin. s:176-187.
- Hacıoğlu, N., Kaşlı, M., Şahin, S. ve Tetik, N. (2008), Türkiye'de Turizm Eğitimi, (1. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2013). *Multivariate Data Analysis: Pearson New International Edition*. London: Pearson Higher Ed.
- Hayes, A. F. (2009) Beyond Baron and Kenny: Statistical Mediation Analysis in the New Millennium. *Communication Monographs*, 76(4) 408-420. doi: 10.1080/03637750903310360
- Hayes, A. F. (2015). An Index And Test Of Linear Moderated Mediation. *Multivariate Behavioral Research*, 50(1), 1-22. doi: 10.1080/00273171.2014.962683
- Holman, E. A., Silver, R. C., Poulin, M., Andersen, J., Gil-Rivas, V., & McIntosh, D. N. (2008). Terrorism, Acute Stress, And Cardiovascular Health: A 3-Year National Study Following The September 11th Attacks. *Archives Of General Psychiatry*, 65(1), 73-80.
- Işık, C., Tırak, L., ve Çapan, O. (2017). Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Meslek Seçimlerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Mesleki Bilimler Dergisi*, 6(1),16-26.
- Isayeva, S. (2018). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Akademik Motivasyon, Beklenti ve Algılarının Türkiye ve Polonya Eğitimi Kapsamında Değerlendirilmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Jones, C.ve Page, S. (1986). Locus of Control, Assertiveness, and Anxiety as Personality Variables in Stress-Related Headaches. *Headache: The Journal of Head and Face Pain*, 26(7), 369-374.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler* (28. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- Kaya, M. ve Varol, K. (2004). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Durumluk-Süreklilik Kaygı Düzeyleri ve Kaygı Nedenleri (Samsun Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(17), 31-63.
- Kırmızı, A. (2017). Turizm Eğitimi Alan Lisans ve Önlisans Öğrencilerinin Turizm Endüstrisine Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılması: Sakarya Üniversitesi Örneği, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kızılırmak, İ. (2000). Meslek yüksek okulları turizm ve otelcilik programlarının günümüz turizm sektörünün beklentileri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, (147), 54-60.
- Kozacıoğlu, G. ve Gördürür, H. E. (1995). Bireyden Topluma Ruh Sağlığı. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Köknel, Ö. (1989). Kaygı Bozuklukları Genel ve Klinik Psikiyatri. İstanbul: Nobel Tıp Yayınları.
- Köşker, H. ve Unur, K. (2017). Turizm Lisans Öğrencilerinin Turizm Sektöründe Çalışma Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(2), 126-141.
- Krejcie, R. V. ve Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size For Research Activities. *Educational And Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Kula, T. ve Erden, M. (2017). Varoluşsal Kaygı ve Din. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 17(2), 21-41.
- Kula, K. Ş., ve Saraç, T. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Gelecek Kaygısı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33), 227-242.
- Kusluyan, S. ve Kusluyan, Z. (2000). Perceptions and attitudes of undergraduate tourism students towards working in the tourism industry in Turkey. *Tourism management*, 21(3), 251-269.
- Kurnaz, A., Kurnaz, H. A. ve Kılıç, B. (2014). Önlisans Düzeyinde Eğitim Alan Aşçılık Programı Öğrencilerinin Mesleki Tutumlarının Belirlenmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (32), 41-61.

- Kurnaz, H. A., ve Kurnaz, A. (2018). Önlisans Turist Rehberliği Eğitimi Alan Öğrencilerin Geleceğe Ait Düşüncelerinin Belirlenmesi: Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu Örneği. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(8), 237-247.
- Laska, J.A. (1984). The Relationship Between Instruction And Curriculum: A Conceptual Clarification. *Instructional Science*, 13(3), 203-213.
- May, R. (2013). Kendini Arayan İnsan, (K, Işık. Çev.). İstanbul: Okyanus Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Oğuz, Şule. (1999). Otel İşletmelerinde Hizmet içi Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Olalı, H. (1984, 16-17 Ekim). Türkiye’de Eğitimini Yapısı Ve Sorunları, Korzay, M., Usluata, A.Yarcan, Ş.,Ve Var, T., (Ed.). Turizm Eğitimi Kongresi-Tebliğ ve Tartışmalar. (15-21). İstanbul: Rekmay.
- Orhan, A. (2015). Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektörü ile İlgili Algılarının Çalışma Niyetleri Üzerindeki Etkisinin Belirlenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Öner, N. ve Compte, A. (1985). Süreksiz Durumluk / Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Özdemir, Z. (2017). Gastronomi ve Mutfak Sanatları Lisans Programlarından Sektör, Öğrenci ve Öğretim Elemanı Beklentilerinin Değerlendirilmesi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Preacher, K. J., ve Hayes, A. F. (2008). Asymptotic And Resampling Strategies For Assessing And Comparing İndirect Effects İn Multiple Mediator Models. *Behavior Research Methods*, 40(3), 879-891.
- Sarı, H. (2007). Ortaöğretim Düzeyinde Mesleki Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Sürecine Adaptasyonu Üzerine Bir Araştırma, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Scovel, T. (1978). The Effect Of Affect On Foreign Language Learning: A Review Of The Anxiety Research. *Language Learning*, 28(1), 129-142.
- Seymen, O., Bolat, T., Bolat, O., ve Kinter, O. (2017). Turizm Sektöründe Çalışma Koşulları Algısı, Hizmet Verme Yatkınlığı ve Mesleki Yabancılaşma İlişkisi: Turizm Eğitim Alan Öğrenciler Açısından Bir Değerlendirme. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 401-430.
- Seyyar, A. (2014). Davranış Bilimleri Terimleri. İstanbul: Beta Yayınları.
- Solmaz, S. A., & Erdoğan, Ç. (2013). Turizm Eğitimi Alan Ön Lisans ve Lisans Öğrencilerinin Turizm Endüstrisine Bağlılık Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *14. Ulusal Turizm Kongresi*, 5-8.
- Spielberger, C. D. (2010). State-Trait Anxiety Inventory. The Corsini *Encyclopedia Of Psychology*, 1-1.
- Spielberger, C. D., (1970). Gorsuch, R. L. Ve Lushene, R. E. (1970), Manual For The State-Trait Anxiety Inventory, Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Spielberger, C. D. (1972), Anxiety As An Emotional State, Current Trend İn Theory And Research. New York: Academic Press.
- Sungur, O. (2017). Korelasyon Analizi. Ş. Kalaycı. (Ed.), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri (8. Baskı), (116-127). Ankara: Dinamik Akademi.
- Şanlı Kula, K. ve Saraç, T. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Gelecek Kaygısı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33), 227-242.
- Taş, M. ve Özmen, M. (2019). Meslek Seçiminde Aile Desteği ve Kariyer Uyum Yetenekleri İlişkisi: Olumlu Gelecek Beklentisinin Aracılık Rolü. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(16), 736-761. Doi: 10.33692/Avrasyad.54386.
- Taşkın, M. (2006). Ortaöğretim Turizm Eğitiminde Staj ve İzmir İli Otelcilik Turizm Meslek Liselerinde Bir Uygulama, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Tayfun, A. N. T., ve Korkmaz, A. (2016). Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(17), 534-558.
- Tugay, Ç. (2018). Turizm Eğitimi Almakta Olan Lisans Öğrencilerinin Sektörel Algı ve Tutumları ile Kariyer Planları Arasındaki İlişki: Kastamonu Üniversitesi Örneği, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Tuna, M. (2002, 11-13 Aralık). Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Alanında Eğitim Veren Myo'ların Sorunlarına İlişkin Bir Araştırma, Turizm Eğitimi Konferansı, (43-52). Ankara.
- Tuncer, M. (2011). Yükseköğretim Gençliğinin Gelecek Beklentileri Üzerine Bir Araştırma. *Electronic Turkish Studies*, 6(2), 935-948.
- Tunç, T. ve Kutanis, R. Ö. (2015) Doktor ve Hemşirelerde Kaygı Nedenleri: Bir Üniversite Hastanesi Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 6(13), 62-71.
- Türker, N., Uçar, M., ve Ateş, M. A. (2016). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektörü Algıları: Karabük Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 311-333.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2003-2018). Yaşam Memnuniyeti Araştırması. Ankara: TÜİK
- Ulama, Ş., Batman, O. ve Ulama, H. (2015). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Algılamalarına Yönelik Bir Araştırma: Sakarya Üniversitesi Örneği. *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 6(12), 339-366.
- Unur, K., ve Köşker, H. (2015). Türkiye'de Turizm Eğitimi ve Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizme Bakış Açıklarına Yönelik Araştırmaların İncelenmesi. *Cağ University Journal Of Social Sciences*, 12(1), 44-71.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2006). Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi: SPSS 10.0-12.0 For Windows (2. Baskı). Ankara: Detay yayıncılık.
- Uygur, S. M. (2017), Turizm Pazarlaması. Ankara: Detay yayıncılık.

- Uzuntarla, Y., Cihangiroglu, N., Ceyhan, S. ve Eroğlu, M. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Sürekli Kaygı Düzeyleri ile Sosyo Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Analizi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 156-169.
- Üngüren, E. (2007), Lise ve Üniversitelerde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Umutsuzluk Ve Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi: Antalya'da Bir Uygulama, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Ünlüönen, K. ve Y. Boylu. (2005). Türkiye'de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(12), 11-32.
- Üzümcü, T. P., Alyakut, Ö. ve Günsel, A. (2015). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin, Mesleğin Geleceğine İlişkin Bakış Açıları. *Balıkesir University Journal Of Social Sciences Institute*, 18(33), 179-199.
- Variş, F. (1991). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Yavuz, M. (2018). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yılmaz, İ. A., Dursun, S., Güzeler, E. G. ve Pektaş, K. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeyinin Belirlenmesi: Bir Örnek Çalışma. *Ejovoc (Electronic Journal Of Vocational Colleges)*, 4(4), 16-26.

İnternet Kaynakları

- Dünya Bankası, Uluslararası Turizm, Gelenler Sayısı (Temmuz 2019). <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL?end=2017&start=2000>
- United Nation World Tourism Organization (UNWTO). (Mayıs 2019). Key Tourism Figures. https://marketintelligence.unwto.org/sites/all/files/pdf/unwto_key_figures_barom_may2019_en.pdf

EKLER

EK 1. Anket Formu

Değerli Katılımcı, Elinizdeki anket, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalı'nda yürütülen "Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleki Algı ve Beklentileri İle Gelecek Kaygılarının Sektörde Çalışma İsteği Üzerine Etkisi: Antalya İlinde Turizm Eğitimi Alan Yükseköğretim Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma" isimli yüksek lisans tez çalışmasına veri toplamak amacı ile oluşturulmuştur. Elde edilen veriler sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederiz.						
Danışman Dr.Öğr. Üyesi Serpil KOCAMAN Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi			Elif Pelin KUYBU Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi elif.kuybu@alanya.edu.tr			
Yaşınız?					
Cinsiyetiniz?	()Kız ()Erkek					
Öğretim Durumunuz?	()Lise ()Ön Lisans ()Lisans ()Yüksek Lisans					
Bölümünüz?					
Sınıfınız?					
AGNO?	()0-0,99. ()1-1,99 ()2-2,99. ()3-4					
Sektör Deneyiminiz?	()Yok ()1-3 Yıl ()4-6 Yıl. ()7+ Yıl					
Okumakta olduğunuz Bölüm Kaçmıcı Tercihinizdi?					
TURİZM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERE YÖNELİK MESLEKİ ALGI VE BEKLENTİ ÖLÇEĞİ						
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Bu meslekte çalışmaktan mutluluk duyarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2	Turizm mesleği oldukça saygın bir meslektir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3	Turizm mesleği cinsiyetime uygundur.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4	Turizm mesleği günümüzde geçerli bir meslektir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5	Turizm mesleğinde çalışmak eğlencelidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6	Turizm endüstrisi ülkemizde giderek kurumsallaşmaktadır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7	Sosyal ilişkilerin yüksek olduğu bir meslektir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8	Turizm mesleğinde cinsiyet ayrımcılığı yoktur.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9	Sosyal güvence imkânları yeterlidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10	Barınma, yeme-içme koşulları uygun ve yeterlidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11	Ücretler diğer sektörler ile hemen hemen aynıdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12	Ücretler yeterli ve tatmin edicidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13	Prim, bahşiş gibi ek ücretler yeterlidir	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14	Mezun olduktan sonra bu sektörde çalışmayı düşünüyorum	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15	Turizm sektöründe uzun yıllar çalışabilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16	Turizm sektöründe yönetici pozisyonuna kadar yükselmeyi hedefliyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17	Uzun dönemde iyi bir gelir düzeyi sağlayabilirim	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18	Turizm sektöründe ilerleme fırsatları çoktur	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19	Turizm mesleği esnek bir kariyer fırsatı sunmaktadır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20	Turizm işletmelerinde iş yükü oldukça fazladır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21	Turizm mesleğinde çalışma saatleri düzenlidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22	Turizm sektöründe çalışmak, diğer sektörlerde çalışmaktan daha yorucu değildir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
23	Turizm sektöründe çalışabilmek için turizm alanından mezun olma şartı getirilmelidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
24	Turizm sektöründe, işten çıkarılma durumunda yasal haklar yeterlidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25	Turizm sektöründe çalışırken iş sağlığı ve güvenliğinin sağlandığını düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

TURİZM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERE YÖNELİK GELECEK KAYGISI ÖLÇEĞİ		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Turizm mesleğinden elde edeceğim gelirin standart bir yaşam için yeterli olamayacağından kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2	Turizm mesleğinden elde edeceğim gelir ile ailemin ihtiyaçlarını karşılayamamaktan kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3	Toplumda mesleğime yönelik saygının azalmasından kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4	Turizm sektöründe çalışmaya başladığımda iletişim kuramamaktan kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5	Turizm sektöründe çalışmaya başladığımda kendimi iyi ifade edememekten kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6	Turizm mesleğinde çalışırsam çevrem tarafından saygı görmemekten kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7	Turizm mesleğinde çalıştığımda iş arkadaşlarımdan bana saygı göstermemesinden kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8	Turizm sektöründe çalışmaya başladığımda yöneticilerin bana saygı göstermemesinden kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9	Mesleğimi yaparken iş arkadaşlarımdan beni sevmemesinden kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10	Mesleğimi yaparken hizmet verdiğim kişilerin beni sevmemesinden kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11	Çalışmaya başladığımda iş arkadaşlarımdan beni yetersiz bulmalarından kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12	Turizm sektöründe çalışırken sıkılmaktan kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13	Sorunlu müşteriler ile başa çıkamamaktan kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14	Turizm sektöründe çalışırken yöneticilerin beni kontrol amaçlı izlemesinden kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15	Çalışacağım kişilerin benim alan bilgimi yetersiz bulmalarından kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16	Çalışacağım kişilerin beni yetersiz bulmalarından kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17	Benden beklenen, mesleğimin gerektirdiği özellikleri yapamamak beni kaygılandırıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18	Mesleğimi icra etmek için gerekli olan sınavları kazanamama korkusu beni kaygılandırıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19	Mezun olduktan sonra iş bulamama ihtimali beni kaygılandırıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20	Mezun olduktan sonra istediğim kurumda çalışmam beni kaygılandırıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21	Mezun olduktan sonra istediğim konumda çalışmam beni kaygılandırıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22	Turizm sektöründe çalıştığımda mutsuz olmaktan korkuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
23	Gelecekte, turizm sektörünün seçtiğimden dolayı pişmanlık yaşamaktan korkuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
24	Çalışacağım çevreye uyum sağlayamamaktan korkuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25	Mezuniyet sonrasında tam olarak ne yapacağımı bilmiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

TURİZM SEKTÖRÜNDE ÇALIŞMA İSTEĞİ ÖLÇEĞİ		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Turizm sektöründe kariyer yapmanın bana kazandıracığı fazla bir şey yok.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2	Mezun olunca akademik kariyer yapmak istiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3	Okulu bırakmak istiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4	Mezun olunca turizm sektöründe çalışacağımı sanmıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5	Turizm sektöründe uzun yıllar çalışacağımı düşünmüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6	Okuldan mezun olunca ne iş yapacağımı bilmiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7	Turizm bölümünü seçmek benim için bir hataydı.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8	Okuduğum bölümle ilgili iş olanaklarıyla ilgileniyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9	Turizm sektöründe çalışmanın keyifli olacağını düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10	Turizm sektöründe kariyer yapmak bana çok şey kazandırır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11	Genellikle arkadaşlarımla okuduğum bölüme yönelik iş olanakları hakkında olumlu konuşurum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

EK 2. Process Analizi Çıktısı

PROCESS Procedure for SPSS Version 3.3

Written by Andrew F. Hayes, Ph.D. www.afhayes.com

Model : 4

Y : Çalışma İsteği (Çİ)

X : Mesleki Algı ve Bekenti (MAB)

M : Gelecek Kaygısı (GK)

OUTCOME VARIABLE:

M(GK)

Model Summary

	R	R-sq	MSE	F	df1	df2	p
	,1648	,0271	,4861	10,1013	1,0000	362,0000	,0016
	coeff	se	t	p	LLCI	ULCI	
constant	3,6866	,1898	19,4220	,0000	3,3133	4,0599	
X (MAB)	-,1840	,0579	-3,1782	,0016	-,2978	-,0701	

Standardized coefficients: **X (MBA) - ,1648**

OUTCOME VARIABLE:

Y (Çİ)

Model Summary

	R	R-sq	MSE	F	df1	df2	p
	,5986	,3583	,3677	100,7945	2,0000	361,0000	,0000
	coeff	se	t	p	LLCI	ULCI	
constant	2,3535	,2359	9,9771	,0000	1,8896	2,8174	
X(MAB)	,5938	,0510	11,6347	,0000	,4934	,6942	
M(GK)	-,2793	,0457	-6,1096	,0000	-,3691	-,1894	

Standardized coefficients: **X (MAB) ,4973 / M (GK) -,2612**

***** TOTAL EFFECT MODEL *****

OUTCOME VARIABLE:

Y (Çİ)

Model Summary

R	R-sq	MSE	F	df1	df2	p
,5403	,2920	,4045	149,2811	1,0000	362,0000	,0000

	coeff	se	t	p	LLCI	ULCI
constant	1,3240	,1732	7,6460	,0000	,9835	1,6645
X (MAB)	,6452	,0528	12,2181	,0000	,5413	,7490

Standardized coefficients: **X (MAB) ,5403**

***** TOTAL, DIRECT, AND INDIRECT EFFECTS OF X ON Y *****

Total effect of X on Y

Effect	se	t	p	LLCI	ULCI	c_ps	c_cs
,6452	,0528	12,2181	,0000	,5413	,7490	,8547	,5403

Direct effect of X on Y

Effect	se	t	p	LLCI	ULCI	c'_ps	c'_cs
,5938	,0510	11,6347	,0000	,4934	,6942	,7867	,4973

Indirect effect(s) of X on Y:

	Effect	BootSE	BootLLCI	BootULCI
M (GK)	,0514	,0229	,0110	,1007

Partially standardized indirect effect(s) of X on Y:

	Effect	BootSE	BootLLCI	BootULCI
M(GK)	,0681	,0296	,0151	,1312

Completely standardized indirect effect(s) of X on Y:

	Effect	BootSE	BootLLCI	BootULCI
M (GK)	,0430	,0190	,0093	,0833

ÖZGEÇMİŞ

ELİF PELİN KUYBU ROL

plnkuybu@gmail.com

Eğitim

Yüksek Lisans	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Lisans, 2017-2019
Lisans	Adıyaman Üniversitesi, Fen Bilgisi Öğretmenliği, 2011-2015
Ön Lisans	Erzurum Atatürk Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, 2017-2019
Lise	Gülizar Şamil Aktaş Lisesi, Kahramanmaraş, 2007-2011

İş Deneyimleri

2016-	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Büro Personeli-Özel Kalem
2011-2015	Melisa Tour Seyahat Acentası, Ofis Sorumlusu

Yabancı Dil

İngilizce: Orta

Yetkinlikler

MS Office Programları

İlgi Alanlarım

Eğitim Bilimleri, Fen Bilimleri, Psikoloji, Seyahat, Kişisel Gelişim